

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

UNUTULMA HAKKI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevda VANÇİN

İstanbul
Ocak-2024

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

UNUTULMA HAKKI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevda VANÇİN

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mükerrerem Onur BAŞAR

İstanbul

Ocak-2024

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Dr. Öğr.Üyesi Mükerrerem Onur BAŞAR

Üye Prof. Halil KALABALIK

Üye Dr. Öğr.Üyesi İlhan YİĞİT

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Erhan İÇENER

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Unutulma Hakkı” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Sevda VANÇİN

ÖN SÖZ

Araştırmamdaki her aşamada bana yardımcı olan değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mükerrerem Onur BAŞAR'a ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

Sevda VANÇİN
İstanbul-2024

ÖZET

UNUTULMA HAKKI

Sevda VANÇİN

Yüksek Lisans, Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mükerrerem Onur BAŞAR

Ocak-2024, 126 Sayfa

İnternetin hayatımıza hızlı bir şekilde girmesi ve her türlü bilginin hızlı bir biçimde kullanıcılara ulaşabilir olması ile bir takım temel hak ve özgürlüklerin yeniden araştırma konusu yapılmasını gerekli kılmıştır. İnternetin gelişimi ile birlikte özel hayatın gizliliği ve korunması hakkı, kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı, ifade ve haberleşme hürriyeti, basın hürriyeti gibi birçok hakkın sınırı tekrar gözden geçirilmiştir. Bu sınırlar göz önünde bulundurulurken kişisel veri kavramı ortaya atılmış ve kişisel verilerin korunması hakkı, unutulma hakkı gibi haklar gündeme gelmiştir. Unutulma hakkı, kişinin dijital ortamda yer alan fotoğrafı, geçmiş yaşantısı gibi kişisel verilerinin kişinin kendi isteği üzerine bir daha geri getirilmeyecek şekilde ortadan kaldırılması ve kişinin dijital dünyada kendi aleyhine olan durumların unutulmasını isteme hakkıdır. Söz konusu hakka, ilk olarak Google v. Spain kararında yer verilmiştir. Daha sonra ise çeşitli uluslararası belgelerde unutulma hakkına değinilmiştir. Google'ın unutulma hakkına yönelik talepleri dikkate almaya başlaması ve karşıt görüşlerden de olsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında unutulma hakkına dair terimlere yer verilmesi bu anlamda önemli bir gelişmedir.

Anahtar Kelimeler: Unutulma Hakkı, Kişisel Veri, İnternet.

ABSTRACT
RIGHT TO BE FORGOTTEN

Sevda VANÇİN

Master's Degree, Private Law Thesis

Advisor: Dr. Öğr. Üyesi Mükerrerem Onur BAŞAR

January -2024, 126 Pages

The rapid entry of the internet into our lives and the quick accessibility of all kinds of information to users have required reconsidering fundamental rights and freedoms. With the development of the internet, the boundaries of many rights such as the right to privacy and protection of private life, the right to protect and develop one's material and spiritual existence, freedom of expression and communication, and freedom of the press have been redrawn. Taking these boundaries into consideration, the concept of personal data has been introduced, which led to discussions about the right to protect personal data and the right to be forgotten. The right to be forgotten is the right of a person to have their data in the digital environment, such as photographs or past experiences, permanently removed upon their own request and the right to want to be forgotten in the digital world. This right was first mentioned in the Google v. Spain case. Later on, various international documents also addressed the right to be forgotten. Google's decision to start taking into account requests related to the right to be forgotten and the inclusion of the term representing this right in the decisions of the European Court of Human Rights, even though they are opposing views, are important developments in this regard.

Key Words: Right to be Forgotten, Personal Data, Internet

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	x

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
Amaç	2
Araştırmanın Önemi	3
Yöntem	3

İKİNCİ BÖLÜM

UNUTULMA HAKKI, SÜJELERİ VE DOĞUŞ SEBEPLERİ	4
2.1. Unutulma Hakkının Tanımı	4
2.2. Unutulma Hakkının Amacı	4
2.3. Unutulma Hakkının Konusu.....	5
2.4. Unutulma Hakkının Hukuki Niteliği	7
2.5. Unutulma Hakkının Sınırı	9
2.6. Unutulma Hakkının Søjeleri.....	12
2.6.1. Bilgi Unsuru.....	12
2.6.1.1. Bilginin Gerçek Ve Doğru Olması.....	12
2.6.1.2. Bilginin Hukuka Uygun ve Alenileşmiş Olması	14
2.6.2. Kişi Unsuru	15
2.6.3. Zaman Unsuru.....	16
2.6.4. Mekân Unsuru.....	16
2.7. Unutulma Hakkının Doğuş Sebepleri.....	16
2.7.1. Unutulma Hakkının Ortaya Çıkışı	16
2.7.2. İnternetin Gelişimi	17

2.7.3. Verilerin Kolayca Kaydedilmesi ve Saklanabilmesi	18
2.7.4. Teknolojiyi / İnterneti Kullanma Zorunluluğu	21
2.7.5. İnternet Üzerine Giren Veriler Hakkında Arşiv Hizmeti ile Verilere Erişimin Mümkün Olması	22
2.7.6. Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı İşlenmesi	22

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MEVZUATIMIZDA UNUTULMA HAKKI.....	27
3.1. Anayasa Kapsamında Unutulma Hakkı	27
3.1.1. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığının Korunması ve Geliştirilmesi Hakk 27	
3.1.2. Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması Hakkı.....	28
3.1.3. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı	30
3.1.3.1. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Hukuki Niteliği	33
3.1.3.2.KVKK Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı	34
3.1.3.3. Unutulma Hakkı Kapsamında İlgili Kişinin Arama Motorunda Adı ve Soyadı ile Bağlantılı Olan Sonuçların Kaldırılması Talebine Dair Karar.....	35
3.2. Medeni Hukuk Kapsamında Unutulma Hakkı	37
3.2.1. Kişilik Hakkı Olarak Unutulma Hakkı	37
3.2.2.Blok Zincir Teknolojisinde Unutulma Hakkı	38
3.2.2.1.Blok Zincir Nedir?	38
3.2.2.2. Unutulma Hakkı ile Blokzincir Teknolojisi Arasındaki Bağlantı.....	39
3.3. Ceza Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı	40
3.4. 5651 Sayılı Kanun ve Unutulma Hakkı	44

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UNUTULMA HAKKI VE TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER.....	47
4.1.Yeni Bir Hak; Unutulma Hakkı.....	47
4.2. Özel Hayatın Gizliliği	48
4.3. İfade ve Basın Özgürlüğü.....	50
4.4. İnsan Onurunun ve Saygınlığının Korunması	53
4.5. Manevi Varlığın Geliştirilmesi Hakkı.....	55
4.6. Bilgiye Erişim Özgürlüğü	57
4.7. Lekelenmeme Hakkı.....	59

BEŞİNCİ BÖLÜM

YARGI KARARLARINDA UNUTULMA HAKKI.....	63
5.1. Genel Olarak.....	63
5.2. ABAD Kararı	63
5.3.“KPMG Ortağı” Davası ve “Arthur van M”. Davası	67
5.4. Wikipedia Davası	69
5.5. Asım BAYAR ve Veysel Bayar Kararı.....	71
5.6. Fürst-Pfeifer/Avusturya Başvurusu	72
5.7. Fuchsmann/Almanya Başvurusu	73

ALTINCI BÖLÜM

UNUTULMA HAKKINI KORUMAYA YÖNELİK BAŞVURULACAK HUKUKİ YOLLAR.....

6.1. 5651 Sayılı Kanun’un 9. Maddesi Kapsamında Koruma	74
6.1.1. Uyar/Kaldır Yöntemi	75
6.1.2. Sulh Ceza Hakimine Başvuru	75
6.1.3. AYM ‘nin 9. Madde İle İlgili Pilot Kararı	76
6.2. 6698 Sayılı Kanun Kapsamında Koruma	78
6.2.1. Veri Sorumlusuna Başvuru	78
6.2.2. Kişisel Verileri Koruma Kurulu’na Başvuru	80
6.3. TMK ve TBK Kapsamında Kişiliğin Korunması.....	81
6.3.1. Hukuka Uygunluk Nedenleri	81
a) İlgili Kişinin Rızası	82
b) Üstün Nitelikli Özel Yarar	83
c) Üstün Nitelikli Kamusal Yarar	83
d) Kanun Emri.....	84
e) Meşru Müdafaa	85
f) Zorunluluk Hali	85
g) Hakkın Kullanılması	86
6.3.2. Manevi Tazminat Davası	86
6.3.3. Maddi Tazminat Talebi.....	88
6.3.4. Saldırı Tehlikesinin Önlenmesi Davası	90

6.3.5.Saldırımın Durdurulması (Saldırıya Son Verilmesi) Davası	92
6.3.6.Tespit Davası	93
6.3.7. Cevap ve Düzeltme Hakkı	94

YEDİNCİ BÖLÜM

UNUTULMA HAKKINA GETİRİLEN ELEŞTİRİLER.....	96
SONUÇ.....	100
KAYNAKÇA	102
ÖZGEÇMİŞ	115

KISALTMALAR

ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
AAD	:Avrupa Adalet Divanı,
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AİHS	:Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AY.	:Anayasa
AYM	:Anayasa Mahkemesi
CD	:Ceza Dairesi
CEDAW	:Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi
CNIL	:Fransa Ulusal Bilişim ve Özgürlükler Komisyonu
CRIN	:Çocuk Hakları Bilgi Ağı
DNA	:Deoksiribo Nükleik Asit
GDPR	:Genel Veri Koruma Yönetmeliği
KVKK	:Kişisel Verileri Koruma Kanunu
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
RTÜK	:Radyo Televizyon Üst Kurulu Yayın İlkeleri
SPSS	:(Statistic Packets For Social Sciences) Sosyal Araştırmalar İçin İstatiksel Program Paketi
TGC	:Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
TMK	:Türk Medeni Kanunu
TCK	:Türk Ceza Kanunu
OHCHR	:Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi
Akt	:Aktaran
Çev	:Çeviren
Ed	:Editör
sf	:Sayfa
vd	:Ve Diğerleri

BT :Bilişim Teknolojileri
VKM :Veri Koruma Makamları
HGK :Hukuk Genel Kurulu
LSD :Liserjik asit dietilamid

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Gelişen dünyanın ihtiyaçları ile beraber insanların ihtiyaç duyduğu haklar da gelişerek çeşitlenmiştir. Özellikle teknolojik ilerlemeler ile beraber insan hayatı kolaylaşmıştır. Çünkü kişilere ait bilgiler depolanmış ve erişime açılmıştır. Tüm bunlar unutulma hakkının doğmasına sebep olmuş ve bu konuda hakkın nasıl kullanılması gerektiğine dair bilimsel çalışmalar üzerine durulmuştur.¹ Böylece söz konusu hakkı tüm dünya tartışır duruma gelmiştir. Tezin esas amacı, günümüzde sıkça karşılaşılan ve kendine has fakat mutlak olmayan bir hak olan unutulma hakkının önemi üzerinde durmaktır. Aynı zamanda hakkın nasıl kullanılacağına dair usulün anlatılarak herkes tarafından bilinen bir hak olmasını sağlamaktır.

Teknolojinin ilerlemesi insan hayatını kolay kılarken öte yandan bazı haklar ile çatışmaktadır. En çok çatıştığı iki hak ise haberleşme özgürlüğü ile özel yaşamın gizliliği hakkıdır. Nitekim günümüzde de sıkça karşılaşılan durum; kişilerin sosyal medya hesaplarında paylaşmış oldukları fotoğraflara herkes tarafından ulaşılabilir ve bu ulaşılan veriler kişinin istemi olmaksızın kullanılabilir. Bu durum gündelik yaşantıda bilhassa veri kaydı ve paylaşımı noktasında sıkça yaşanmaktadır. Bu kaydedilmiş verilerin bazıları gizli veriler de olabilir. 2011 yılında yapılan araştırmaya göre kayıt altına alınan hukuka aykırı 1741 vakanın %30'unda akıllı telefonlar kullanılmıştır.² Kayıt altına alınan bu tür özel yaşamın gizliliğini tehdit eden, mahremiyeti sorgulatan verilerin dijital ortamdan paylaşımı sorununu daha da çekilmez hale getirmektedir. Bu sebepten ötürü internetin

¹ Alessandro Mantelero, "The EU Proposal for a General Data Protection Regulation and the roots of the "right to be forgotten", Computer Law & Security Review, C. 29, S. 3 (2013) :230.

² Can Yavuz, Unutulma Hakkı : İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması , 2 bs. (İstanbul: Seçkin, 2016) , 15.

ahlaki değerlere, güvene ve kanunlara sahip bir araç olması istenilmektedir.³ Bu yüzden unutulma hakkından beklenen fayda internetin ahlaki açıdan pozitif yönde kullanılmasıdır.

Günümüzde internet “herkesle iletişimi olası kılarak, toplumsal kargaşalara son veren, ortak aklın gelişimini arttıran, bireyleri edilginliğe boğmuş televizyonda simgeleştiren bir kitle kültüründen” kurtarma gücünü elinde bulundurmakta, özellikle sosyal ağların gelişimiyle, insanların birbirleri hakkında bilgi sahibi olmalarını kolaylaştırmıştır.⁴ Bireysel anlamda düşünüldüğünde günümüzde gözden kaybolmak artık olanaksız hale gelmekle birlikte “tüm toplumsal yaşamın denetim altında tutulması” gibi ciddi toplumsal bir sorun karşımıza çıkmaktadır.⁵ Bireylerin kendi rızalarıyla daha görünür hale gelmelerine olanak sağlayan teknoloji sayesinde kişisel yaşamın her türlü detayına erişilmekte, özel, mesleki ve kamusal yaşamda mahremiyet ve bireysel özgürlükler tartışmaya açılmaktadır. Mahremiyete yönelik tehditler ve ihlallerin ortaya çıkması son yıllarda sıkça tartışılan unutulma hakkını daha konuşulur hale getirmektedir. Bu hak, kişisel verilerin korunması tartışmalarında kendini bulmaktadır.⁶ Bu yüzden denilebilir ki unutulma hakkı ile kişisel veri kavramları yakından ilişkilidir. İlerleyen bölümlerde ikisi arsındaki bağlantıdan söz edilecektir.

Amaç

Unutulma hakkı konulu çalışmada henüz bir hak olarak kanunlarımızda yer almasa da dolaylı olarak hukukumuzda yerleşmiş olan çoğunluğun yeni bir olarak kabul ettiği konuyu geniş açıdan ele almak bu tezin temel amacıdır. Buna göre; aşağıdaki soruların cevapları araştırılacaktır.

³ Güney Nair, Emine Balta, “Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında Sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı” , *C Sosyal Bilimler Dergisi*, C.41 , S.2 (2017): 114-115.

⁴ Eric Maigret, *Medya ve İletişim Sosyolojisi*, ev. H. Yücel (İstanbul: İletişim Yayınları, 2016), 328.

⁵ Garry T. Marx, “What’s New About theNew Surveillance? Classifying for Change and Continuity”, *Surveillance & Society* , C.1, S.1 (2002):12.

⁶ Güney Nair, Emine Balta, “Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında Sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı”, *C Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 41, S. 2: 115.

- 1-Unutulma hakkı yeni bir hak mıdır?
- 2-Unutulma hakkını ortaya çıkaran sebepler nelerdir?
- 2- Unutulma hakkının unsurları, süjeleri nelerdir?
- 3-Unutulma hakkının diğer haklarla ilişkisi nedir?

Tez içerisinde önemli olan ve unutulma hakkının gerçekten var olup olmadığını anlayabilmek için bilinmesi gereken en önemli nokta unutulma hakkının diğer haklarla olan ilişkisi ve bu minvalde aradaki dengeyi koruyarak olayda unutulma hakkına mı yoksa diğer haklara mı öncelik verilip verilmeyeceği sorunudur.

4. Unutulma hakkının ihlaline karşı başvurulacak hukuki yollar nelerdir?

Araştırmanın nemi

Bu teze önem ve zgn bir değer katan sebep, kişinin kişilik haklarının ihlaline yol açan aynı zamanda psikolojik olarak o kişiyi yıpratın olayların diğer kişilerce görünmemesini sağlayıp kişiyeye o olay hiç olmamış gibi hayatını sürdürme fırsatı vermesidir. Bir bakımdan masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı ile doğru orantılı olan unutulma hakkı mahkeme kararları doğrultusunda incelenmiş olup şartları taşıması halinde kişiyeye rahatsızlık veren o olayın silinmesini sağlamaya çalışmaktadır. Sadece kanun hükümlerinin araştırılması ve izahıyla sınırlı kalmayan bu çalışmada ülkemizin ve çeşitli ülkelerin mahkeme kararları incelenmiştir. Bu tez, unutulma hakkının ne olduğunu ve nasıl ortaya çıktığını, unutulma hakkına ne gibi ihlallerin sebep olduğunun, unutulma hakkı ile temel hak ve özgürlükler arasındaki dengenin nasıl korunabileceğinin, unutulma hakkı ile ilgili önemli kararların güncel kararlar ışığında araştırması anlamında zgn bir değere sahiptir.

Yöntem

Çalışmamızda, derleme türünde hazırlanan nitel bir veri toplama yaklaşımı olan doküman inceleme yönteminden faydalanılmıştır. Araştırılan konu ile ilgili literatür taramasını da içeren doküman analizi, araştırmacının yaptığı gözlem ve diğer belgeleri sistematikleştirir. Bu analiz yöntemi araştırmacı için tasarruf sağlarken, incelenen olayların da önem sırasının oluşturulmasını, verilerin düzenlenmesini ve yeni verilerin oluşturulmasını da kolaylaştırır. Bu kapsamda incelenen dokümanlar, unutulma hakkı ile ilgili yayınlanmış bilimsel çalışmalardan (tez, makale, dergi, kitap bölümü vb.) oluşacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

UNUTULMA HAKKI, SÜJELERİ VE DOĞUŞ SEBEPLERİ

2.1. Unutulma Hakkının Tanımı

Hakkın esasında insanoğlunun yüzyıllardır sahip olduğu ve var olacak olan unutulma işlevi bulunmaktadır. Buna göre insanlar kendileri ile ilgili bazı bilgilerin diğerk kişilerce bilinmemesini istemektedirler. Bu bilgiler kişinin salt insan olmasından kaynaklı kendine has bilgileri anlamında günümüz hukuk camiasında kullanılan adıyla kişisel veriler de aynı şekilde insanın var oluşundan beri var olan bir kavramdır.⁷ Unutulma hakkı, kişi ile ilgili dijitalde yer alan ve onu rahatsız eden bir içeriğin arama motorlarından listelenmemesinin istenmesidir. Bu hak en önce internette ve farklı dijital ortamlarda kişilerin verilerinin üçüncü kişilere karşı erişime kapatılması olarak çıkmıştır. İlk zamanlarda daha ayrık bir hak olsa da zaman geçtikçe genel bir hak olmaya başlamıştır.⁸ Çünkü teknolojinin gelişimi ile unutulma hakkı daha bilinen ve kullanılan bir hak olmaya devam edecektir.

Kanaatimizce unutulma hakkı kişinin başkaları tarafından öğrenilmesini istemediği olumsuz nitelikteki olayların yayılmaya elverişli alandan silinmesini talep etme hakkıdır. Bu alan genellikle dijital ortamlardır. Zira günümüzde bilginin hızlıca yayılma fırsatı bulduğu en elverişli alan dijital alanlardır. Unutulma hakkı ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Tezin ilerleyen bölümlerinde bu tanımlara yer verilecektir.

2.2. Unutulma Hakkının Amacı

Unutulma hakkının amacının ne olduğu noktasında çeşitli yorumlar olduğu söylenebilir. Unutulma hakkının amacı genellikle başka kişilerce, kişinin verileri üzerinde hakimiyet kurulmaya çalışılması sebebiyle bu hakimiyeti kırarak kişiye verileri üzerindeki kontrolün tekrar kazanılmasına olanak sağlamaktır. Bu açıdan

⁷ Murat Volkan Dülger , “İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması” , *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S.1 (2018):71.

⁸ Mehmet Bedii Kaya, ‘‘Unutulma Hakkı’’,
<https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulmahakki.pdf> [12.12.2022].

hakkın temel amacı; bilgiler diğer kişilerce erişilebilir olsa dahi, veri sahibinin kendi verileri üzerindeki hakimiyetini ve tasarrufunu sağlamaktır. Özellikle günümüzde dijitalleşmenin ve bu sayede bilgiyi saklama işlevlerinin zirvede olduğu bir dönemde unutulma hakkı, kişinin geçmişinde bulunan ve kendisini rahatsız eden olaylara dair içeriklerinin ve de tasarrufta bulunabileceği kişisel verilerinin silinmesi amacı taşımaktadır.⁹ Bu yüzden unutulma hakkı için kişinin sırf kişi olmasından kaynaklı kullanabileceği bir haktır diyebiliriz. Unutulma hakkı ile bağlantılı olan kişisel verilerin korunması hakkı da aynı amaca hizmet etmektedir. Fakat kişisel verilerin korunması için özel bir kanun 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu bulunmaktayken unutulma hakkına dair böyle bir kanun bulunmamaktadır. Görüşümüze göre; unutulma hakkına dair bir kanun bulunmamakta ise de 6698 sayılı kanun içerisinde unutulma hakkına yer verilip tanımı, amacı, kapsamı ve sınırlarının düzenlenmesi sistematik bakımdan isabetli bir yaklaşımı oluşturabilir.

2.3. Unutulma Hakkının Konusu

6698 sayılı Kanunu'nun 7. maddesine göre unutulma hakkının konusuna bakacak olursak hukuka uygun işlenen kişisel verilerin işlenmesine sebep olacak kriterlerin varlığının sona ermesi durumunda veri sorumlusunun kişisel verileri kendiliğinden ya da talep halinde silmesi, yok etmesi ya da anonimleştirmesidir.¹⁰ Bu bakımdan unutulma hakkı için kanaatimizce seçimlik bir hak olduğu söylenebilir.

Unutulma hakkı ile kişinin geçmişine dair veriler yok edilmektedir. Kişinin güncel verileri yok edilmemektedir. Zira, AYM'nin unutulma hakkı ile ilgili kendisinin bakmış olduğu bireysel başvurularda¹¹, arşivde yer alan olayların habersel niteliğinin

⁹ Sinan Sami Akkurt, "Unutulma Hakkı'nın Kişilik Hakkı Kapsamındaki Kişisel Değerlerle İlişkisi", *KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.3, S.1 (Ocak 2018): 85,90.

¹⁰ "Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)", *Resmi Gazete*, 29677 (Nisan 2016): 7.

¹¹ Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 17, 26, 27, 28 maddeleri nezdinde N.B.B. kararını esas alıp hüküm vermiştir: Haberin yayın tarihinden bu yana 5 sene 3 aylık bir süre geçmiş bulunmaktadır. İlgili kişi olan Şükrü Alp erişimin engellenmesi için Sulh Ceza Hakimliğine başvurmuştur. Daha sonra da Anayasa Mahkemesi'nde bireysel başvuru talebinde bulunmuştur. Bu süre zarfında suça dair cezasının infaz edildiği anlaşılmıştır. Haberin yayınlanmasından bu yana geçen süre ve habere konu olan kişilerin statüleri de göz önünde bulundurulduğunda bu durumun haberin güncelliğini ve toplumun ilgisini kaybettiği

devam ettiğinden hareketle yani haberin güncelliğini koruduğundan bahisle unutulma hakkı nezdinde araştırılıp karara bağlanacak bir durum söz konusu olmadığından söz konusu başvurular için dayanaktan yoksunluk nedeni ile kabul edilemezlik kararları verdiği çok olmuştur.¹² Bu sebepten unutulma hakkının kullanılması için haberin yayını üzerinden habersel değerini yitireceği an kadar sürenin kısacası makul sürenin geçmesi gerekmektedir. Tabi bu sürenin kişilerin haber alma hakkına hanel gelmeyecek biçimde belirlenmesi önemlidir.¹³ Çünkü toplumun o konu ile ilgili haber alma hakkı devam ettiği sürece unutulma hakkından yararlanılamaz. Nitekim haklar arasındaki dengenin korunması önem arz etmektedir.

Yargıtay vermiş olduğu bir kararında unutulma hakkını toplumsal menfaatin olmadığı süre zarfında internet ortamındaki kişinin yaşamış olduğu, hatırlamak istemediği ve kimse tarafından bilinmesini istemediği verilerinin yok edilmesini ve yayılmasını önlemeyi talep etme hakkı olarak ifade etmiştir.¹⁴ Tanımdan da anlaşılacağı üzere unutulması istenen haber üzerinden zaman geçmiş olması şartının yerine getirilmiş olması gerekliliği ile söz konusu haberin kişilerin haber alma hürriyetini de elinden almaması gerekir. Bir yandan unutulma hakkından faydalanacak kişinin elde edeceği

anlamına gelmemektedir. Bu meyanda haberin içeriği, yayınından itibaren geçen süreye bakıldığında toplum açısından haber değeri ve bunlara kolayca erişilebilmesi amacıyla habersel niteliğin ve toplumu bilgilendirme amacının devam ettiği görülmektedir. Bundan dolayı unutulma hakkını değerlendirecek kriterlerin mevcut olmadığı tespit edilerek ifade ve basın özgürlüğü ile beraber halkın haber alma ve bilgiye ulaşma hakları bütün olara değerlendirildiğinde somut olayda, ifade ve basın özgürlüğü ile bireyin manevi bütünlüğünün korunması hakkı arasında adil dengenin kurulmuş olduğu ve derece mahkemesinin kararının yerinde olduğu kanaatine varılmıştır. Asli ALP ve Şükrü ALP Başvurusu: BN.2014/18260,KT.04.10.2017.

¹²“Fahri Göncü Başvurusu: BN. 2014/17943, KT. 05.10.2017”, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/17943> [05.09.2023].

¹³ Ömer Özkaya ve İbrahim Toprak, “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bir İnsan Hakkı Olarak Kişisel Verilerin Korunması”, *Sayıştay Dergisi*, C.33, S.124, (Mart 2022): 90.

¹⁴ “Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun Esas 2014/4-56,Karar 2015/1679 Sayılı ve 17.06.2015 Tarihli Kararı”, <http://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm> [10.01.2022].

yarar diğer taraftan da silinmesi gereken veriden yararlanan kişinin elde edeceği yarar arasındaki dengenin kurulması şarttır.

2.4. Unutulma Hakkının Hukuki Niteliği

Unutulma hakkı tıpkı insanın yaşama hakkı gibi bir evrensel nitelikte bir haktır. Yeni nesil bir hak olmakla beraber dördüncü kuşak haklar arasındadır.¹⁵ Dördüncü kuşak haklar teknolojinin kötüye kullanılması sonucu oluşacak hak ihlallerinin korunması amacını taşımaktadır. Yani kişinin kişiliğinin gelişmesine olanak tanıyan mahremiyet nosyonunu ihtiva etmektedir. Unutulma hakkı için tek bir tanım olmayıp birçok kurum ve kişi tarafından farklı tanımlamalara gidilmiştir. Öğretide yazarlar geçmişte yaşanan gerçeğe uygun olayların hukuka uygun bir şekilde herkes tarafından görülmesi ile aradan zamanın geçmiş olması ile birlikte gündemden düşmesini ve bu yüzden erişimden kaldırılmasını talep etme hakkı¹⁶, internette herkese açık olan kendisini ilgilendiren kişisel verilerin kendisi ile ilişkilendirilmesini istememe hakkı¹⁷, kişinin internetteki kişisel verilerinden başkalarının görmesini ve öğrenmesini istemediğinden dolayı bu verilerin silinmesini talep etme hakkı,¹⁸ daha da ilerisi bu verilerin geri

¹⁵ Oktay Uygun, Devlet Teorisi, 6 bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019), 560.

¹⁶ bkz.: “Unutulma hakkı, bireyin geçmişte hukuka uygun olarak yayılmış ve doğru nitelikteki bilgilerinin, zamanın geçmesine bağlı olarak erişimden kaldırılmasını ya da gündeme getirilmemesini talep edebilmesidir.” Eren Sözüer, “İnsan Hakları Hukukunda Unutulma Hakkı”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017), 6.

¹⁷ bkz. “Unutulma hakkı: Veri öznelinin internette yer alan ve kendileriyle alakalı kişisel verilerin kendi adlarıyla bağlantılı olmamasını isteme hakkıdır. Veri öznesi yapacağı talepte, kendisi hakkında İnternet’te yer alan ve toplanılma veya işlenilme amaçları ışığında gereksiz olan, yetersiz veya ilgisiz bilgi içeren ya da bu amacı taşıyor olarak görünen, yayımlanmasından sonra aradan geçen zaman ve yayımlanma amaçları ışığında kendisiyle aşırı ilişkili olan kişisel verilerin, arama motorlarında yapılan aramalarda çıkan sonuçların kendi adıyla olan bağlantısının kesilmesini istemektedir.” Can Yavuz, “Unutulma Hakkı”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016), 31.

¹⁸ bkz.: “Unutulma hakkını, bireyin internet ortamında yer alan ve üçüncü kişilerin bilmesini istemediği kişisel verilerinin silinmesini, dolayısıyla dijital dünyada unutulmayı, hatırlanmamayı isteme hakkı şeklinde tanımlayabiliriz.” Aydın Akgül, “Kişisel Verilerin

getirilmeyecek bir şekilde ortadan kaldırılmasını isteme hakkı¹⁹ gibi farklı ama yakın tanımlar oluşturmuşlardır. Sonuç olarak, unutulma hakkı kişinin internetteki kişisel nitelikteki verilerinin silinmesini ya da ortadan kaldırılmasını isteme hakkı olarak tanımlanabilir. Bu hak sayesinde kişi kendi verileri hakkında özgürce karar verebilmektedir. Unutulma hakkı, niteliği itibariyle pozitif ve negatif iki hakkı bir arada barındırma özelliğine sahiptir. Pozitif yönüne bakacak olursak; kişinin bazı verilerin silinmesini ve hatırlanmamayı istemesidir. Negatif yönüne bakacak olursak; kişinin başkalarının kendisi hakkındaki istemediği bazı bilgileri kullanmaması, öğrenmemesi ve hatırlanmamasıdır.²⁰ Bu sebeplerden ötürü unutulma hakkının insan psikolojisi üzerindeki etkisi yadsınamayacak derecededir.

Unutulma hakkı hukukumuzda açıkça yer almamaktadır. Bu yüzden kişilik hakkı ile özdeşleştirilip kişilik hakkının ihtivası, sınırları ve ihlali halinde başvurulacak yollara göre kendini göstermektedir. Genellikle unutulma hakkı “kişilik hakkı”, “bireyin, kendi şahsi değerleri nezdinde haiz olduğu mutlak ve tekeli hak” şeklinde belirtilmektedir.²¹ Bu kişisel değerleri Yargıtay “kişinin, doğum ile sahip olduğu bağımsız varlığını ve bütünlüğünü oluşturan; hayat, beden ve ruh tamlığı, vicdan, din, düşünce ve çalışma hürriyeti, onuru, ismi, resmi, sırları ile aile bütünlüğü gibi sosyal duygusal değerlerinin bütünü” şeklinde sınırlı biçimde saymıştır.²²

Korunmasında Yeni Bir Hak: “ Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı’nın “Google Kararı” , *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.116 (2015),17.

¹⁹ bkz.: “unutulma hakkını; dijital hafızada yer alan bireye ait fotoğraf, kimlik bilgisi, adres ve diğer kişisel içeriğin, yine bireyin kendi talebi üzerine bir daha geri getirilemeyecek biçimde ortadan kaldırılması biçiminde tanımlamak mümkündür.” Serdar Gülener, “Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak “Unutulma Hakkı ”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.102 (2012), 226.

²⁰ Ebru Karataş, “The Right To Be Forgotten”, *Journal of Justice Dergisi*, C.4, S.1 (2021): 80-114.

²¹ Sami Akkurt, “17.06.2015 Tarih, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde “Unutulma Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.65, C.4 (2016), 2612.

²² Bkz.: Dava konusu kişil kişilik hakkına saldırılması sebebi ile manevi tazminat talebi ile ilgilidir. Mahkeme davayı kabul etmemiş ve durum üzerine davacı davayı temyiz

2.5. Unutulma Hakkının Sınırı

Unutulma hakkı ile ilgili değinilmesi gereken önemli nokta diğer haklarla çatışması ve bu sebepten sınırlandırılması gerekliliğidir. Bu sebepten unutulma hakkının uygulanamayacağı haller ortaya çıkacaktır. Çünkü kişi mahremiyeti önemli olduğu gibi toplumun da bilgiye erişim hakkı da son derece önemlidir. Bu yüzden unutulma hakkı mutlak bir biçimde uygulanmayacaktır. Bu konuyu özetleyen GDPR'nin (Genel Veri Koruma Yönetmeliği) 17/3. maddesine göre unutulma hakkının gündeme geleceği durumlarda bu durum ifade özgürlüğünü olumsuz etkiler ise, kanun hükümleri ile çelişir ise, kamu yararına aykırı ise uygulanmayabilecektir. Sonuç olarak unutulma hakkı, mutlak ve koşulsuz bir hak olmadığı gibi bu hakkın istisnaları ve sınırlamaları vardır.²³ Tabii unutulma hakkının bu özelliği belirsiz ve herhangi bir kategoriye sokulamaması ve bu yüzden hukukumuzda düzenlenmemesi için gerekçe olamaz.

taşımıştır. Davacı, davalı olan damadı tarafından tehdit edildiğini ve bundan dolayı hakkında mahkumiyet hükmü verildiğini ifade ederek manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Mahkeme eyleminden ötürü davalının cezalandırılmasına karar vermiş ise de bu eylemin manevi tazminat isteme boyutunda olmadığına kanaat getirerek davayı reddetmiştir. TBK 49. maddeye göre, haksız olarak kişilik hakkı saldırıya uğrayan kişi manevi zarar adı altında bir miktar para talebinde bulunabilir. TMK 24. ve TBK 49. maddelerine göre kişinin kişilik hakkı zarar gördüğü takdirde manevi tazminat talebinde bulunabilir. Kişinin kişilik hakları demek hayat, beden, ruh tamlığı, din, düşünce, çalışma hürriyeti, onuru, gururu, sırları, aile hayatı ve sosyal ve duygusal değerlerin bütünü demektir. Söz konusu değerlerden birine yapılmış olan saldırı manevi tazminata sebep olmaktadır. Davalının, davacıyı tehdit etmesi ile davacının kişilik hakları zarara uğramıştır. Bundan dolayı davacı lehine manevi tazminata hükmedilmesi gerekir. Fakat Mahkeme söz konusu değerler üzerinde durmayıp davayı reddetmesi hatalı olduğundan mahkeme hükmünün BOZULMASINA oy birliğiyle karar verilmiştir. “4 HD. 10.04.2008, E. 2007/9966, K. 2008/5096”, [https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?t=97952_\[28.02.2023\]](https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?t=97952_[28.02.2023]).

²³ Mehmet Emin Karakaş, “Dijital Geçmişin İnternet Erişiminden Kaldırılması “ Unutulma Hakkı” ve Türk Hukukunda Görünümü”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.3, S.2 (2020): 271-272.

Bir diğ er sınırlama ise unutulma hakkı sahibinin bu hakkını aşırı ve sınırsızca kullanması halinde devreye girmektedir. Çünkü bu durum üçüncü kişilerin kişisel değerlerini ve temel hürriyetlerini ihlal edebilir. Nitekim bütün hakların doğ asında kişisel değerlerde olduğu gibi diğ er kişilerin temel değerleri ile çatış ma ihtimali vardır. Unutulma hakkının kötüye kullanılması durumlarına ve diğ er kişilerin kişisel değerleri ve temel hakları ile çatış masına mahal vermemek adına unutulma hakkı ile diğ er haklar arasında adil bir dengenin kurulması gerekir. Bu sebeple unutulma hakkının sınırlarının doğru tespit edilmesi gerekir. Unutulma hakkının sınırını genel olarak AİHS.'nin 8. maddesinin 2. fıkrasında yer alan özel ve aile hayatına saygı hakkı çizmektedir. Bu maddeye göre, bu hakka bir kamu makamı müdahalesinin olması ancak kamunun güvenliğ i, ülkenin ekonomik refahı, suç iş lenmesinin önüne geçilmesi, sağ lığ ın ve ahlakın korunması, baş kalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için tedbirin söz konusu olduğu hallerde mümkündür. Anayasanın 13., 15. ve 20. maddeleriyle çizilen sınırlar da aynı şekildedir. Özellikle özel hayatın gizliliğ i ve kişisel verilerin korunması hakları unutulma hakkının temelini oluşturmaktadır. Danış tay, bu haklara ancak yasayla ve kamu güvenliğ i, milli güvenlik gibi hallerde müdahale olabileceğ ini belirtmektedir.²⁴ Bu da unutulma hakkının sınırsız şekilde kullanılabilcek bir hak olmadığ ını gösterir.

En çok tartış ılan konulardan biri de unutulma hakkının uygulanmasında coğ rafi sınırın tespiti noktasındadır. Bu duruma Fransa'nın veri koruma otoritesi olan CNIL (Commission Nationale de l'Informatique et des Libertes) ve Google arasındaki uyuş mazlık²⁵ örnek gösterilebilir. Belirtilen olayda, CNIL, Google'dan unutulma hakkı kapsamında birtakım bağ lantıların kaldırılmasını talep etmiştir. Fakat bazı sonuçların google.fr ve google.de'den kalkmasına rağ men google.com dan kaldırılmamıştır. Bunun üzerine CNIL söz konusu bağ lantıya küresel eriş ilbilirlik

²⁴ Sinan Sami Akkurt, "7.06.2015 TARİH, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı Ve Mukayeseli Hukuk Ç erçevesinde Unutulma Hakkı " , *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 65, S. 4 (2016): 2624-2625. Alper Iş ık, "Fransız Veri Koruma Otoritesinin (CNIL) Google Kararı Ve Türk Hukuku Bağ lamında Çerezler", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2 (2022): 777-780.

²⁵ bkz. https://www.cnil.fr/sites/default/files/atoms/files/san-2019-001_21-01_2019.pdf. [27.05.2023].

gerekçesi ile idari para cezası hükmetmiştir. Unutulma hakkının coğrafi sınırı hakkındaki tartışma Google'ın idari para cezasını temyize taşıması ile gündeme gelmiştir. Fransa ise Google ile arasındaki uyuşmazlığı Avrupa Birliği Adalet Divanı'na taşımıştır. Google bu uyuşmazlıkta unutulma hakkı ile ifade hürriyeti arasında bir dengenin kurulmasının gerekliliğine ve bu dengenin kurulabilmesi için unutulma hakkının küresel mecrada uygulanmaması gerektiğini savunmuştur. Nitekim Google'a göre Tayland, Çin, İran gibi ifade hürriyetinin geniş uygulanmadığı ülkelerde bu ülkelerde coğrafi sınırın genişliğinden dolayı ifade hürriyetini mevcut halden daha fazla olumsuz etkileyebileceğini savunmuştur. CNIL, Google'nın bu savunmasına karşılık kişilerin herhangi bir ülkede olmasına gerek kalmadan IP adında yapılan değişiklik ile içeriğe erişim sağlanabileceğini belirtmiştir. Bu bakımdan yerel coğrafya da yapılacak engelleme ile unutulma hakkına hizmet etmeyeceğini belirtmiştir.²⁶ Konu ile alakalı kanaat bildirmek gerekir ise GDPR (General Data Protection Regulation) 25 Mayıs 2018 yılında yürürlüğe girmiş ve avrupa birliği ülkelerinde avrupa birliği vatandaşı olan kişiler için uygulanır ve Avrupa Birliği sınırları içerisindeki vatandaşların kişisel verilerini barındıran bütün veri sorumlularını kapsamaktadır. Fakat avrupa birliği ülkeleri ile ticari ilişki içinde olan devletler de GDPR'yi kabul etmiş sayılır. Dünyadaki sayısız ülkenin avrupa birliği ülkeleri ile ticari faaliyette olduğu düşünülürse bu ülkelerin de GDPR hükümlerinden etkileneceği aşikardır. Bu da gösterir ki GDPR avrupa birliği sınırlarından çok daha geniş coğrafi alana yayılmıştır. Bu bakımdan Türkiye'deki uluslararası faaliyet gösteren işletmelerin kişisel veri ile alakalı işlemleri GDPR'ye uygun olmalıdır. Kanaatimizce unutulma hakkı da bu sebepten ötürü çok geniş alanda uygulama alanı bulacaktır. Tabi unutulma hakkının uygulama alanı bulabilmesi bu ülkelerdeki diğer temel hak ve özgürlüklerin ne kadar önem arz ettiği, aradaki dengenin sağlanıp unutulma hakkının üstün geldiği hallerde mümkündür.

Unutulma hakkında akla gelen bir başka sınır ise üstün toplum menfaatidir. Toplum menfaati tanımı kişisel olmayıp topluma yönelik olan, toplumun ihtiyaçlarına cevap veren, toplumu kalkındıran değerlerin tümü olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda

²⁶ "Right To Be Delisted: The CNIL Restricted Committee Imposes A €100,000 Fine On Google", <https://www.cnil.fr/en/right-bedelistedcnilrestrictedcommitteeimposeseseu100000-fine-google> [03.12.2022].

üstün toplum menfaatine göre bir topluluğun çıkarı bireysel çıkara göre önceliklidir. Unutulma hakkından faydalanmak isteyen kişinin talebini ilgili mercii talep edilen konunun zaman ve bilgi unsurunu tespit etmelidir. Daha sonra o bilginin içerikte yer almasında üstün toplum menfaatinin olup olmadığını incelemelidir. Alenileşmiş bilginin üzerinden uzun zaman geçmiş olması yukarıda da bahsedildiği gibi güncelliğinin yitirmiş olması unutulma hakkının uygulanacağı anlamına gelmez. Zira üstün toplum menfaati unutulma hakkı için a priori (öncel) bir sınır teşkil etmektedir. Üstün toplum menfaatinin olduğu durumlarda unutulma hakkı talebi reddedilecektir.²⁷

2.6. Unutulma Hakkının Søjeleri

2.6.1. Bilgi Unsuru

Bilginin dijital ortamda paylaşılıp yayılmasından itibaren unutulma hakkından faydalanmak isteyen kişi hakkında gerçeği yansıtması o bilginin doğru olması demektir. Fakat bu yayılan bilginin gerçeği yansıtması yani bilginin doğru olamaması halinde çeşitli hukuki durumlardan bahsetmek gerekir.

Bilginin doğru ve hukuka uygun olması ise alenileştiği andan itibaren yasal yollardan kamu önüne serilmiş olması demektir. Bilginin hukuka uygun olmasına örnek olarak kamunun yararı ve haber alma hakkı gereğince suç işleyen kişinin haberinin yapılması verilebilir.²⁸

2.6.1.1. Bilginin Gerçek Ve Doğru Olması

Unutulma hakkının temelinde bakıldığında gizlilik hakkı ile kimlik hakkı olmak üzere iki unsur karşımıza çıkmaktadır.²⁹ Her iki unsura bakıldığında; gizlilik hakkı şahsi bilgilerin kamuya açık hale gelmemesi ile ilgilenirken, kimlik hakkı ise kişiye ait şahsi bilginin kamuya açık hale gelmesi esnasında kişi hakkındaki bilgilerin doğru yansıtılıp

²⁷ Cemile Turgut, “Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), 234.

²⁸ “Unutulma Hakkı”, Unutulma Hakkının Kapsamı Nedir?, <https://aebhukuk.com/unutulma-hakki> [11.03.2021].

²⁹ Ezgi Kañçal, “Ulusal Ve Uluslararası Hukuk Boyutuyla Unutulma Hakkı” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021), 26.

o kişinin doğru temsil edilmesi ile ilgilenir.³⁰ Nitekim unutulma hakkının amacı bilginin kamudan gizlenmesi değildir. Geçmiş zamanda kamuyla paylaşılan bu bilgilerin, bilginin sahibi kişi hakkında halen doğruyu yansıtmaya devam edip etmediğini kontrol etmektir. Tüm bunlardan hareketle bir haktan bahsedilebilmesi için hakkın dayandığı bilginin ilk paylaşıldığı anda doğru olması ve gerçeği yansıtmaması gerekmektedir. Bu sebepten kişi hakkında gerçeğe aykırı olan bir bilginin kaldırılmak veya değiştirilmek istenmesi unutulma hakkından farklı bir durumdur. Bahsedilen türde bir ihlal var ise AİHS'nin 8. maddesi ve de 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9/A maddesinde buna ilişkin yasal düzenlemeler mevcuttur. Bu yüzden bu durum unutulma hakkı ile karıştırılmamalıdır.³¹

Bilginin doğruluğu ve gerçekliği bakımından kişisel verilerde durum farklıdır. Bilginin içeriğinin ne olduğu, nesnel ya da öznel olması ve doğruluğu o bilginin kişisel veri olup olmamasında bir rol oynamamaktadır. Bu bakımdan tahmin, değerlendirme ve hatta şahsi kanaatler gibi sübjektif bilgiler, diğer unsurlarını sağlamak koşuluyla pekâlâ kişisel veri teşkil edebilmektedir. Nitekim sübjektif değerlendirmelere dayanan bilgiler de sosyal ve mesleki açıdan aynı ölçüde etkili olmakla birlikte, bu nitelikteki kimi bilgiler piyasada doğrudan belirleyici bir etkiye sahip olabilmektedir. Örneğin; kişinin güvenilirliğine ilişkin görüş veya ne zaman ölebileceğine ilişkin tahmin niteliğindeki bilgilere bankalar ve sigorta şirketlerinin yaptığı anlaşmalarda sıklıkla başvurulmakta, bu tip bilgiler sözleşmenin kapsamına önemli ölçüde etki etmektedir. Bilginin doğruluğunun ispatlanması ya da ispatlanabilir olması bir yana bilginin doğruluğu kişisel veri olma niteliği bakımından aranan bir şart değildir. Zira kişisel verinin korunmasına ilişkin düzenlemelerde, bilginin gerçeği yansıtmaması ihtimali de göz önünde bulundurularak, bu duruma karşı hukuki yollar öngörülmüştür. Dolayısıyla gerçeği yansıtmayan bilginin de kişisel veri teşkil etmekte olduğu sonucuna varmak gerek ulusal gerekse uluslararası düzlemde öngörülmüş olan

³⁰ Norberto Nuno Gomes de Andrade , “ Oblivion: The Right to Be Different ... from Oneself Reproposing the Right to Be Forgotten”, *IDP Revista D'Internet Dret I Politica Revista De Internet , Derecho Y Politica*, S.13 (2012):125-126.

³¹ Kançal, Ulusal Ve Uluslararası Hukuk Boyutuyla Unutulma Hakkı, 26.

kurallar doğrultusunda mümkündür.³²

2.6.1.2. Bilginin Hukuka Uygun ve Alenileşmiş Olması

Unutulma hakkından söz edebilmek için hukuka uygun bir biçimde alenileşen bir bilginin olması gerekir. Aksi takdirde unutulma hakkına değil de kişisel verilerin korunması ya da özel hayatın gizliliği hakkının korunması yollarına başvurulması lazım gelir. Bilginin hukuka uygun bir biçimde yayılması için iki şart bulunmaktadır. İlki, söz konusu bilginin kişinin rızası ile yayılması gerekir.³³ Bu durum uluslararası ve ulusal veri koruma mevzuatlarına göre de böyledir. Kural olarak kişisel verinin işlenmesi için ilgili kişinin rızası şarttır. Nitekim, kişiye ait bir bilgi onun rızası ile alenileşiyor ise hukuka uygun bir şekilde yayılan bilgidir söz edilecektir. Bu duruma en iyi örnek kişinin hem içerik üreticisi hem de içerik tüketicisi olması halidir. Bilginin hukuka uygun yayılabilmesi için gereken ikinci şart ise; bilginin alenileşmesinde üstün kamu yararının bulunmasıdır. Bu halde ilgili kişinin rızasına ihtiyaç duyulmamaktadır. Üstün kamu yararının bulunması sebebi ile yayılan bilgi meşru hale gelmektedir. Örnek vermek gerekirse; genellikle gazetecilik faaliyetleri kapsamında yürütülen işlerde o habere konu olan ilgili kişinin rızası aranmamaktadır. Çünkü habere konu olan bilgiler genellikle kamuyu ilgilendirmektedir ve toplumun heber alma hakkından kaynaklı kamu yararı bulunmaktadır. Bu durumda hukuka uygunluk nedenlerinin varlığından söz edilir.³⁴ Bir diğer önemli konu ise; kişinin özel hayatı ile ilgili bir bilginin yayıldığı ilk anda hukuka aykırı olmamasıdır.³⁵ Fakat bu hukuka uygunluk sebebi ile hakaret niteliğinde ve itibar zedeleyici bilgilere erişimin kaldırılması talepleri birbirine karıştırılmaması gereken konulardır. Zira unutulma hakkı hakaret niteliğinde olmayan alanlar ile ilgilenmektedir. Unutulma hakkı kamuya mal olan ve üzerinden zaman geçmiş olmakla birlikte yine belirli olaylar yaşanan ve bu nedenle ilk anındaki doğruluğunu kaybeden fakat hakaret içerikli olmayan bilgiler

³² Çiğdem Yılmaz, “Kişiliğin Korunmasında Unutulma Hakkı” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi. Lisansüstü Programlar Enstitüsü, 2019), 10-11.

³³ “ Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)”, Resmi Gazete, 29677 (Nisan 2016): 5.

³⁴ Kaňal, *Ulusal Ve Uluslararası Hukuk Boyutuyla Unutulma Hakkı*, 27-28.

³⁵ Eren Sözüer, *Unutulma Hakkı: İnsan Hakları Perspektifinden Bir İnceleme*, 1 bs. (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017), 44.

ile ilgilenmektedir.³⁶

Bilginin gizli olmaması hali de o bilginin kişisel veri olmasına engel teşkil etmemektedir. Zira, bilginin henüz alenileşmeden, ilk defa işlendiği anda hukuka uygunluğu denetlenirken kişisel verinin korunmasına ilişkin düzenlemeler uygulama alanı bulabileceği gibi, bir defa işlendikten sonraki hallerde de veriler üzerinde ilgili kişilerin talepleri, yine söz konusu kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler uyarınca ortaya çıkabilmektedir. Nitekim çalışmamızın başlıca konusu olan unutulma hakkı da çoğu zaman kişiye ilişkin alenileşmiş bir bilginin silinmesine yönelik bir taleple birlikte gündeme gelmektedir.³⁷

2.6.2. Kişi Unsuru

Kişisel veri teşkil eden bilginin öznesi gerçek kişi olup bu durum gerek KVKK gerekse de Avrupa Birliği Veri Koruması Genel Regülasyonun'da yapılan kişisel veri tanımında açık bir şekilde ifade edilmiştir.³⁸ Hukuki anlamda kişi, hak ehliyetini haiz olan hukuk sùjeleri olup bu bakımdan kişiler hak sahibi olabilmelerinin yanı sıra borç altına girme yeteneğine de sahiplerdir. Gerçek kişi ise maddi ve manevi değerleriyle birlikte tüm insanlar doğumundan ölümüne kadar olan süreçteki kişiyi ifade etmektedir. Hukuki anlamda gerçek kişi olabilmek için aranan esaslı kriter Medeni Kanunu'muzda olduğu gibi Madde 29 Kişisel Veri Koruma Çalışma Grubu³⁹'nunda da dikkat çektiği üzere ilgili kişinin yaşıyor olmasıdır. Nitekim Türk Medeni Kanunu 28/1 maddesinde de kişiliğin tam ve sağ olarak doğmakla başlayıp ölümle sona erdiği

³⁶ Andrade, "Oblivion: The Right to Be Different ... from Oneself Reproposing the Right to Be Forgotten" , 127.

³⁷ Yılmaz, *Kişiliğin Korunmasında Unutulma Hakkı*, 11.

³⁸ "Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)", Resmi Gazete, 29677 (Nisan 2016): 3. Nitekim Regülasyonun tam adında "gerçek kişilerin kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin korunması" ifadesi geçmektedir. Regülasyon m.4, [21.12.2022].

³⁹ "Çalışma Grubu 95/46/EC sayılı Direktif'in 29. Maddesi gereğince kurulmuştur. Verilerin korunması ve mahremiyeti üzerine bağımsız bir Avrupa danışma kuruludur. Görevleri 95/46/EC sayılı Direktif'in 30. Maddesinde ve 2002/58/EC sayılı Direktif'in 15. maddesinde tanımlanmıştır." <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1671820> [21.12.2022]. "Regülasyon'un yürürlüğe girmesi ile birlikte Çalışma Grubu'nun yerini 25.05.2018 tarihi itibarıyla Avrupa Veri Koruma Kurulu almıştır."

belirtmiştir.⁴⁰ Özetle, unutulma hakkından sadece gerçek kişiler yararlanmaktadır. Tüzel kişilerin unutulma hakkı talebinde bulunmaları mümkün değildir.

2.6.3.Zaman Unsuru

Unutulma hakkının zaman unsuruna değinecek olursak; zaman ile kastedilen bilginin alenileşmesinin üzerinden ne kadar zaman geçerse o bilginin muhatabı kişinin özel hayatına o kadar ağır zarar vereceğidir. Çünkü zaman ilerledikçe o bilginin üstün kamu menfaati niteliği azalır ve bilginin muhatabı kişinin menfaati ağır basar. Nitekim unutulma hakkına dayanak olan bilginin zaman ilerledikçe ilk andaki doğruluğu ve hukuka uygunluğu azalmakta ve çeşitli etkenlerle bilginin doğruluğu değişime uğramaktadır. Zira güncelliğini yitiren ve değişen bilginin kişinin özel hayatına zarar verme olasılığı yüksektir.

2.6.4. Mekân Unsuru

Unutulma hakkının uygulandığı mekân, internettir. Çünkü bu hak internet insanların hayatında önemli bir yeri olması sebebiyle ortaya çıkan ihtiyacın ürünüdür. Bu sebeple, internet haricinde kişisel verilerinin kullanımından rahatsız olan bireylerin hukuk tarafından tanınan diğer haklarına, internetteki verileri için de unutulma hakkının uygulanması talep etmesi gerekir. Öte yandan, bunlara ek olarak unutulma hakkı uygulanırken veriye tamamen erişimin engellenmeyerek sadece arama sonuçlarından çıkarılması yönüyle ve hakkın yükümlüsünün veri sunan arama motorları olması bakımından da diğer haklardan ayrıldığına ilişkin öğretide görüşler bulunmaktadır.⁴¹

2.7. Unutulma Hakkının Doğuş Sebepleri

2.7.1. Unutulma Hakkının Ortaya Çıkışı

Unutulma hakkı ABAD Google-İspanya kararı ile adından söz ettirmiştir. Aşağıda ayrıntılı biçimde karar üzerinde durulmuştur. Bu karar ile ortaya konulan temel prensip; kişi kendisi ile ilgili bir haberin varlığından rahatsızlık duyuyorsa ve olayın, haberin üzerinden de uzunca süre geçmiş bu yüzden de toplumsal yararın da azalmaya

⁴⁰ Yılmaz, *Kişiliğin Korunmasında Unutulma Hakkı*, 14.

⁴¹ Can Yavuz, *Unutulma Hakkı: İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması*, 2 bs. (Ankara: Seçkin, 2018), 57.

başladığı süreçte unutulma hakkından faydalanmak isteyen kişi bu bilginin dayanağı verilere erişimin engellenmesini isteyebilir. Sözgelimi bu durum daha çok kişinin mahremiyet duygusunu hissetmesi ve artık bu bilginin onun manevi dünyasını rahatsız etmesi ile ilişkilidir. Unutulma hakkını doğuran bir diğer durum da kişilerin yüze karşı sözel bir biçimde paylaşmadıkları kişisel verilerini dijital dünyada paylaşmalarıdır. Böyle bir durumda kişisel verisini paylaşan kişinin verileri üzerinde kontrol sağlaması çok önemlidir. İşte bu gibi durumlarda unutulma hakkı devreye girmektedir. Unutulma hakkının temelinde kişinin onurlu bir hayat sürdürme, kendi verilerini kontrol edebilme ve de özel hayatın korunması hakkı yatmaktadır. Bu yüzden unutulma hakkının ortaya çıkmasında önemli iki unsur kişinin verileri ve özel hayatının mahremiyetidir.⁴²

GDPR'nin 17. maddesinde düzenlenen unutulma hakkı hukukumuzda açıkça düzenlenmemiştir. Hukukumuzda unutulma hakkına yakın olarak internet üzerinden bir suç işlenmesine bağlı olarak bu suçların çerçevesinin çizilmesi için 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun bulunmaktadır. 5651 Sayılı kanunda yapılan değişiklikle kanunun 9. maddesinde unutulma hakkı dolaylı şekilde düzenlenmiştir. Buna göre; internet ortamında yayılan içerik nedeni ile kişilik hakkı zarar gören kişiler adının söz konusu internet adresleri ile ilişkilendirilmemesini hâkimden talep edebilir.

2.7.2. İnternetin Gelişimi

Unutulma hakkına getirilen eleştirilerden biri bu hakkın kişilerin mahremiyetini korumada yeterli olup olmayacağıdır. Kanaatimizce unutulma hakkı bu konuda yetersiz kalacaktır. Özellikle belirtmek gerekir ki unutulma hakkı ile içerik ana kaynaktan silinmiş olmayacaktır. Arama motorları içeriğe ulaşmayı sağlayan bağlantıları ortadan kaldıracaktır.⁴³ Zira unutulma hakkı ve diğer haklar arasındaki dengenin sağlanmaya çalışılması da bu kanaatimizi güçlendirmektedir. Unutulma hakkının yetersiz kaldığı veya şartlarının oluşmadığı durumlarda özel hayatın gizliliği,

⁴² Halise Şerefoğlu Henkoğlu, *Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar*, 1 bs. (Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2017), 197.

⁴³ Seray Nalbantoğlu, "Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C.9, S.35 (2018): 600-601.

ifade hürriyeti gibi haklar sayesinde kişisel veriler korunacaktır. Tabii unutulma hakkı ile birlikte kişi mahremiyeti ihlalleri en aza indirgenmeye çalışılmaktadır. İnternette ne kadar çok kişisel mahremiyetler aleni hale gelirse unutulma hakkına olan ihtiyaç bir o kadar artacaktır. Konu ile alakalı Andrew Feldmar kararına bakmakta fayda vardır. Andrew Feldmar Kanadalıdır. 2006 yılında havaalanında arkadaşını karşılamaya gittiği esnada normal bir süreç olan sınır görevlileri tarafından güvenlik amacı ile Feldmar ile ilgili internet araması yapılmıştır. Arama sonucunda görevliler Feldmar'ın 2001 yılında ele aldığı bir makalesini bulmuşlardır. Bu makalede Feldmar kendisinin 1960'lı yıllarda LSD⁴⁴ kullandığını belirtmiştir. Feldmar sabıkasız olmayan ve başarılı bir insan olmasına rağmen geçmiş yıllarda yayınlanan makalesinde belirtmiş olduğu bir cümle ile şaşkınlmıştır. Geçmişte yaşanmış ve toplum tarafından dahi hatırlanmayan bir olayın internette halen yer alması internetin müthiş bir belleğe sahip olduğunu göstermektedir.⁴⁵

Tabii ki unutulma hakkının kullanılabilmesi tek ortam internet değildir. Çoğunlukla dijital verilerde kullanım alanı bulmuşsa da kamu tarafından rahatlıkla erişilebilen yerlerde kayıt altına alınan kişisel veriler için de unutulma hakkı talebinde bulunulabilir.

2.7.3. Verilerin Kolayca Kaydedilmesi ve Saklanabilmesi

Teknolojinin gelişmesi ile verileri kaydetmek kolay hale gelmiştir. Bugün tek bir alet ile hem ses, hem görüntü alınmakta ve müzik dinlenebilmektedir. Örnek verecek olur isek; Japon Polis Teşkilatına göre 2011 yılında meydana gelen 1741 yasal olmayan fotoğrafçılık vakasının neredeyse yüzde ottuzu akıllı telefonlar aracılığıyla meydana

⁴⁴ bkz.: "Liserjik asit dietilamid, kısaca LSD ya da LSD-25, veya halk arasında bilinen ismi ile asit, yarısentetik psikoaktif bir halüsinojendir. İlk olarak 1938 yılında Albert Hoffmann tarafından çavdar mahmuzunda bulunan ergotaminden sentezlenmiştir. Günümüzde ve tarih boyunca genellikle keyif verici olarak veya ruhani amaçlar için kullanılmıştır." <https://tr.wikipedia.org/wiki/LSD> [21.02.2023].

⁴⁵ Viktor Mayer Schönberger, *Delete-The Virtue of Forgetting In The Digital Age*, (ABD: Princeton University Press, 2011), 4.

gelmiştir.⁴⁶ Nitekim ülkemizde de TCK madde 134'e göre; kişinin rızası olmaksızın fotoğraf ya da videosunun çekilmesi özel hayatın gizliliğini ihlal suçu oluşturmaktadır. Veri saklamak kolay olmasının ötesinde aynı zamanda ucuzlamıştır. 1950 yıllarında bir megabaytlık veri saklama fiyatı yetmiş bin Amerikan Doları idi. 1980li yıllarda bu fiyat beş yüz Amerikan Dolarına düşmüştür. 2000 yılında ise bir sente kadar düşmüştür.⁴⁷ Veri saklamak ucuzlayıp kolaylaşır hale gelince tüketiciler hangi verilerin saklanması gerektiği ile uğraşmayıp komple tüm verileri kaydetmeye başlamışlardır.⁴⁸

İnternetin harici bir hafıza olması sebebi ile instagram'a fotoğraf, youtube'a video yüklenebilmektedir. Bu tarz paylaşımlar ücretsiz bir şekilde yapılmaktadır. Bu sebepten verilerin internet ortamında saklanması oldukça basit ve ucuzdur. İnternet ortamında yer alan veriler bu yüzden her geçen gün artmaktadır.⁴⁹

Verilerin saklanması kolay hale gelse de elde edilen amaç gerçekleşir ise ve verinin saklanması hususunda yasal bir zorunluluk yok ise bu kişisel verilerin yok edilmesi gerekir.⁵⁰ Mesela, kişinin kredi için bankaya müracatı halinde kredi sicilinin buna uygun olmayıp talebi red edildikten sonra silinmesi gerekir. Fakat faaliyetlerle ilgili evrakların ve alınan yazıların 10 yıl saklanması gerekir.⁵¹

Rotaru/Romanya Davası'nda⁵² kişi Romanya İstihbarat Örgütünün kendi özel hayatına dair bilgi topladığından ve sakladığından ve toplanılan bilgilerin çoğunluğunun gerçek

⁴⁶ Rıki Ozawa, "In Japan, Silent Camera Apps Open Door For Unsavory Photos", http://www.mercurynews.com/business/ci_19647736 [19.11.2022].

⁴⁷ Schönberger, *Delete: The Virtue of Forgetting in the Digital Age*, 63.

⁴⁸ A.g.e., 68.

⁴⁹ Can Yavuz, "Unutulma Hakkı" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016), 4.

⁵⁰ "Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)", *Resmi Gazete*, 29677 (Nisan 2016): 4.

⁵¹ "Bankacılık Kanunu (5411 S.K.)", *Resmi Gazete*, 25983 (Kasım 2005): 42.

⁵² Başvurucu kişi Romanya İstihbarat Servisi (RİS)'nce hakkında tutulmuş olan dosya içeriğinde yer alan ve doğru olmayan verilerin bulunduğunu ifade etmiş ve aksini kanıtlamadığı için şikayette bulunmuştur. Başvurucunun komünist rejime karşı eleştirel tavrılarda bulunması nedeniyle 1948 senesinde 1 sene hapis cezasına çarptırılmıştır.

olmadığını beyan etmiştir. Bu yanlış tutulan bilgilerin değiştirilmesini ya da silinmesini ayrıca uğramış olduğu manevi zararın giderilmesini talep etmiştir. Karşı devlet kişi hakkında toplanılan bilgilerin onun özel hayatına dair olmadığını kamu mecrasındaki faaliyetleri ile ilgili olduğunu savunmuştur. Yani kişinin özel hayatına saygı hakkının ihlal edilmediğini ileri sürmüştür. Fakat AİHM, taraf devletin bu savunmasına karşı özel hayata saygı hakkına açıklık getirmiştir. Buna göre kişinin diğer kişilerle iletişim kurma hakkı bir yere kadar özel hayata saygı hakkına dâhildir. Bu sebeple AİHM, kamuya açık alandaki bilgilerin toplanması ve saklanması halinde söz konusu bilgilerin özel hayat dâhilinde olabileceğini belirtmiştir. Mahkeme sonuç olarak istihbarat örgütü tarafından kişi hakkında onun hayatı bilhassa çalışmaları, faaliyetleri ile ilgili toplayıp sakladığı bilgilerin, özel hayat dâhilinde olduğuna karar vermiştir. Başka bir deyişle AİHM, kamu yetkililerinin kişinin özel hayatına yaptığı

Başvurucunun şikayeti üzerine Mahkeme, başvurucuya ait özel yaşamını ilgilendiren bilgilerin kaydedilmesi ve tutulması sebebi ile RİS'in AİHS'nin 8. maddesini ihlal ettiğine dair karar vermiştir. Bilhassa Mahkeme'nin üzerinde durmuş olduğu konu kamu alanında yer alan bilgilerin yetkili kişilerce toplanılıp saklanması hallerinin özel yaşam kapsamında olabileceğidir. Ve hatta toplanılan bilgiler kişinin çok eski geçmişi ile alakalı ise, söz konusu durumun çok kesin denilebilecek seviyede kişinin özel yaşamı kapsamında olduğunu Mahkeme beyan etmektedir. Aynı zamanda Mahkeme hangi çeşit bilgilerin kaydedilmesi gerektiğini, hangi kişilerin hakkında bilgi toplama ve saklama işlemlerinin tedbir amaçlı söz konusu olacağını, bahsedilen tedbir için şartların neler olduğunu veya bu usule ilişkin herhengi bir hükme yer verilmediğini beyan etmektedir. Ayrıca toplanılan bilgilerin ne kadarlık süreyi kapsamaması gerektiği veya en çok ne kadar süre ile bilginin tutulması gerektiği ile ilgili bir kıstas konulmamıştır. Bunlar haricinde dosyalara kimlerin erişebileceğine, izlenmesi gereken usulün ne olacağı, toplanılan bilgilerin nasıl kullanılacağına dair açık hüküm bulunmamaktadır. Bu durumda, Mahkeme, Romanya Hukuku'nun eksikliğini kamu yetkililerine vermiş oldukları inisiyatif yetkisinin sınırlarını çizmemek ve bu yetkinin nasıl kullanılacağını belirtmemek olduğunu ifade etmiştir. Somut olayda Mahkeme, ilgili kişinin verilerin saklanmasına itiraz edebilmesini veya ilgili verilerin aksini kanıtlamak istemesinin imkansız olması yönünden AİHS'nin 13. Maddesinin ihlal edildiğine dair hüküm vermiştir. AİHM, "Rotaru/Romanya, Başvuru No: 28341/195, Karar Tarihi: 04.05.2000", https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Data_TUR.pdf [02.12.2022].

müdahalenin 8. maddede yer alan özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğine kanaat getirmiştir.⁵³

2.7.4. Teknolojiyi / İnterneti Kullanma Zorunluluğu

İnsanların geçmişleri internetin bu kadar yaygın olmadığı zamanlarda kaybolmaktaydı. Ya da geçmişe dair birtakım kayıtlar tutulmuş olsa da bu kayıtlara erişebilmek zor olduğu için insanların kayıтта yer alan hataları karşlarına çıkmamaktaydı ve bu yüzden hayatlarını olumsuz etkilememekteydi. Fakat günümüz dünyasında internetin gelişmesi ile internette yapılan basit bir araştırma ile insanların önceden yapmış oldukları ve hatırlanmasını istemedikleri hatalara rahatça erişilebilmektedir. Zira internet arşivinde kalmış herhangi bir bilgiye araştırmacı veya meraklı olan insanlar rahat bir şekilde ulaşabilmektedir. İnternet bu bağlamda geçmiş haberleri ulaşılabilir kılmıştır. Böylelikle internet ortamındaki haberlere erişimin kolay olması insanların nezdinde yapılan haberlerin unutulmasına fırsat vermemektedir. Bu sebeple kişilerin geçmişleri ve özellikle hatırlamak istemedikleri haberlerin sürekli karşlarına çıkmaları kaçınılmaz olmuştur. Günümüzde internetin hayatımızın bir parçası olması ile ifade ve basın özgürlüğü hakkının internet ortamında da kullanılması sonucunu doğurmuştur. Basının interneti kullanması ile haber konusu olan insanların şeref ve itibarının korunması hakkı gündeme gelmeye başlamıştır. Bu itibarla bu iki hak arasındaki dengenin korunması şarttır. Fakat bu denge ifade ve basın özgürlüğü lehine bozulmuştur. Asıl olan bu iki hakkı eşit şekilde korumaktır. İfade ve basın özgürlüğü lehine bozulan dengeyi tekrar sağlamak için şeref ve itibar açısından kişilerin unutulma hakkını kabul etmesi ile sağlanabilir. Nitekim, adil bir dengenin sağlanması için unutulma hakkı kaçınılmazdır.⁵⁴

Böylelikle internette bulunan bir haberin unutulma hakkının uygulanmasıyla internet hafızasından ortadan kalkması için; haberin içeriği, yayında kalma süresi, güncelliğini kaybetmesi, tarihi bir bilgi olmaması, kamusal değeri, haberin dayanağı kişinin kamuya mal olup olmadığı, haberin konusu, insanların içeriğe ilgisi, haberin değer

⁵³ Ayla Çalışkan, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.5, S.1 (2020): 785.

⁵⁴ “Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 2013/5653 Numaralı Bireysel Başvuru Hakkında Verdiği 03.03.2016 Tarihli Kararı”, Kişinin Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [23.11.2022].

yargısı ihtiva edip etmediği gibi önemli hususların somut olaylar bakımından değerlendirilmesi gerekir.⁵⁵

2.7.5. İnternet Üzerine Giren Veriler Hakkında Arşiv Hizmeti ile Verilere Erişimin Mümkün Olması

İnternet üzerinden bir veriye ulaşılabiliyorsa o verinin halen internette bulunuyor olması kuvvetle muhtemeldir.

“Hidden From Google” unutulma hakkının karşıtı olarak doğmuştur. Buna göre; unutulma hakkı uygulanarak silinen verilerin listesi çıkarılır. ABAD (Avrupa Birliği Adalet Divanı)’ın unutulma hakkı ile ilgili kararından sonra Google karara uyarak gelen talepler doğrultusunda arama motorlarından bağlantıları çıkarmıştır. Hidden From Google işte bu çıkarılan bağlantıları listelemektedir. Amacı dijital dünyada yer alan verinin unutulmasının olanaksız olduğunu göstermektir. Esasında bağlantıyı kaldırmak demek içeriğin de kaldırılması demek değildir. İnternet içeriği teknik de olsa var olmaya devam edecektir. Sonuç olarak denilebilir ki her ne kadar unutulma hakkı ile verilere erişim engellense de bu gibi yöntemlerle unutulma hakkı işlevsiz hale getirilmeye çalışılmaktadır.⁵⁶ Kanaatimize göre, teknoloji ilerledikçe verilerin dijital ortamda paylaşımı artacak ve bu yüzden unutulma hakkına duyulan ihtiyaç artacaktır. Fakat diğer yandan da yukarıda anlatılanlar ışığında unutulma hakkını işlevsiz kılacak teknolojik gelişmeler de artacaktır.

2.7.6. Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı İşlenmesi

6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca kişisel verilerin işlenmesi için birtakım şartların varlığı gerekir.⁵⁷ Kişisel verilerin işlenmesi esnasında kanunlar

⁵⁵ Baran Doğan, “İnternette Unutulma Hakkı”, <https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/internette-unutulma-hakki-ve-icerigin-haberin-kaldirilmasi.html> [21.12.2022].

⁵⁶ Seray Nalbantoğlu, “Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı” , *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C.9, S.35 (2018): 601-602.

⁵⁷ “Kişisel veriler, ancak bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebilir. (2) Kişisel verilerin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur: a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma. b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma. c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme. ç) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma. d) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme”. “Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)”, Resmi Gazete, 29677 (Nisan 2016): 4.

ile ve diğ er yasal düzenlemelere uyulması gerekir ve de ilgili kişilerin çıkarlarının gözetilmesi gerekir.

Hukuka uygun olmak demek veri işleminin kanunlara ve özellikle KVKK'ya aykırı olmaması demektir. Nitekim, kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi için birtakım kurallar vardır. Bunlar; yapılacak işlemin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olması, doğru ve güncel olması, veri işleminin meşru bir amacının olması, işlendikleri amaç ile alakalı, ölçülü olması, mevzuatta öngörülen süre kadar ya da verinin işlendiği amaca uygun süre kadar muhafaza edilmesi gerekir.⁵⁸ Ayrıca kişisel veriler istisnai durumlar hariç ilgili kişinin açık rızası olmadığı sürece işlenmeyecektir.⁵⁹ Söz

⁵⁸ “Hukuka Aykırı Veri Toplama Faaliyetleri ve İlgili KVKK Kurul Karar Özetleri”, <https://kvksis.com/blog-detay/hukuka-aykiri-veri-toplama-faaliyetleri-ve-ilgili-kvkk-kurul-karar-ozetleri> [11.08.2021].

⁵⁹ “Madde 5 - Kişisel verilerin işleme şartları

1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.

(2) Aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:

a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.

b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.

c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.

ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.

d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.

e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işleminin zorunlu olması.

f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması”. (KVKK m.5).

“Madde 6 - Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları

(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğ er inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.

konusu rızanın geçerliliği ilgili kişiye bununla ilgili açıklama yapılmasına ve rızanın herhangi bir tesir altında olmadan verilmesi gerekir.⁶⁰ Belirtmek gerekir ki kişisel verilerin işlenmesinde toplu rıza verilmesi yasaktır. İlgili kişi kendisi ile alakalı işlenen veya işlenecek veriler için toplu rıza beyanında bulunamaz. Toplu rıza beyanında bulunması hukuka aykırılıktır.⁶¹

Rızanın kişisel verilerin işlenmesinde önemli olduğu aşikardır. Zira kişisel veri demek kişinin özel alanına girmek demektir. Bundan dolayı kişisel veri saklanırken ve işlenirken ilgili kişinin rızasının alınması kanunda yerini almıştır. Böylece, kişisel verilerin korunması kişinin kendisine karşı mutlak güç olan devlete ve diğer bireylere karşı koruması amaçlanmıştır.

KVK Kuruluna intikal eden şikayetlerde kişisel verilerin işlenmesi noktasında rızanın önemi büyüktür. Bir örnek verilecek olursa; karara konu olan şikayet, kişinin ortağı olduğu şirkette kullandığı kişisel verilerinin de yer aldığı e posta hesabına rızası alınmadan ve hukuka aykırı olarak erişildiği ve e posta ayarlarında değişiklik yapıldığı ile ilgilidir. Bu yüzden e posta IP adresinin veri sorumlusundan e posta hesabındaki verilerin silinmesi konusunda talepte bulunmuştur ancak talebi reddedilmiştir. Daha sonra ilgili kişi bu konu hakkında 6698 Sayılı kanun gereğince talepte bulunmuştur.

KVK Kurulu kişinin ortak olduğu şirkete ilişkin hakların korunması sebebiyle e posta adresinden alınan kişisel verileri KVKK'nın 5.maddesinin 2. fıkrasının e bendine

(3) Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir”.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır”. (KVKK m.6).

⁶⁰ Songül Atak, “Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Avrupa Birliği Yönergesinin Temel Özellikleri”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, (2009): 59–60.

⁶¹ Hayrunnisa Özdemir, “Haberleşmenin Gizliliği ve Kişisel Veriler”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S.1-2 (2009):293.

dayandırmıştır. Buna göre kişisel verilerin bir hakkın tesisi, kullanılması ve korunması dahilinde işlenmesinin zorunlu olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Asliye Ticaret Mahkemesinde açılan dava sebebi ile 28.maddesinin 1 numaralı fıkrasının d bendine⁶²

⁶² “ (1) Bu Kanun hükümleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz:

a) Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi.

b) Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi.

c) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi.

ç) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.

d) Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.

(2) Bu Kanunun amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak kaydıyla veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10 uncu, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11 inci ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16 ncı maddeleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz:

a) Kişisel veri işleminin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması.

b) İlgili kişinin kendisi tarafından kişisel verilerin işlendiğinden alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi.

c) Kişisel veri işleminin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması.

ç) Kişisel veri işleminin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması”. (KVKK m.28).

dayandırmıştır. Bu sebeplerle söz konusu taleple ilgili bir işlem yapılamayacağına hükmetmiştir.⁶³

⁶³ <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6869/2020-59> [05.09.2023].

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MEVZUATIMIZDA UNUTULMA HAKKI

Unutulma hakkının bağlantılı olduğu iki temel hak özel hayatın gizliliği hakkı ve kişisel verilerin korunması hakkıdır. Bu haklar haricinde medeni hukuk, ceza hukuku ve 5651 sayılı kanun ile unutulma hakkı arasında olan bağlantı aşağıda detaylı bir biçimde anlatılmıştır. Bireyin kendine ait verileri ve bir tüzel kişi türü olan şirketlerin de bünyesinde çalışan kişilere ait sahip oldukları verileri korunma ihtiyacı günümüzde oldukça fazladır. Çünkü bireylerin verilerine sahip olmak bir devlet, şirket ya da kurum için kendisine güven duyulmak demek olmalıdır. Nitekim herkes verilerini güven duyacakları yere vermek ister. Söz konusu güvenin sağlanması, unutulma hakkının ve kişisel verilerin korunması hakkının teminatı ile mümkün olur. Sonuç olarak, unutulma hakkı kişisel verilerin nasıl kullanılması gerektiğini ve ihlal edilmesi ihtimaline binaen önlem alınmasını sağlayan bir hukuki çaredir.

3.1. Anayasa Kapsamında Unutulma Hakkı

Unutulma hakkı 1982 Anayasasında 17. ve 20. maddelerinde düzenlenmiştir. Anayasanın 17. maddesinde düzenlenen kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı ve 20. maddesinde düzenlenen özel hayatın gizliliği ve korunması ile kişisel verilerin korunması hakları, unutulma hakkının kaynağını oluşturmaktadır.

3.1.1. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığının Korunması ve Geliştirilmesi Hakkı

Anayasamızın 17. maddesi kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığını ele almaktadır. İlk fıkraya göre herkes yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Öğretide, insanın varolmasının yansıması ve Anayasada bulunan temel hak ve özgürlüklerin esasının kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkı olduğu belirtilmiştir.⁶⁴

Unutulma hakkı Anayasa’da doğrudan yer almamaktadır. Fakat Anayasa Mahkemesi unutulma hakkını N.B.B. başvurusunda Anayasa’nın çeşitli hükümlerine

⁶⁴ Ali Tarık Gümüş, “ Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.13, S.2 (2005): 134.

dayandırmıştır.⁶⁵ Bunlar; Anayasanın 5. maddesindeki devletin, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışması, 17.maddesindeki şeref ve itibarının korunması hakkı ve 20/3 hükmünde yer alan kişisel verilerin korunması hakkıdır. Mahkeme N.B.B. başvurusunu Anayasa'nın 17. maddesi dahilinde değerlendirerek karar vermiştir.

Unutulma hakkının Anayasa'da dolaylı olarak var olduğunu N.B.B. kararında yer alan şu ifadelerle özetleyebiliriz; kişilerin geçmişte yaşamış oldukları olayların diğer kişiler tarafından bilinmesinin önlenmesi amacıyla devletin ilgili kişilere yeni sayfa açma sorumluluğu vardır. Bu sorumluluk kişisel verilerin korunması hakkı ile ilgili olup kişilerin verilerin silinmesini talep edebilmesi, yaşadıkları olumsuz olayların unutulmasına imkan vermektir.⁶⁶ Görüldüğü üzere Anayasa'nın 5., 17. ve 20. maddeleri Anayasa'da açıkça düzenlenmemiş olan unutulma hakkının yerini dolaylı biçimde doldurmaktadır.

3.1.2. Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması Hakkı

Özel hayatın gizliliği ve korunması başlığı altında görüleceği üzere üç başlık maddeler halinde sıralanmaktadır. Bunlar 20. madde de bulunan özel ve aile hayatının korunması, 21. madde de yer alan konut dokunulmazlığı ve 22. madde de yer alan haberleşme hürriyetidir. Unutulma hakkı ile en yakın bağlantısı olan hak özel ve aile hayatının korunması hakkıdır. Özel ve aile hayatın korunması hakkının unutulma hakkı ile bağlantısı oldukça fazladır. Bu bağlamda 20.maddenin 1. fıkrasında özel ve aile hayatına herkesin saygılı olması gerektiği düzenlenmiştir.⁶⁷

Serap Tortuk bireysel başvuru kararı özel hayatın gizliliği ve korunması açısından önemli bir karardır.⁶⁸ Olayda Gülhane Askeri Tıp Akademisinde hemşire olarak görevini icra ettiği esnada sosyal medyada adına açılan hesap aracılığıyla cinsel içerikli fotoğrafları yayınlanmıştır. Bu gerekçe ile hakkında disiplin soruşturması açılmıştır. Nihayetinde kendisine memurluktan çıkarma cezası verilmiştir. Bunun üzerine başvuru Serap Tortuk, Askeri Yüksek İdari Mahkemesinde yürütmenin durdurulması istemli iptal davası açmıştır ve dava reddedilmiştir. Başvurucu

⁶⁵ <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [20.02.2023].

⁶⁶ <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [20.02.2023].

⁶⁷ “ T.C. Anayasası (2709 S.K.)”, *Resmî Gazete*: 17863 (Ekim 1982): 20.

⁶⁸ (Serap Tortuk, B. No: 2013/9660, 21/1/2015, § ...) [06.09.2023].

kendisinden habersiz şekilde adına açılan hesaptan yayınlanan görüntülerin kendisinin paylaşmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığını belirtmiştir. Ayrıca görüntüler kendisine ait olsa dahi bunun özel hayatını ilgilendirdiğini ve bu sebeple ceza uygulamasına gidilmemesi gerektiğini savunmuştur. Soruşturma ile ilgili karşı karşıya kaldığı soruların mesleki hayatı ile ilgili değil de özel hayatı ile ilgili olduğunu bu durumda onun mahremiyeti demek olduğunu belirtmiştir. AİHM, verilen ceza neticesinde beklenen yarar ile temel hak ve özgürlüğü kısıtlanan başvuruçunun kaybı arasında adil bir dengenin olmadığı gerekçesi ile Anayasa'nın 20. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Özel hayatın tanımının yapılması ihtiva ettiği anlam bakımından güçtür. Nitekim özel hayata saygı hakkı, kişinin kimliğini, ismini, maddi ve manevi bütünlüğünü, kapsayıp korumaktadır. Kişisel veriler, aile yaşamı, kişinin bilgileri de bu hak kapsamındadır.⁶⁹

AİHM'nin 8. maddesindeki özel ve aile hayatına saygı başlığında hakkı başlığında herkes özel ve aile hayatına, konutuna, yazışmasına bir başkasının saygı göstermesi hakkına sahiptir denilmektedir. Bu hakka müdahale ancak müdahalenin yasayla öngörülmesi ve demokratik toplumda milli güvenlik, ekonomik refah, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacı ile söz konusu olur.⁷⁰

AİHM'e göre mesleki hayatın da özel hayata dahil edilmesi gerekir. Ancak özel hayat gerekçe gösterilerek kişinin mesleki hayatına sınırlamalar getirilirse bu durumun sosyal kimliği etkilediği ölçüde sözleşmenin 8. maddesi kapsamına girdiğini ifade etmiştir. AİHM kişilerin iş hayatında dış dünya ile de temasta bulduklarını belirterek kimliklerini oluşturmada ve sosyalleşmede önemli olan dış dünya ile bağlantı kurma hakkının iş çevresini de kapsadığını belirtmiştir.⁷¹Yukarıda yer verdiğimiz Serap Tortuk kararında AİHM'in vermiş olduğu karar bu görüşünü desteler niteliktedir. Nitekim başvuruçunun hakkında verilen disiplin cezası için özel hayat gerekçe gösterilerek mesleki hayata sınırlama getirilmiştir. Bu yüzden özel hayatının gizliliği hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

⁶⁹ <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [20.02.2023].

⁷⁰ https://www.anayasa.gov.tr/media/3542/aihs_tr.pdf [20.02.2023].

⁷¹ Özpinar/Türkiye, B.No :20999/04, 19/10/2010, § 45 [20.02.2023].

3.1.3. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı

Avrupa Birliğince çıkarılan Bireylerin Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbestçe Dolaşımını Karşısında Korunmasını İlişkin Direktif (95/46 EC Sayılı Direktif) kişisel veriyi tanımlamıştır. Direktif, kişisel veriyi; kişiyi belirli veya belirlenebilir kılan her türlü verinin kişisel veri olduğu şeklinde tanımlamıştır.⁷² Yine aynı şekilde 6698 sayılı KVKK ise kimliği belli veya belirlenebilir olan gerçek kişilere ait veriler şeklinde tanımlanmıştır.⁷³ Örnek verecek olur isek; kişinin ismi, soyismi, doğum tarihi, doğum yeri, bedenine yaptırdığı dövme gibi işaretler, görüntüsü, kredi kartı iban bilgisi, e posta adresi, imzası, her türlü şifreleri, sosyal medyada yapmış olduğu mesajlaşmaları ve paylaşımları, mesleği gibi bilgiler kişisel veri kapsamındadır.⁷⁴

Hiçbir bilginin unutulmadığı dijital dünyanın hakimiyeti kişilerin verileri üzerinde de oldukça fazladır. Bu yüzden AB nezdinde çıkarılan Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde (GDPR md.17) sildirme hakkına dair var olan düşüncelerin dijital dünyanın bu hakimiyet hakkının materyali olduğu savunulmuştur.⁷⁵ Zira GDPR' nin 17. maddesinde kişisel veri sahibinin verilerini gecikmeye tabi olmaksızın silinmesini talep etme hakkının olduğundan bahsedilir.

Kişinin kişisel verilerini toplamak, işlemek, saklamak konusunda tasarruf sahibi olması kişisel verilerin korunması hakkı olarak ifade edilir. Aynı zamanda burada amaç kişisel verilere hukuka aykırı müdahaleler olması halinde korunma sağlamaktır.⁷⁶ Çünkü teknolojinin gelişmesi sonucunda; internet sayfaları, sosyal medya platformları gibi veri toplayan uygulamalar ile veriler sürekli toplanmaktadır. Bu hangi sitelere girdiği yani arama geçmişi, nerelere göz attığı, konum bilgileri, okuma

⁷² “Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046> [30.11.2021].

⁷³ “Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)”, *Resmi Gazete*, 29677 (Nisan 2016): 3.

⁷⁴ Türkay Henkoğlu, *Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması*, (Ankara: Yetkin, 2015), 25.

⁷⁵ Jef Ausloos, “The Right to Be Forgotten-Worth remembering?”, *Computer Law & Security Review Dergisi*, C.28, S:2 (2012): 143.

⁷⁶ İbrahim Korkmaz, *Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması*, (Ankara: Seçkin, 2017), 70.

alışkanlığı ve daha çok şey toplanır ve kullanılır. Alışlagelmiş yöntemlerden ziyade firmaların kendi yarattığı robot asistanlar tarafından -buna siri örnek verilebilir- direkt bağlantı halinde kalınarak veriler toplanabilmektedir.⁷⁷

Kişisel verilerin korunmasında iki temel ilke bulunur. Bunlar insan onuru ve insan değerleridir.⁷⁸ Tabi bu iki ilke kişisel verilerin korunmasında genel bir çerçeve çizmektedir. Söz konusu ilkeleri daha kesin çerçeve içine almak gerekecektir.⁷⁹ Bu sebepten kişisel verilere yapılan müdahaleleri hukuka uygun hale getirmek için bazı unsurlar gerekmektedir. Bunlar hukuka uygunluk, doğru olma, güncel olma, belirli bir amaç için işleme, işlendikleri amacın dışına çıkılma, amaçla ölçülü olma, mevzuatta öngörüldüğü ya da işlendiği amaca özgü süre kadar muhafaza edilmedir.

Tabii kişisel verilerin korunması için gereken en önemli ilke verilerin dürüstlük kuralına uygun olarak işlenmesidir. Çünkü dürüstlük kuralı diğer ilkeleri de kendinde ihtiva eder. Aynı zamanda diğer ilkelerin de kaynağını oluşturması sebebi ile kişisel verilerin korunması hukukunun temeli sayılmalıdır.⁸⁰ Kişisel verilerin korunmasında dürüstlük kuralı; verilerin işlenmesi esnasında yasalara ve diğer kanuni düzenlemelere uygun hareket edilmesi demektir.⁸¹

2010 yılında Anayasamızın 20. maddesine 3. fıkra eklenmiştir. Bu fıkra ile kişisel verilerin korunması hakkı anayasa ile güvence altına alınmıştır ve bu hak açıkça tanınmıştır. Söz konusu madde hükmünde; kişilerin kendi verilerini korunmasını isteme hakkına sahip olduğunu, kişinin verileri hakkında bilgilendirilmesini, verilere erişimi talep etme, verilerin düzeltilmesini ya da silinmesini talep etme, verilerin amaçlarına uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığını bilmek haklarının olduğu

⁷⁷ Ausloos, *The Right to Be Forgotten-Worth remembering?*, 145.

⁷⁸ Lee Bygrave, *Data Protection Law: Approaching Its Rationale , Logic and Limits*, (Newyork: Kluver Law International, 2002),43.

⁷⁹ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2010), 195.

⁸⁰ Dağ Güray, *Kişisel Verilerin Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Olarak Kullanılması*, (İstanbul, 2011), 118.

⁸¹ Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, 196.

belirtmiştir. Aynı zamanda kişisel verilerin işlenmesinin kişinin rızası ile ya da kanunun öngördüğü hallerde mümkün olabileceği yer almaktadır.⁸²

Unutulma hakkından bahsedebilmek için hafızalarda yeni olan ve güncel olması neden ile unutulamayan kişisel veri yerine geçmişte kalan ve aradan uzun zaman geçmesine rağmen unutulması talep edilen bir kişisel verinin silinmesinin talebi gerekir. Bu sebeptendir ki zaman unsuru, unutulma hakkının ihtivasını ve sınırlarını belirlemede oldukça önemlidir. Söz konusu kişisel verinin doğruluğu ve paylaşıldığı ve yayıldığı zamandaki meşruluğu unutulma hakkına engel olmayacaktır.⁸³

Unutulma hakkına engel teşkil eden bir sebep kamu menfaatinin kişinin menfaatinden ağır bastığı hallerdir. Burada önemli olan kişinin kamu önündeki yerinin ne olduğudur. Bir siyasetçinin, ülke yönetimindeki bir bürokratın, ünlülerin ve sanatçıların kamunun onlar üzerindeki ilgisi ve aynı zamanda onlardan haberdar olma menfaati sebebi ile unutulma hakkı başvuruları daha az dikkate alınacaktır.⁸⁴

Kişisel verilerin korunması hakkının amacı kişi hak ve özgürlükleri çerçevesinde koruma sağlamaktır. Sadece verinin korunması bu hak kapsamına girmemektedir. Çünkü amaç salt veri koruma olsaydı veri güvenliği uygulama ve mevzuatı bu korumayı üstlenirdi. Sadece veri korumak gaye olsaydı o zaman bu koruma, veri güvenliği uygulama ve mevzuatı kapsamında ele alınabilirdi. Nitekim, kişisel verilerin korunmasının amacı kişilik hakları ile beraber temel insan hakları açısından kişiyi korumaktır. Yani daha önce de belirttiğimiz üzere, kamu organlarının ve devletin birey karşısında güçlü olmaları sebebi ile bireylerin kişisel verilerinin, özgürlüklerinin güçlü organlara karşı korunması amacı ile bu hak ortaya çıkmıştır.⁸⁵

Unutulma hakkının hangi amaca hizmet ettiğini belirtmek gerekirse; bireylerin dijital geçmişlerinde haklarındaki olumsuz içeriklerin ve tasarruf sahibi oldukları kişisel

⁸² “ T.C. Anayasası (2709 S.K.)”, *Resmi Gazete*: 17863 (Ekim 1982): 20.

⁸³ Ayşe Melek Turhan, “Kişiliğin Korunması Ve Veri Koruma Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), 14.

⁸⁴ Sözüer, *Unutulma Hakkı “İnsan Hakları Hukuku Perspektifinden Bir İnceleme”*, 81.Yavuz, *İnternet Sonuçlarından Arama Sonuçlarının Kaldırılması “Unutulma Hakkı”*, 137.

⁸⁵ Oğuz Şimşek, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, (İstanbul: Beta, 2008), 124.

verilerin silinmesini ve gittikçe yayılmalarını önlemek diye ifade edebiliriz.⁸⁶ Ayrıca dikkat çekilmesi gereken husus Yargıtay Genel Kurulunun unutulma hakkının sadece bireylerin dijital dünyadaki geçmişlerini değil aynı zamanda toplumun diğer yollardan ulaşabileceği kişisel verilerin de unutulma hakkı kapsamında yer aldığını belirtmiştir. Nitekim unutulma hakkı literatürde dijital veriler için düzenlenmesine rağmen, hakkın diğer temel haklarla ilişkisine bakıldığında toplumun rahatça ulaşabileceği yerlerde bulunan kişisel veriler için de söz konusu olduğu aşıkardır. En basit haliyle unutulma hakkı ile özel hayatın gizliliği sağlanmış olacaktır. Diğer bir deyişle unutulma hakkı özel hayatın gizliliğinin korunmasına hizmet etmektedir.⁸⁷ Bu yüzden unutulma hakkı kişisel verilerin korunması hakkı ve özel hayatın gizliliği hakları ile yakından ilgilidir. Unutulma hakkının temel fonksiyonu özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunmasını sağlamaktır.⁸⁸ Kişinin hastane kayıtları gibi kişisel verileri, bir yandan kişisel verilerin korunması hakkı kapsamındayken bir yandan da unutulma hakkının da kapsamı dahilindedir.⁸⁹

3.1.3.1. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Hukuki Niteliği

Söz konusu hakkın hukuki mahiyeti tartışmalıdır. Nitekim, ABD’de bu hak mülkiyet hakkı ve fikri mülkiyet hakkı olarak kabul edilirken⁹⁰; Avrupa’da kişilik hakkı olarak kabul edilir.⁹¹

⁸⁶ Şebnem Ahi, “Kişilere Kişisel Verileri Üzerinde Kontrol Yetkisi Veren Hak”, *Bilişim Dergisi*, C.42, S.161 (2014): 5.

⁸⁷ <http://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm> [21.02.2023].

⁸⁸ İkbâl Gür, *Kişisel Verilerin Korunması Hususunda AB ile ABD arasında Yaşanan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları*, 1 bs. (Ankara: Vedat, 2010) , 65.

⁸⁹ Şebnem Ahi, “Kişilere Kişisel Verileri Üzerinde Kontrol Yetkisi Veren Hak”, *Bilişim Dergisi*, C.42, S.161 (2014): 2.

⁹⁰ Jeffrey Ritter, Anna Mayer, “Regulating Data As Property: A New Construct For Moving Forward”, *Duke Law & Technology Review Dergisi*, C.16, S.1 (2018): 248.

⁹¹ Shaniqua Singleton, “Balancing a Right to Be Forgotten with a Right to Freedom of Expression in the Wake of Google Spain v. AEP”, *Georgia Journal of International and Comparative Law Dergisi*, C.44 (2015): 169 .

3.1.3.2.KVKK Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı

Uluslararası alanda unutulma hakkı GDPR'nin 17. maddesinde kişisel veri sahibinin verilerinin işlenmemesini isteme hakkı ve verilerin silinmesini isteme hakkını talep edebilmesi olarak düzenlenmiştir. Ülkemiz açısından ise 6698 Sayılı KVKK'da unutulma hakkı açıkça düzenlenmemiştir. Fakat kanunun 7. maddesinde kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ya da anonim hale getirilmesi düzenlenerek unutulma hakkının kullanılmasına zemin hazırlamıştır.⁹²

KVKK'nın 7. maddesinde üç seçenek belirtilmiştir.⁹³ Bunlar kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesidir. Madde gerekçesine bakılacak

⁹² Canberk Yıldırım, "Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı", *İstanbul Barosu Dergisi*, C.93, S.5 (2019): 64.

⁹³ "MADDE 7-

(1) Bu Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir.

(2) Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesine ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(3) Kişisel verilerin silinmesine, yok edilmesine veya anonim hâle getirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir". (KVKK m. 7).

"Kanunun 7'nci maddesi ile kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi düzenlenmektedir. Buna göre, 6698 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen işlenmesini gerektiren sebepler ortadan kalkmışsa, söz konusu kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine silinecek, yok edilecek veya anonim hale getirilecektir. Maddenin (2) numaralı fıkrası gereğince, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesine ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır. Buna göre, örneğin Adli Sicil Kanununda verilerin silinmesini veya yok edilmesini düzenleyen hükümler Kanuna göre öncelikli olarak uygulanacaktır. Maddenin (3) numaralı fıkrasında kişisel verilerin silinmesine, yok edilmesine veya anonim hâle getirilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Bu kapsamda, Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik 28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin 8 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre kişisel verilerin silinmesi, kişisel verilerin ilgili kullanıcılar için hiçbir şekilde erişilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir. Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre kişisel verilerin yok edilmesi,

olursa silinme kelimesinin lafzından tekrar hiçbir şekilde kullanılamayacak şekilde imhası anlaşılmaktadır. Veri içeriğinde yer alan kişilerin kimliklerinin belirgin olmayan hale getirilmesinden maksat anonimleştirmektir.

3.1.3.3. Unutulma Hakkı Kapsamında İlgili Kişinin Arama Motorunda Adı ve Soyadı ile Bağlantılı Olan Sonuçların Kaldırılması Talebine Dair Karar

Öncelikle kararın iyi çözümlenmesi adına arama motorlarında ad ve soyad ile ilgili sonuçların kaldırılması amacı ile Kurul'un benimsediği yöntemi aktarmaya çalışacağız. Buna göre; KVK Kurulu'nda arama motorlarında ad soyad ile yapılan arama neticesinde ortaya çıkan sonuçların bağlantıdan çıkarılması için iki değer arasındaki dengeye dikkat çekmiştir. Bu değerler kişinin temel hak ve özgürlükleri ile bilginin yayımlanması ile kamunun elde edeceği menfaattir. Aynı zamanda KVK Kurulu 23/06/2020 tarihli ve 2020/481 sayılı kararında⁹⁴ şikayet başvurularında somut olaya göre ek kriterlerin de değerlendirilebileceğini vurgulamıştır. Söz konusu kriterler; ilgili kişinin kamusal alanda hangi rolde olduğu, arama motorunda çıkan sonuçların öznesinde çocuk olup olmaması, sonuçların doğruluğu, bilginin ilgili kişi için hakaret niteliğinde olup olmadığı, bilginin hassas veri niteliğinde olup olmaması, bilginin güncelliği, bilgi sonucunda ilgili kişiye karşı önyargılı olunması, bilginin ilgili kişi tarafından yayılıp yayılmaması, bilginin ilgili rizikolu olması, içerikte yer alan

kişisel verilerin hiç kimse tarafından hiçbir şekilde erişilemez, geri getirilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir. Son olarak Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre kişisel verilerin anonim hale getirilmesi, kişisel verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesidir". " Madde Ve Gereçesi İle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) Ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü", <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu> [30.05.2023].

⁹⁴ Kurula göre arama motorlarından kişinin adı soyadı yazılması halinde ortaya çıkacak listelerin kaldırılması taleplerinde dikkat edilmesi gereken hususlar; kişiye ait temel hak ve özgürlükler ile toplumun söz konusu bilgiyi öğrenmesi ile elde edeceği yarar arasındaki adil dengenin sağlanabilmesi, yarışan haklardan hangisinin üstün geleceğine bakılması, somut olay değerlendirilirken Kurul'un belirttiği şartların sağlanması, ancak her somut olay açısından şartlara ek kriterler getirilebileceğidir.

verilerin gazetecilik mesleği kapsamında olup olmadığı, ilgili kişinin bilgilerinin yayımlanmasının yasal açıdan mecburi olup olmadığı, yayımlanan bilginin ilgili kişi açısından cezayı gerektiren bir suçla alakalı olup olmaması şeklinde açıklanmıştır.⁹⁵ Tabii ki tüm bunlar her somut olay açısından ayrı değerlendirilmesi gereken hususlardır ve Kurul sayılanlar haricinde ek kriterlere de başvurulabilir.

Kurul kriterleri ile ilgili açıklamadan sonra somut olayımızı kriterler bağlamında değerlendirir isek; kişinin üniversitede çalıştığı ve kendisine aile yakınlarını işe soktuğundan ötürü üniversite tarafından soruşturma açıldığı bilgisinin doğru olması, içerikte yer alan konunun ilgili kişinin çalışma hayatına yönelik olduğu, kişinin halen üniversitede çalıştığı, bilgilerin kişisel veri kapsamında olmadığı, haberlerin 2020 yılına ait olması sebebi ile güncel olması, haberin kişi açısından riskli olmadığı, haberin gazetecilik icrası olması, haberin kişi tarafından yayımlanmaması, haberin kişi hakkında ön yargıya mahal vermesi ama bunun kanıtlanabilir olmaması, söz konusu bilginin yayımlanmasında kanuni mecburilik olmaması, bilginin suç gerektiren olay olmaması göz önünde bulundurulmuştur. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak içeriğin arama motorunda kaldırılma talebi yukarıda sayılan kurul kriterleri bakımından yerinde görülmüştür. Söz konusu başvuru ile ilgili kanun nezdinde yapılması gereken bir işlemin olmadığına dair karar verilmiştir.⁹⁶

Söz konusu kararda unutulma hakkı, Anayasa'nın 20/3 hükmündeki kişisel verilerin korunması hakkı, 6698 Sayılı KVKK'nın 4., 7. ve 11. maddeleri ve Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmeliğin 8. maddesi esas alınarak çözüme kavuşturulmuştur. KVK Kurulu mevzuatta açıkça düzenlenmiş olmasına rağmen unutulma hakkı ile ilgili başvuruların çözüme kavuşturulmasında önemli rol oynamaktadır.⁹⁷

⁹⁵ “Unutulma Hakkı: Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi”, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11b6fd99-d42a-45b1-a00921f2d36ded21.pdf> [08.04.2022].

⁹⁶ KVK Kurulu, 08.12.2020, K. 2020/927.

⁹⁷ “Kişisel Verileri Koruma Kurulundan Unutulma Hakkına İlişkin Karar”, <https://www.ersoybilgehan.com/tr/yayindetay/kisiselverilerikorumakurulundanunutulma-hakkina-iliskin-karar> [27.09.2022].

Bu konu için bahsedilmesi gereken bir mevzuu da çocukların unutulma hakkı talebinde bulunup bulunamayacağıdır. Son zamanlarda ebeveynlerin çocuklarının fotoğraflarını sosyal medyada paylaşması trend haline gelmiştir. Çocukların olayları kavrayacak hale geldikleri zaman kendileri hakkındaki bu paylaşımlardan rahatsızlık duymaları ve paylaşımların kaldırılmalarını istemeleri karşılaşılabilecek bir durumdur. Fakat ülkemizde çocukların unutulma hakkı talebinde bulunmalarına yönelik herhangi bir mevzuat söz konusu değildir. Avrupa Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde de bununla ilgili bir düzenleme mevcut değildir. Sosyal medya platformları Tüzüğü'nün 4/7 hükmünde kontrolör kapsamına dâhil edilebilir. Böylece çocuklar Tüzüğü'nün 17/1 hükmüne dayanarak doğrudan sosyal medya platformlarına başvuru yaparak unutulma hakkı talebinde bulunabilirler. Bu durumda ebeveynin ifade hürriyeti ile çocuğun kişisel verilerin korunması hakkı karşı karşıya gelmektedir. Bu başvurularda genellikle çocuklar lehine karar verilmektedir.

Ülkemizde ise unutulma hakkının kullanılması erişimin engellenmesi usulüyle olmaktadır. Bu yüzden yukarıdaki anlatılan usul ile çocukların başvuru yapması mümkün değildir. Türkiye'de ebeveynler çocuklarının paylaşımlarını genellikle twitter, facebook, instagram üzerinden yaptıkları için sosyal medya ebeveynlerinin kullanmış oldukları bu sitelere erişim engellenememektedir. Bu durum da unutulma hakkının çocuklar yönünden kullanılmamasına sebep olmakta ve çocuk haklarını zedelemektedir.

3.2. Medeni Hukuk Kapsamında Unutulma Hakkı

3.2.1. Kişilik Hakkı Olarak Unutulma Hakkı

Kişilik hakkı demek parasal değerlerle ilgili olmayıp manevi değere sahip ve kişilerin hak ehliyeti, fiil ehliyeti, onuru, ismi, özel hayatı gibi maddi olmayan, manevi olan değerleri kapsamındaki hakkıdır. Bu sebeple doktrinde kişilik hakkı; kişiliğe bağlı değerler üzerinde kişiye bağlı olan mutlak bir hak olarak tanımlanır.⁹⁸

Unutulma hakkı kişilik hakkı ile doğrudan bağlantılı bir haktır. Unutulma hakkı kapsamında bir haber alenileşmiş ve kamuya açık alanda meydana geldiğinden gizlilikten bahsedilemez. Bu aşamada iki hak arasında alakanın olmadığı

⁹⁸ Şaban Kayıhan ve Mustafa Ünlütepe, *Medeni Hukuk Bilgisi*, 3 bs. (Ankara: Seçkin, 2016), 217.

düşünülebilir. Fakat kamuya açık alandaki olay aradan zaman geçmesi ile özel alana dâhil olabilir. Diğer yandan kamu tarafından bilinen olaylar zamanın geçmesi ile kişinin onur ve şerefini zedeleyebilir. Bu durumlarda unutulma hakkı ile kişilik hakkı arasında bir ilişkinin olduğu söylenir.⁹⁹

Her kişinin sanal dünyada olduğu günümüzde kişiler, geçmişlerine dair gerçekliklerin gün yüzüne çıkmasını istemeyebilir. Kişisel veriler çok uzun zaman önce elde edilmiş, toplanmış ve işlenilmiş olması mümkündür. Kişilerin bu veriler üzerinde tasarruf hakkı kalmamış olabilir. Bu nedenle, kişiler geçmişte yaşamış oldukları bir olayın tesirini bugün çok daha fazla acımasız bir biçimde hissedebilirler. İşte bu gibi kişinin temiz bir sayfa açmak istemesi hallerinde unutulma hakkı bu kişilere güvence olmaktadır. Bilhassa, teknoloji çağının içinde doğmuş ve büyümüş çocuklar ile günümüzdeki gençlerin ileriki zamanlarda unutulma hakkına çok daha fazla ihtiyaçları olacağı şüphesizdir.¹⁰⁰

3.2.2.Blok Zincir Teknolojisinde Unutulma Hakkı

3.2.2.1.Blok Zincir Nedir?

Blokszincir teknolojisi her bir katılımcının merkezi olmayan bir sisteme dayanarak işlev göstermesidir. Bu teknolojiye katılımcılar en baştan itibaren kayıtların kopyasını tutmaktadır ve böylece merkezi bir veri tabanına gerek kalmamaktadır. Merkezi olmayan veri tabanının varlığı sayesinde kişiler blokszincirde tutulan veriler için doğrulama yapabilmektedir.¹⁰¹

Blokszincir en basit anlamıyla, halka açık olan bir veri tabanında depolanmış olan dijital bilgilerden oluşur. Bu nedenle blokszinciri, kamuya açık, dağıtılan ve merkezi olmayan bir defter olarak tanımlanabilir. Blokszincir uygulaması, alışlagelen veri tabanı yolu ile çalışmanın ötesindedir. En kısa ifade ile dağıtık yapıda olan bir çeşit dijital kayıt defteridir. Şimdiki mecrada alışlagelen yapı, veritabanı ve ona endeksli veri dağıtımları ile beraber tek yönlü bir veri akışıdır. Bu sistemde kullanıcılar, tek

⁹⁹ Eren Sözüer, *Unutulma Hakkı*, 1 bs. (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017), 168.

¹⁰⁰ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, 4 bs.(İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020), 256.

¹⁰¹ Mükerrerem Onur Başar, “Akıllı Sözleşmeler ve Özel Hukuk Uygulamasında Ortaya Çıkması Muhtemel Sorunlar”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C.80, S.4 (2022): 1070.

yönlü olan sistemi talep eden kişi konumundadırlar. Fakat blokzincirde adresi belli bir veri tabanı yoktur. Bir zincirin dizilimi gibi birbirine bağlı ağlar oluşturulur. Zincire eklenen her halka ile veri bütünleşip gelişmektedir. Böylece dağıtık bir biçimde veri gelişir. Böylece söz konusu verinin halkalarca paylaşılması halinde en az seviyede zarar verici bir etkiye maruz kalan teknolojik bir yapı halini alır.¹⁰²

3.2.2.2. Unutulma Hakkı ile Blokzincir Teknolojisi Arasındaki Bağlantı

Verilerin gizliliğine dair haklar KVKK ve GDPR ile korunmaktadır. Bu iki yasa ve dağıtık ve değişmez bir nitelikte olan veri kayıt defteri olarak görev yapan blok zincir kavramı arasındaki ilişki, durdurulamaz güç bir şey ile karşılaştığında neler olur sorusu ile tartışma konusu olmaktadır. Nitekim, KVKK ve GDPR ülkelerinde veri sorumlularına ve veri işleyenlere verileri korumak için yapılan düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla süre verirler ve bu sürenin dolmasıyla ihlal tespitleri ve cezalar uygularlar. Söz konusu cezalar KVKK’da 5.000,00-1.000.000,00 TL arasında GDPR’de ise azami sınır 20.000.000,00 eurodur. Ya da sorumlu tüzel kişi ise o mali yıla ait %4 gelir olarak karar verilmiştir. Görüldüğü üzere Türkiye’de ve AB’de veri koruma yükümlülüklerine uyulmadığı takdirde karşılığında ciddi yaptırımlar öngörülmüştür. Yani sözü edilen durdurulamaz gücün yaptırımsal güç olduğu aşıkardır.¹⁰³

Blokzincir teknolojisinde, veriler blok olarak adlandırılan yapılara kaydetmektedir. Sistematik olarak her blok birbirini kontrol etmektedir. Her kişinin blokzincirde var olan ilgili veri ağına katılımı temin edilerek veri tabanındaki kayıtlara ulaşabilmesi sağlanmaktadır. Bunlarla beraber, herhangi bir kişi veri tabanında değişiklik yapmak isterse söz konusu değişiklik ilgili ağda işlemi ele alanların tümü tarafından ya da salt çoğunluğu tarafından kabul edilmelidir.¹⁰⁴

¹⁰² Güliz Müge Akpınar, Şanser Vurgun, “Blok Zincir Teknolojisi ve Unutulma Hakkı”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.13, S. 74 (2020): 493.

¹⁰³ Gizem Öz Demetoğlu, “Türk Ve Avrupa Birliği Veri Koruma Hukuku Bağlamında Blok Zincir Teknolojisinde Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 71.

¹⁰⁴ Başar, Akıllı Sözleşmeler ve Özel Hukuk Uygulamasında Ortaya Çıkması Muhtemel Sorunlar, 1072.

6698 Sayılı KVKK'na göre kişisel veri; kimliği belli olan ya da belirlenebilir olan gerçek bir kişiye dair her türlü veri olarak tanımlanır. Buna göre blokzincirde ağda kaydedilmiş olan bilgiler sadece belirlenebilir olan kişiye ait bir bilgi olmalıdır. Tabii kişinin ne gibi hallerde belirlenebilir olduğu tartışma konusudur. Bu bağlamda mutlak belirlenebilirlik ve nisbi belirlenebilirlik şeklinde iki görüş ortaya çıkmıştır. Mutlak belirlenebilirlik görüşüne bakacak olursak burada veri sorumlusunun kimliği ve hangi sebeple söz konusu verileri işlediği önemsizdir. Verileri işlenmiş kişilerin kimliğini bulmaya yarayan üçüncü kişiler elinde olan bilgiler de veri sorumlusunun hakimiyetinde sayılacaktır. Diğer bir görüş olan nispi belirlenebilirlik görüşünde, salt veriyi işlemiş olan kişinin kimliği ve bilgisi dikkate alınacaktır.¹⁰⁵ Breyer v. Germany davası kararının konusunu, Avrupa Adalet Divanı'nın kendilerine ait olan siteleri ziyaret etmiş olanların IP adreslerini siber saldırı tehdidi olarak görüp depolayan Alman kurumların işlemleri oluşturmaktadır. Söz konusu kararda erişim sağlayıcılar sayesinde öğrenilecek bilgilerle IP adreslerinin kime ait olduğu bilineceğinden bahisle IP adres verilerinin kimliği belirlenebilir olan kişilere ait kişisel veriler olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca Divan, ek veri veri sorumlusunda olmasa dahi ek veriye başka yollarla ulaşılacağından söz etmiştir. Fakat verilerin belirlenebilir olarak kabul edilemeyeceği haller de mevcuttur. Bunlar; ek veriye ulaşmanın yasal olmaması veya masraflı olması, emek bakımından çok uğraş istemesi gibi hallerdir.¹⁰⁶

3.3. Ceza Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı

Türk Ceza Kanunu'nun unutulma hakkını ilgilendiren hükümleri için Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar başlıklı 134. madde ve devam eden hükümlere bakmak gerekecektir. Bu hükümler 134. madde de yer alan özel hayatın gizliliği, 135. maddede yer alan kişisel verilerin kaydedilmesi, 136. madde de yer alan verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve 138. madde de yer alan verileri yok etmeme suçlarıdır.

¹⁰⁵ Mesut Serdar Çekin, "Borçlar Hukuku ile Veri Koruma Hukuku Açısından Blockchain Teknolojisi ve Akıllı Sözleşmeler: Hukuk Düzenimizde Bir Paradigma Değişimine Gerek Var mı?", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C.77, S.1 (2019): 331.

¹⁰⁶ Ömer Faruk Kuntoğlu, "Elektronik Ticarete Kişisel Verilerin Korunması", *Bilişim Hukuku Dergisi*, C.3, S.1 (2021): 186.

TCK 134. madde özel hayatın gizliliği ile ilgili yapılan ihlallerde suç olarak kabul edilmiştir. İlk fıkrada özel hayatın gizliliğini ihlal eden kişilerin 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Sonraki cümle ve ikinci fıkrada ise iki suç tipi ve nitelikli halleri düzenlenmiştir. İkinci fıkrada görüntülerin ya da seslerin kaydedilmesi ve hukuka aykırı olarak ifşası hallerinde görüldüğü üzere iki suç yer almış ve suçun nitelikli hallerine yer verilmiştir. Aynı zamanda kişisel verilerin korunmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. Nitelikli hal olarak ise özel hayatın hukuka aykırı olarak basın ve yayın yoluyla ifşa edilmesi düzenlenmiştir.

Kişinin özel hayatının gizliliğinin dijital dünyada ihlal edilmiş olması kişinin şahsına, onuruna, iş hayatına yönelik gerçekleşen saldırılardan daha yıpratıcı olmaktadır. Aynı zamanda özel hayatının ihlaline yönelik yapılan saldırılar daha fazla ilgi uyandıracığından internette daha uzun kalabilmektedir. Tüm bunlar gösterir ki unutulma hakkının önemi bu sayede yadsınamayacak bir gerçektir.¹⁰⁷

Hukukumuzda unutulma hakkı ve özel hayatın gizliliği hakkı bağlantılıdır. Çünkü unutulma hakkı özel hayatın kapsamında değerlendirilmektedir. Yargı organlarının kişi bilgilerinin medyada kullanılmasının sınırı hakkında belirlediği kıstaslar da bunu göstermektedir. Unutulma hakkının özel hayatın gizliliği kapsamında olduğuna dair açık bir düzenleme yoktur. Ancak unutulma hakkı ihlal edildiğinde bu ihlale neden olan fiilin AİHS'nin 8. maddesinde yer alan özel hayatın ve ailenin korunması hakkına aykırılık teşkil ettiği bu durumu göstermektedir.¹⁰⁸ Örnek vermek gerekir ise; mağdur olan kadın çıplak görüntülerini internet vasıtasıyla sanığa iletmiştir.

Bu konu hakkında örnek verecek olur isek; mağdur, çıplak görüntülerini internet üzerinden sanığa göndermiştir. Sanık ise bu çıplak görüntüleri diske kaydetmiş ve mağdur kadının babasına iletmiştir. Somut olayda kadının çıplak görüntüleri kişisel veri olarak görülmemiş, bu yüzden kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi

¹⁰⁷ Servet Yetim, “Siber zorbalık, Türkiye ve ABD karşılaştırması (ABD V. Drewdosyası” , *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.120 (2015): 120.

¹⁰⁸ Serdar Gülener, “ Dijital hafızadan silinmeyi istemek: Temel bir insan hakkı olarak unutulma hakkı” , *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.102 (2012): 227.

suçunun işlendiği kabul edilmiştir. Söz konusu olay, TCK 134. maddesindeki özel hayatın gizliliğini ihlal suçu olarak değerlendirilmiştir.¹⁰⁹

Kovuşturma aşamasında hazırlanan bilirkişi raporunda 8 adet kameradan üçünün çekim alanında katılanın evinin önünün, bahçe kapısının girişinin ve bahçedeki hayvan barınağının görüldüğü anlaşılmıştır. Sözü edilen üç kamera ile katılanın evi arasındaki uzaklığın 40 metre olduğu ve 10 metreye kadar görüntü kalitesinin olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden katılanın evine girip çıkan, bahçesinde olan kişilerin kim oldukları anlaşılmamaktadır. Kameraya takılan bu kişiler sadece şekil olarak görülmektedirler. Sanık savunmasında yurt dışında yaşadığını güvenlik amacı ile kameraları taktırdığını, kameraların takıldığı günden beri yönlerinin değiştirilmediği yönünde savunma yapmıştır. Katılan üç kameranın açısının özel yaşamını gözetleyecek derecede ayarlı olduğunu, bunun ise kendisinin gözetilmesi, ses ve görüntü alma kastı amacıyla yapıldığını iddia etmiştir. Mahkeme katılan tarafından iddia edildiği suçlamalara yönelik kesin ve inandırıcı delil yetersizliğinden dolayı yerel mahkemenin sanığın beraatine dair vermiş olduğu karar yerinde görülmüştür.¹¹⁰

TCK'nun 135. maddesinde de kişisel verilerin kaydedilmesi suçu yer almaktadır. TCK md. 135 düzenlemesi ile birlikte kişisel verilerin kaydedilmesi suçuna yer verilmiştir. Maddenin ilk fıkrasında kişisel verilerin hukuka aykırı kaydedilmiş olması suç olarak nitelendirilmiştir ve cezası bir yıldan üç yıla kadar haptir. Suçun nitelikli haline ise ikinci fıkrada değinilmiştir. Fıkraya göre kaydedilmiş olan kişisel veriler, kişinin siyasi, dini, ahlaki, cinsi yaşamlarına, sağlık durumları ile ilgili olması durumunda öngörülen ceza yarı oranında artacaktır.

Kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesine örnek verecek olursak; dış hekimlerinin bulunduğu bir internet sitesine üye olmak için aynı hastanede çalıştıkları dış hekimi arkadaşının kimlik numarasını, adını soyadını, mezun olduğu okulu, diploma numarasını, çalıştığı kurumun bilgilerini ve yaşamış olduğu şehri sisteme kaydetmiş ve arkadaşı adına profil oluşturmuştur. Herkesçe bilinmeyen ve kolaylıkla ulaşılamayan, sınırlı olarak paylaşılan kişisel verilerin internet sitesine kaydeden dış

¹⁰⁹“Y.12.CD, E.2014/11530, K.2015/584”,

<https://www.forumadalet.net/index.php?topic=5648.0> [21.02.2023].

¹¹⁰ “Y.12.CD, E.2016/10498, K.2017/193, T.11.01.2017”,

<https://www.forumadalet.net/index.php?topic=5648.0> [21.02.2023].

hekimî TCK'nın 135/1 hükmü gereği kişisel verileri hukuka aykırı biçimde kaydedilmesi suçü ile cezalandırılmıştır.¹¹¹

Unutulma hakkı ile bağlantılı olan bir diğere suç TCK 136. maddede yer alan kişisel verilerin hukuka aykırı olarak başkasına verilmesi, yayılması veya ele geçirilmesidir. İkinci fıkrada ise suçun nitelikli hâli düzenlenmektedir.

Maddede suç seçimlik hareketli bir suçtur. Verilerin hukuka aykırı biçimde verilmesi, yayılması veya ele geçirilmesi eylemlerinden birinin gerçekleşmesi ile suç meydana gelecektir.¹¹² Yalnız burada verilerin hukuka aykırı biçimde verilmesi, yayılması veya ele geçirilmesi seçimlik hareketleri düzenlenirken, bu verilerin kaydedilmesi hususunda hukuka uygun olup olmama noktasında ayrıma gidilmemiştir.¹¹³

Son olarak TCK madde 138' e bakacak olur isek; kişisel verilerin yok edilmemesini suç olarak düzenlemiştir. Söz konusu maddenin ilk fıkrasında suçun hangi koşul ve eylem sonucunda oluşacağı anlatılmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında nitelikli hal olarak verinin özelliğı belirtilmiştir. Veriyi sistemde imha etmekle yükümlü olan kişiler ibaresinden, suç içerisinde işlenen ve kaydedilen veriler olduğu ve bu suçun faili yönünden de özgü suçtan bahsedilmektedir.¹¹⁴

Sözü edilen madde, 6698 Sayılı Kanun'un 17. maddesinde yapılan atıf sebebi ile de önem taşımaktadır. 17. maddede TCK'nun 138. maddesine dayanılmıştır. Ve işlenmesini zorunlu kılan nedenleri yitirmiş olan verilerin silinmesi, yok edilmesi ya da anonim hale getirilmesi görevini zamanında yerine getirmemiş olan veri sorumluları ilgili suçta dayanarak cezalandırılacaktır.

¹¹¹ "Yarg. 12. CD. 2013/2773, 2013/26643, Karar Tarihi: 25.11.2013",

<https://www.ardaasik.com/post/hekim-ve-dis-hekimlerinin-hastaverilerinikorumayukumlulugu> [21.02.2023].

¹¹² Pınar/Tepe, İlker; *Türk Ceza Hukuku-Özel Hükümler*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, (Ankara, Ekim 2020), 597-598.

¹¹³ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, 4 bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (2020), 484.

¹¹⁴ Veli Özer Özbek, vd., *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*,15 bs. (Ankara: Seçkin,2020), 597-598.

3.4. 5651 Sayılı Kanun ve Unutulma Hakkı

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9. maddesi¹¹⁵ kişilik hakkı ihlal edilen kişiye, içeriğin yayından kaldırılması için yer sağlayıcısına veyahut doğrudan sulh ceza hakimine başvuru hakkı tanımıştır. Aynı kanunun 9/A hükmü, benzer bir biçimde, özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişiye doğrudan Kurumdan içeriğin yayından çıkarılmasını talep etme hakkı sağlamıştır. Bu bağlamda söz konusu talebin yine sulh ceza hakimi görüşüne sunulmalıdır. 9. maddeye uygun yapılan içerik kaldırma talebi içerik sağlayıcısı veyahut yer sağlayıcısı tarafından en geç 24 saat içerisinde sonuçlandırılmalıdır. 9/A hükmü esas alınarak yapılan özel hayatın ihlali başvurusu ise Birlik tarafından en geç 24 saat içerisinde sonuçlandırılmalıdır. Yani 9 ya da 9/A maddelerine dayanarak sulh ceza hakimine söz

¹¹⁵ “(1) İçerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır. (2) Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi on beş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. (3) Sulh ceza hâkiminin kesinleşen kararının, birinci fıkraya göre yapılan başvuruyu yerine getirmeyen içerik veya yer sağlayıcısına tebliğinden itibaren iki gün içinde içerik yayından çıkarılarak hazırlanan cevabın yayımlanmasına başlanır. (4) Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İçerik veya yer sağlayıcının tüzel kişi olması halinde, bu fıkra hükmü yayın sorumlusu hakkında uygulanır”. “ İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun(5651 S.K.)” , Resmi Gazete, 26530 (Mayıs 2007): 9.

konusu talepler hakkında başvuru yapılması halinde hakimler 9. madde kapsamında en geç 24 saat, 9/A kapsamında ise en geç 48 saat içinde karar açıklamaları gerekir.¹¹⁶ 5651 sayılı kanun, unutulma hakkı bakımından oldukça önemlidir. Zira unutulma hakkının uygulama alanı bulduğu alan genel olarak internettir. Anayasa Mahkemesi'nin unutulma hakkı ile ilgili içtihadında, N.B.B. 5651 sayılı kanunun 9. maddesine dayalı olarak, seneler öncesinde uyuşturucu kullanması sebebi ile para cezasına çarptırıldığı haberinin arşivden kaldırılması isteminde bulunmuştur. Bu talebi reddedilmiştir. Ve ardından Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.¹¹⁷ Sulh Ceza

¹¹⁶ Ayşe Melek Turhan, “Kişiliğin Korunması ve Veri Koruma Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medipol Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), 72.

¹¹⁷ Ulusal düzeyde yayımlanmakta olan gazetenin internet arşivinde ilgili kişi için madde kullanmış olduğu iddia edilmiştir. Yargıya intikal eden olayda kişiye adli para cezası verilmiştir. Konuya ilişkin üç adet haber içeriği yayını yapılmıştır. Başvuran kişi kendisi hakkındaki haberlerin yayımının basın teşkilatınca devam ettirildiğini belirtmiştir. Başvurucu daha sonra bu basın teşkilatına söz konusu internetteki haber yayının kaldırılması için ihtarname çekmiştir. Başvurucu ihtarnamede internette hakkında yer alan haberlerin şerefini ve haysiyetini olumsuz etkilediğini, özel yaşamına dair mahremin kalktığını, tanınmış kişi olmamış olmasına rağmen bu haberin onun iş hayatını olumsuz etkilemiş olduğunu belirtmiştir. 5651 sayılı Kanun'un 9/1 hükmüne göre internet sitesinin haber içeriğini çıkarmaması sebebi ile içeriklerin çıkarılması istemi ile basın teşkilatına Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açmıştır. Mahkeme ise bu istemi yerinde görüp kabul etmiştir. Mahkemeye göre; haber içeriğinde 1998 senesinde yayınlanan haberin o an haber niteliği taşıması, basın teşkilatının görevinin toplumsal olaylarla ilgili kamunun yararına olan gerçek ve güncel bilgileri sunmak olmalıdır. Ancak olaya konu haber Mahkemeye göre güncelliğini yitirmiştir ve kamunun bu haberi öğrenmede menfaati bulunmamaktadır. Haberin içeriğinin başvuru sahibinin özel yaşamına zarar verdiğini, haberin herkesin erişimine açık olduğunu belirtmiştir. Ve bu sebeplerle başvuru sahibinin talebini kabul etmiştir. Basın teşkilatı karara itiraz etmiş ve Asliye Ceza Mahkemesi itirazı kabul etmiştir. Asliye Ceza Mahkemesi'ne göre; haber içeriğinde şeref ve haysiyeti zedeleyici ibareler bulunmamaktadır. İçeriğin ilk yayınlandığı tarihte haberin gerçek olduğu, habercinin kişilik hakkına kastının bulunmadığı ve buna dair beyanlarında kullanılmadığından bahisle itirazı kabul etmiştir. Bunun üzerine başvuru bireysel başvuru yoluna gitmiştir.

Mahkemesi olayı basının haber verme özgürlüğüne dayandırmış ve haberin yayın tarihinde gerçek olmasından ve de hukuka uygunluk nedenlerinden olan kamu yararının bulunmasından dolayı başvuruyu reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi haberin doğru olduğunu fakat on dört yıllık bir haberin güncelliğinin kalmadığını belirtmiştir. Ayrıca toplumun haber alma hakkı ile senelerdir internette olan habere kolay ulaşılabildiği için N.B.B'nin şeref ve itibarın korunması hakkı arasındaki sağlanması gereken adil dengenin N.B.B. aleyhine bozulduğunu belirtmiştir. Bu gerekçelerle erişimin engellenmesine kanaat getirmiştir. Sulh ceza mahkemesi ayrıca kişilik hakkının ihlal edildiği bölümün kaldırılmasını haberin unutulması için etkili olacağını 5651 sayılı kanunun 9. maddesine dayandırmıştır. Fakat 5651 sayılı kanunun 9/4 hükmü yayının bütününe yönelik erişim engelleme kararının zorunlu olmadıkça verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Yine Anayasa Mahkemesi de sadece ihlalin gerçekleştiği bölüm için uygulanan engelleme kararı ile ifade ve basın özgürlüğü ve kişinin şeref ve haysiyetinin korunması hakkı arasındaki dengenin korunması gerektiğini belirtmiştir.¹¹⁸ Kanaatimizce Anayasa Mahkemesi kararı yerindedir. Zira yayının bütününe engellenmesi unutulma hakkını diğer haklara zarar verecek konuma getirir ve bu durum unutulma hakkına karşı bir antipatiye neden olarak hakkın kullanımını kısıtlar.

“N.B.B. [GK], B. No: 2013/5653, 3/3/2016, § ...”,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [22.02.2023].

¹¹⁸ Turhan, “Kişiliğin Korunması ve Veri Koruma Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı”, 73.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.UNUTULMA HAKKI VE TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Unutulma hakkı ile diğer haklar arasında adil dengenin kurulmasının sağlanmaya çalışılması haklar arasında sürekli olarak çatışmanın varlığını gerektirmiştir. Nitekim bir tarafta unutulma hakkı, diğer tarafta basın, ifade özgürlüğü, bilgi edinme özgürlüğü gibi göz ardı edilmeyecek haklar söz konusudur. Tüm bu haklar arasındaki dengenin adil bir şekilde kurulması ve kişinin beklediği adaletin sağlanması gerekir. Tabii söz konusu haklar seçimlik değildir. Bir hak seçilip de diğer hak devre dışı bırakılmamalıdır. Her iki hak da aynı ölçüde değerlendirilip orta yolun bulunması gerekir.

4.1.Yeni Bir Hak; Unutulma Hakkı

Unutulma hakkı, kişinin verilerinin yok edilmesini istemesi ve bu sayede herhangi bir olay ile kendi arasında bağlantının kurulmamasını talep hakkıdır. Somutlaştırmak gerekir ise; internetin hakkın ortaya çıkmasına vesile olması sebebi ile bu hak daha çok arama motorlarındaki sonuçlar ile ilişkilendirilir. Kişi kendisi hakkında internette güncelliğini yitirmiş ya da aleyhine olan bir durumu arama motorlarından çıkarılmasını talep hakkıdır.¹¹⁹

Avrupa’da ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve 95/46/EC sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin Direktif (95/46/EC sayılı Direktif) ile birlikte özel alan ve kişisel verilerin korunması hakkının ortaya çıkması sağlanmış ve bu kavramlar tüm dünyaca duyulur hale gelmiştir. Söz konusu sözleşme ve direktif ile kişisel verileri kayıt altına alma, toplama, düzeltme ve silme işlemleri belli şartlara bağlanmıştır. 95/46/EC sayılı Direktif’te yer alan şartların varlığı halinde kişilerin verilerini sildirmekte haklarının olduğu düzenlenerek hüküm altına alınmıştır. 95/46/EC sayılı Direktif ile getirilmiş olan veri silinmesi hakkı , ABAD’ın 13 Mayıs 2014 tarihli Costeja Gonza’lez v.

¹¹⁹ bkz.: “Unutulma hakkı, İnternet ortamında niteliği itibariyle hukuka uygun olan içeriğin kaldırılması veya erişime kısıtlanmasını talep etme hakkıdır”. Mehmet Bedii Kaya, “Unutulma Hakkı”, <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulmahakki.pdf> [01.11.2022].

Google Inc, Google İspanya kararında bu hak unutulma hakkı olarak belirtilmiştir. Bu sebeple bu karar unutulma hakkı açısından oldukça önemlidir.¹²⁰

4.2. Özel Hayatın Gizliliği

Özel hayatın ve aile hayatının neleri içerdiği ve nelerin teminat altına alınacağı AİHS’ de belirtilmemiştir. Bundan dolayı AİHM, önüne gelen talepleri kendi kriterleri ile sonuçlandırmaktadır. AİHM özel hayat ile ilgili önüne gelen bir başvuruya ait kararda; özel hayatın tanımının imkansız olduğunu ve gerekli olmadığını belirtmiştir.¹²¹ Ayrıca, özel hayatın kişinin hayatını istediği şekilde yaşayabildiği bir mekan olarak kısıtlanmaması gerektiğini söz konusu alan haricinde olan hayatı bu alandan ayırmanın kısıtlayıcı bir bakış açısı olduğunu vurgulamıştır. AİHM, özel hayata saygı hakkının insanlarla iletişim halinde olma ve bu iletişimi genişletme hakkını da içermesi gerektiğini savunmaktadır.¹²²

Herkes bulunmuş olduğu toplumda saygı görmek ve hayat içerisinde onurlu bir insan olarak yaşamak ister. İnsan onurunun korunması ile kişi toplum tarafından bilinmesini istemediği onur kırıcı haberlere erişimin kaldırılmasını istemiş ve bu sayede özel hayatın gizliliği hakkı ortaya çıkmıştır. AİHS’ne göre kişi özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmalarına saygılı olunmasını talep hakkına

¹²⁰ Hasan Elmalıca, “Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.65, S.4 (2016): 1603-1636.

¹²¹ “Mahkeme, özel hayat kavramının tam olarak tanımlanmasının mümkün olduğu ya da böyle bir gayretin gerekli olduğu kanaatinde değildir. Bununla birlikte özel hayat kavramını, bireyin kişisel hayatını dilediği gibi yaşayabileceği bir ‘giz alanı’⁵¹ ile sınırlamak ve bu alanın dışında kalan dış dünyayı bu alandan bütünüyle ayırmak, onu aşırı sınırlayan bir yaklaşımdır. Özel hayata saygı, diğer insanlarla ilişki kurmak ve bu ilişkileri geliştirmek hakkını da bir dereceye kadar kapsamalıdır...” In the case of Niemietz v. Germany, 13710/88, 16.12.1992, §29.

¹²² Yaşar Salihpaşaoğlu, “Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir Değerlendirme”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14, S.3 (2013): 235.

sahiptir.¹²³Ülkemizde Anayasa'nın 20. maddesinde buna ilişkin benzer düzenleme bulunmaktadır.¹²⁴

Teknoloji çağında olmamız sebebiyle kişi özelini ortaya çıkaracak durumlar kolay olmakla birlikte toplumda hızlıca yayılım sağlamaktadır. Söz konusu durum özel hayatın gizliliği hakkını koruma bakımından endişe vericidir. Hakkın temelinde özel alanı gizli tutmak vardır. Ayrıca bu hak, kişisel verilerin korunması ve unutulma haklarının özünü oluşturması bakımından önemlidir.¹²⁵

Bireyin salt özel hayat alanına dair bilgiler değil, kamuya açık olan alandaki bazı bilgiler de bu hak kapsamında korunmaktadır. Nitekim, kişinin alenileşen kamuya açık alandaki bilgileri unutulma hakkı kapsamında da korunmaktadır. Bireyin geçmişine yönelik bilgilerin kamu tarafında öğrenilmesi mahkeme kararı ile, bir başka kişi tarafından yapılan yayın aracılığı ile ya da bireyin kendi tasarrufu ile olabilmektedir. Bu konu hakkında örnek vermek gerekir ise; kişi hakkında yapılan yeni bir haberde gereksiz bir şekilde kişinin geçmişine ilişkin kamuya açık alanda meydana gelen başka bir bilgiden bahsedilmesi Yargıtay HGK'ya göre kişilik hakkına saldırı niteliğindedir.¹²⁶ Karar unutulma hakkı ile ilgili olmamasına rağmen unutulma

¹²³ “AİHS 8. Madde: 1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. 2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir”. https://www.anayasa.gov.tr/media/3542/aihs_tr.pdf [22.02.2023].

¹²⁴ “ Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz”. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> [22.02.2023].

¹²⁵ Seray Nalbantoğlu, “Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C.9, S.35 (2018): 585.

¹²⁶ “Yine mi çiçek suladın” başlıklı habere karşı Milletvekili KG kişilik haklarını zedelediği dolayısıyla manevi tazminat talep etmiştir. Davalı haberdeki bilgilerin doğru olmasından ötürü talebin dikkate alınmamasını belirtmiştir. Mahkeme davacı talebini reddetmiştir. Gerekçesi ise davacı tarafa ait “çiçek sulama” kelimesinin Meclis'te konuşulduğu, otel çıkış anı fotoğraflanan davacı için şaka olarak yapılan haberin davacının kişilik hakkını

hakkına örnek oluşturması bakımından önemlidir.¹²⁷

4.3. İfade ve Basın Özgürlüğü

Öncelikle ifade özgürlüğüne bakacak olursak; unutulma hakkı ile bağlantısı en yalın ifadeyle kamunun ve kişinin haklarının çatışmasıdır. Bu ikili çatışmanın bir tarafında toplumun temel hakkı olan haber alma hakkı; diğer tarafında ise bireyin özgürlüğünün teminatı olan mahremiyet hakkı olduğundan her iki hak arasındaki adil dengenin kurulması önemli olduğu kadar oldukça zor olan bir konudur. Söz konusu adil dengenin nasıl sağlanacağına yönelik AİHM ve Anayasa Mahkemesi kararlarında birtakım çalışmalar ortaya konulmuştur. Fakat internet mevzu bahis olduğunda bu çalışmalarla amaca ulaşmak pek olası değildir. AİHM özel hayata saygı hakkı ve ifade özgürlüğü arasındaki adil dengenin sağlanması için bazı kriterleri değerlendirip kararını buna göre vermektedir. Bu kriterler; ifade özgürlüğü kapsamında yayınlanan bilgilerin toplumu alakadar eden konuya katkısının ne olduğu, aleyhine yazı yayınlanan kişinin tanınmışlık seviyesi, yayınlanan haberin amacı, haberin içeriğinin doğru olup olmadığı ve nasıl elde edildiği, bilginin yayınlanmasının neticesi ve buna bağlı olarak verilecek cezanın ölçüsü gibi unsurlardır.¹²⁸ Bu unsurlar göz önünde

ihlal etmemesidir. Söz konusu kararı davacı temyize taşımuştur. Davaya konu edilen haber içeriğinde; geçtiğimiz sene oğlunun evinden bayanla çıkan Milletvekili KG “çiçekleri suladım” diye bir ifade kullanmıştı. KG kısa süre önce Laleli’de olan otelde gazetecilere yakalanınca bu durum herkesin “yine mi çiçek suluyordu” mizahına konu oldu. Öncelikle siyasetçi kimliği olan davacı yaşamı itibariyle toplumun alakasına mazhurdur. Davacının yaşamış olduğu olayı geçmişte yaşamış olduğu olay ile bağdaştırarak ilişki kurulmaya çalışılması kişilik hakkına zarar gelmediği anlamı taşımaz. Bu sebepten kararın bozulmasına ve davacı lehine manevi tazminata hükmedilmesine karar verilmiştir. Yarg. HGK. T. 30.03.2005, E. 2005/4-199, K. 2005/212 <https://legalbank.net/kavramara.aspx?s=1&a=YAYIN%20YOLUYLA%20K%20K%20C4%20B0%20C5%209E%20C4%20B0L%20C4%20B0K%20HAKLARINA%20SALDIRI> [22.02.2023]. Kemal Oğuzman, Kişiler Hukuku, 17 bs. (İstanbul: Filiz,2018), 200.

¹²⁷ Cemile Turgut, “Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), 121.

¹²⁸ “AİHM, Axel Springer AG/Germany (Grand Chamber), Appl. No: 39954/08”, <https://www.5rb.com/case/axel-springer-ag-v-germany/> [18.09.2023].

bulundurularak özel hayata saygı hakkı ile ilgili talepte bulunulduğunda alınacak önlemin ifade özgürlüğünü tehdit edip etmediğine dair karar verilecektir. Buna benzer değerlendirme metodunu Anayasa Mahkemesi de kabul etmiştir. Benzer taleplerde aynı kriterleri icra etmiştir.¹²⁹ Google Kararı'nda Avrupa Adalet Divanı da özel hayata saygı ve ifade özgürlüğü haklarını beraber değerlendirmiş ve her iki hak arasındaki dengeyi kurmaya çalışmıştır. Mahkemenin söz konusu dengenin kurulması amacıyla ilgili değerlendirmelerine göre, unutulma hakkının neticesinde bağlantıların kalkması ifade özgürlüğünü etkileyecektir. Bu haklar arasında denge sağlanmaya çalışılırken, bilginin özelliğine veya toplumun alakasına göre çeşitli değerlendirmeler mevcut olabilmektedir. Fakat çoğunlukla ilgili kişinin hakları ağır basmaktadır. Avrupa Adalet Divanı'nın bu tavrı dengenin kurulmaya çalışılmasına dair tartışmaların dozunu yükseltmiştir. Bazı düşünürlerce söz konusu karar mahremiyetin zaferi olarak görülüp karar desteklenmiştir. Diğer düşünürler ise kararı mahkemenin yanlılığı olarak görüp sansür niteliğinde olduğunu ve kararın bir superhumanright ortaya çıkardığını belirtmiştir.¹³⁰

İnternetin yaygınlaşması ile birlikte basın internetten daha fazla yararlanmaya başlamıştır. Bunun sonucunda ifade ve basın özgürlüğü ile şeref ve itibarın korunması hakkı arasındaki denge ifade ve basın özgürlüğü lehine bozulmuştur. Fakat söz konusu iki hak eşit şekilde korunması gereken haklardır. Bu sebeple bozulmuş olan dengeyi yeniden kurmak gerekmektedir. Basının interneti kullanmasıyla kişiler hakkında ortaya çıkan heberlerin unutulması oldukça zordur. Şeref ve itibar yönünden dengeyi sağlayabilmek için kişilerin unutulma hakkının kabulü ile olasıdır. Netice itibarıyla adil dengenin kurulması unutulma hakkı ile mümkündür.¹³¹

¹²⁹ “AYM, Emin Aydın Kararı, B. No: 2013/2602, 23/1/2014, § 57; Tuğrul Culfa Kararı, B. No:2013/2593, 11/3/2015, § 40; Nilgün Halloran Kararı, B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 44; Ali Kıdık Kararı, B. No: 2014/5552, 26/10/2017, § 52”, https://www.anayasa.gov.tr/media/3545/02_ifade_ozgurlugu.pdfv[18.09.2023].

¹³⁰ Aşenur Ocak, “Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 9, S. 33 (2018): 521-522.

¹³¹ Avrupa Birliği Adalet Divanı, Google Spain SL, Google Inc/İspanya Kişisel Verilerin Korunması Kurumu, Mario Costeja Gonzales, C-131/12, 13/5/2014.

Unutulma hakkı kapsamında yayından kaldırılan haber ile beraber ifade ve basın özgürlüğü ile ilim ve sanat özgürlüğü kısıtlanmış olacaktır. Fakat demokratik toplumda ifade özgürlüğü vazgeçilmeyecek bir haktır. Bu sebeple çoğu ülkenin anayasalarında teminat altına alınmıştır. Nitekim AİHS'nin 10. maddesinde her kişinin ifade özgürlüğü hakkına sahip olduğu, söz konusu hakkın kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve verme özgürlüğünü de kapsadığı hükmü yer almıştır. Anayasamızda ise ifade özgürlüğü temel hak ve ödevler başlığında yerini almıştır. Anayasa'nın 25. maddesinde her kişinin düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahip olduğu, hiç kimsenin düşüncelerini açıklamaya zorlanamayacağı, düşünce ve kanaatleri nedeni ile kınanamayacağı ve suçlanamayacağı belirtilmiştir. Anayasa'nın 26. maddesinde herkesin düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ya da başka yollarla tek veya toplu olarak açıklayıp yayma hakkının olduğu, bu hakkın haber ya da fikir almak veya vermek özgürlüğünü kapsadığı da belirtilmiştir. Anayasa'da yer alan ifade özgürlüğüne dair bu hükümler iletişim ve basın özgürlüğü bakımından da söz konusudur. İletişim özgürlüğü genel anlamıyla, haber, düşünce ve kanaatlerin basın, televizyon, internet gibi toplumun tümüne hitap eden araçlar ile serbest bir biçimde alınması ve yayılması demektir. Anayasa'nın 28. maddesi ise basının özgürlüğünü ve sansür edilemeyeceğini ifade etmiştir. Basın Kanunu'nun 1. maddesi ise Anayasa'nın 28. maddesini kuvvetlendirmiştir. Gerçekten de sınırsız şekilde veri saklama özelliğine sahip olan internet ifade özgürlüğünün sağlanmasına imkân tanımaktadır. Kişiler bu sayede birçok bilgiye rahat bir biçimde ulaşabilmektedir.¹³² Tabii ki internet, nefret, şiddet içeren hukuka aykırı olan eylemlerin de hızlı bir şekilde kamuoyuna ulaşmasına sebep olmaktadır.¹³³

Unutulma hakkı niteliği gereği ifade özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Bir görüşe göre bu durum şeref ve itibarı korumaktadır ve bu yüzden meşrudur. Karşı görüşe göre ise bu durum sansürü sıradan hale getirmektedir. Nitekim, unutulma hakkı amacı dışında kullanıldığı takdirde basına karşı sansür vasıtası olabilmektedir. Bir diğer fikir birliğine varılamayan konu ise; bazı yazarlar ağır suçtan hüküm giymiş kişilerin yaşamış olduğu

¹³² Özge Yenice Ceylan, "Unutulma Hakkının Basın Özgürlüğü Karşısındaki Durumu", *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, C.3, S.2 (2021): 8.

¹³³ Ayşenur Ocak, "Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C:9, S. 33 (2018): 507-535

olayların habersel boyutu açısından aradan yıllar geçse dahi kamunun menfaati gerekçesi ile unutulma hakkının uygulanamayacağını ifade etmiştir.¹³⁴ Karşıt yazarlar ise sırf kamunun menfaatinin taze kalacağı ihtimaline binaen unutulma hakkının uygulanmamasının adalet ile bağdaştırılamayacağını ifade etmiştir.¹³⁵

4.4. İnsan Onurunun ve Saygınlığının Korunması

İnsan onuru, insana saygı gösterilmesi, insanın kişiliğinin gelişmesi, kişisel ve toplumsal özgürlük bakımından oldukça önemlidir. İnsan onuruna saygı hakkı, kişi açısından temel haklardan biridir ve kişilik hakkının korunmasını sağlamaktadır.¹³⁶ Onur; kişilerin kendisine ve topluma karşı sahip olduğu manevi değerleridir. Kişi, sahip olduğu onura doğuştan ve toplum içerisinde edindiği tecrübeler ile kazanır veya sonradan kaybeder.¹³⁷

Alman Anayasa Mahkemesi Mephisto kararında¹³⁸ onur ve saygınlık hakkı ; insanın yaşamı süresince kısıtlı olmadığını ve ölümünden sonra da devam edeceğini ifade etmiştir. Dava konusuna göre romandaki hayali karakter gerçekteki bir kişiye benzetilmiş, kurgu gerçek hayattaki olay ile değiştirilmeden aksettirilmiş ve kurgusal karaktere gerçekteki kişiden farklı bir özellik verilmemiştir. Gerçekteki kişi ölmüş olmasına rağmen kişiliğinin ve adının söz konusu roman ile sürekli zarar gördüğü iddia edilmektedir. Romanda bahsedilen Höfgens adlı karakter ile gerçek hayattaki fakat vefat etmiş olan Gründgens adlı kişi arasında çokça benzerlik olduğu ve bu durumun

¹³⁴ Can Yavuz, “Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016), 15.

¹³⁵ Ceylan, “Unutulma Hakkının Basın Özgürlüğü Karşısındaki Durumu”, 8.

¹³⁶ İbrahim Ö. Kabaoğlu, *Anayasa Hukuku Dersleri: Genel Esaslar*, 7 bs. (İstanbul: Legal, 2011), 25.

¹³⁷ Ömer Faruk Tüfek, *Basın Yoluyla Kişilik Haklarının İhlali ve Bu İhlallere Karşı Özel Hukuk, Ceza Hukuku ve İ.H.A.S.Koruması*, 2 bs. (Ankara: Seçkin, 2007), 25-27.

¹³⁸ “ Alman Federal Anayasa Mahkemesi'nin 24 Şubat 1971 Tarihli, BVerfGE 30, 173 Karar Sayılı Kararı” , <https://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=56> [24.09.2022].

Gründgens'ün kişiliğine zarar verdiği anlaşılmıştır.¹³⁹ Mephisto kararı¹⁴⁰, sanatsal özgürlük ile özel hayat arasındaki çatışma bakımından emsal bir karar niteliğindedir. Bu karar Alman Federal Mahkemesi tarafından görülen “Esra” kararına¹⁴¹ da öncülük etmiştir.¹⁴²

Bir diğer olaya bakacak olur isek; defilede elbise sunan mankenlerin soyunma odasında elbise değiştirdikleri esnada sadece külotlu çoraplı görüntüleri gizli kamera aracılığıyla televizyonlarda yayınlanmıştır. Söz konusu görüntülere rızalarının

¹³⁹ Tuba Yıldız, “Kişilik hakları Açısından Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 153.

¹⁴⁰ Yazar romanını Nazi rejiminden Amsterdam'a kaçarken 1936 yılında yayıma sokmuştur. Romanın kurgu ürünü olduğunu ifade etmişse de roman karakterleri gerçek hayattaki insanlara çok benzemektedir. Roman konusu Nazi düzenine tepki olarak yazılmıştır. Dava açan kişi oyuncu ve tiyatro yönetmeni Gustal Gründgens'in evlatlık çocuğudur. Davacı kişilik hakkının ihlal edildiği gerekçesi ile dava açmıştır. Dava romandaki karakter olan Höfgen ile gerçek yaşamdaki Gründgens'in birbirlerine çok benzetildiği iddiası sebebi ile açılmıştır. Romandaki baş karakter olan Höfgen Hitler rejimine karşı olan fakat ahlaki değerlerden yoksun kariyerine odaklanan bir kişidir. Roman yazarı Höfgen karakterini fiziki yönleri, siyasi itibarı ve oynamış olduğu komplolardan hareketle gerçek hayattaki kişiye benzetmiştir. Kariyer sahibi olmak için ahlaki değerlere aykırı olarak Hitler rejimi ile ortak çalışan gerçek kişiyi romanında yansıtmıştır. Gerçek kişi Gründgens 1963 yılında vefat etmiştir. Oğlu romanı okuyan kişilerin zihninde babasının canlanacağını, romanda babası hakkında doğru olmayan özelliklere yer verildiği sebebi ile 1963 yılında kişilik haklarının zedelendiği iddiası ile dava açmıştır. İstinaf Mahkemesi davayı kabul ederek kişilik haklarının ihlal edildiği gerekçesi ile romanın basılmamasına dair hüküm vermiştir. İlgili yayınevi Temyiz Mahkemesi'ne gitmiş fakat netice değişmemiştir. Çiğdem Mine Yılmaz, “Mephisto” Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunması”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.20, S.41 (2021): 886.

¹⁴¹ “Alman Federal Anayasa Mahkemesi'nin, 13.06.2007 Tarihli, 1 BVR 1783/05 K. Sayılı Kararı”,https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2007/06/rs20070613_1bvr178305en.html [24.12.2022].

¹⁴² Şafak Parlak Börü, “Esra Kararı Işığında Bir Hassas Denge Değerlendirmesi: Kişilik Haklarının Korunması vs. Sanat Özgürlüğü”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.8, S.2 (2017): 270-271.

olmadıkları belirtilmiştir. Kişilerin vücutlarının teşhir edilmesi toplum değerlerine göre edep ve ahlaka aykırı olduğundan olayda haber verme hakkından ve kamusal menfaatten söz edilemez. Kişilerin buna bir rızası olsa dahi bu rıza hukuka uygunluk sebebi olarak görülmeyecek ve söz konusu olay kişilik hakkına saldırı kapsamında kalacaktır.¹⁴³ Önceki olayda görüldüğü üzere bu olay da kişilik hakkının ihlaline neden olmuştur. Dolaylı olarak insan onuru ve saygınlığı da ihlal edilmiş olmaktadır.

Yine benzer bir olayda¹⁴⁴ davalı “ evli olduğumuz süreçte eşim başka bir adamla ilişkiye girdi” şeklinde iddiada bulunmuştur. Fakat bu iddiasını ispatlayamamıştır. Bu yüzden davacı tarafın kişilik hakkı saldırıya uğramıştır. İnsanın kişiliği kapsamında bulunan değerler arasında namusu ile ilgili alan da girmektedir. Söz konusu alana ait gerçek dışı iddialar kişilik hakkına saldırı niteliğindedir. Yine bu olayda da mahremiyet ile ilintili kişinin onuruna ve saygınlığına hanel gelmektedir.

4.5. Manevi Varlığın Geliştirilmesi Hakkı

Anayasa'nın 17. maddesinde kişilerin manevi bütünlüğünün bir parçası olan onuruna ve saygınlığına devletin keyfi bir şekilde müdahalede bulunmaması ve başka kişilerden gelen tehlikeleri bertaraf etmekle yükümlü olduğu ifade edilmiştir. Tabii ki bu yükümlülük için kişinin onuruna ve saygınlığına yapılan saldırının belli bir ağırlık seviyesine erişmiş ve tahmin edilebilir nitelikte olması gereklidir. Aynı zamanda kişinin onuruna ve saygınlığına yönelik saldırılara kişinin kendisinin sebebiyet vermemesi gerekir. İnternet ortamında uzun zamandır yer alan yayınlar için mahkeme bir istisna öngörmüştür. İnternetin sınırsız veri depolaması, ulaşılabilir olması, verileri kolayca yayabilmesi gibi özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, yayınlandığı tarihte belli ağırlık seviyesine erişmemiş ya da kişinin fiilinden dolayı yayınlanan haberler uzunca zaman internette erişilebilir olması sebebi ile kişilerin onur ve saygınlığını ihlal edebilecektir.¹⁴⁵

¹⁴³ “Yarg. 2. CD. T. 03.03.1998, E. 1998/2325, K. 1998/2271”, <https://legalbank.net/arama> [01.11.2021].

¹⁴⁴ “Yarg. 4. HD. T. 12.02.2009, E. 2008/7383, K. 2009/2019”, <https://legalbank.net/arama> [01.11.2021].

¹⁴⁵ Cemile Turgut, “Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), 91.

Manevi varlığın geliştirilmesi hakkı çerçevesinde onur ve saygınlığın korunması hakkı incelenirken mahkeme söz konusu ihlale neden olan uyuşmazlığın AİHS'nin 8. maddesinde ve Anayasa'nın 20. maddesinde yer alan özel hayata saygı hakkı ile bağlantılı olduğunu belirtmiştir. Buna göre özel yaşama saygı hakkı bir kişinin maddi manevi bütünlüğünü, aile hayatını, şahsi verilerini, sosyal kimliğini, koruma altına almaktadır. Mahkeme, kişisel verilerin korunmasını özel yaşam olarak değerlendirmiştir. Bu yüzden kişi ile haber arasındaki bağda içerik sağlayıcıların kişinin kişisel verilerini internet ortamında işlemesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu yüzden haberler çok rahat ulaşılabilir olmuştur. Bu da beraberinde internette yer alan kişinin onur ve saygınlığına dair saldırıların kişisel verilerin korunması hakkı ile beraber değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Anayasa'nın 20/3 hükmü her kişinin kişisel verilerinin korunmasını talep etme hakkına sahip olduğunu ifade etmiştir. Söz konusu hak; kişinin kişisel verileri hakkında bilgilendirilmesini, verilere erişilmesini, kişisel verilerin düzeltilmesini ya da silinmesini isteme ve kişisel verilerinin amaçları yönünde kullanılıp kullanılmadığını bilmesini de ihtiva etmektedir. Nitekim Mahkeme, kişisel verilerin kanunda belirtilen hallerde ya da kişisel veri sahibinin açık rızası ile işlenebileceğini içeren hükme yer vermiştir. Aynı zamanda onurun korunması ve kişiliğin serbestçe geliştirilmesi haklarının özel halinin kişisel verilerin korunması hakkı olduğunu belirtmiştir. Mahkeme hükmü gerek kamu gücü ile işlenmiş gerekse de gerçek ve tüzel kişilerce işlenen verileri ihtiva etmektedir.

146

Kişi özgürlüğünün esası ve eşitliğin kriteri olarak insan onuru kabul edilmektedir. İnsan onuruna saygı aracılığıyla amaçlanan kişilik hakkının korunmasıdır.¹⁴⁷ Anayasa Mahkemesi insan onuru ile ilgili, maddi ve manevi varlığın geliştirilmesi hakkının insan onurunu koruduğunu; ve hangi şartlarda olursa olunsun salt insan olduğundan ötürü kazanılan değer tanınması olarak ifade etmiştir.¹⁴⁸ Unutulma hakkına insan onuru yönünden bakacak olursak, söz konusu haktan sıklıkla bahsedilmesinin en

¹⁴⁶ A.g.e.,91-92.

¹⁴⁷ Zafer Gören, "Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının Ana İlkesi: Dokunulmaz İnsan Onuru", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6, S.12 (2007): 24.

¹⁴⁸ Aydın Akgül, "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: "Unutulma Hakkı" ve AB Adalet Divanı'nın "Google Kararı" , *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.116 (2016): 20.

önemli nedeninin, kişi hakkında dijital dünyada olan aleyhe bir bilginin kişinin şeref ve onuru ile beraber yaşamına zarar verme ihtimalinin olduğu söylenir.¹⁴⁹

Özel hayatın gizliliği hakkının ihlali ve insan onuru açısından unutulma hakkının esas sorunu; arama motorları tarafından geçmişe ait kişisel verilerin depolanması ve sınıflandırılmasıdır. Önceden bir kenarda duran gazete kimse tarafından merak edilip okunmazken, internette yer alan gazete haberleri ve bunun da ötesinde bir kişinin adı Google'a yazıldığında ortaya çıkan kişinin geçmişine ait veriler insan onuruna saldırı niteliğindedir ve bu durum özel yaşamın gizliliğinin ihlalidir.¹⁵⁰ Unutulma hakkı ile kişinin onurlu yaşama hakkı arasındaki bağlantıya örnek verecek olursak; Danıştay kişinin verilerinin basında bulunmasını kişinin onurlu ve saygın yaşama hakkı kapsamında değerlendirilmiştir. Kararda¹⁵¹ Yüksek Mahkeme, davacının gerekçesiz iddialar ile suçlandığını belirtmiştir. Bundan dolayı kişinin toplumdaki onurlu ve saygın yaşama hakkının ihlal edildiğini belirtmiştir. Aynı zamanda idarenin ağır hizmet kusuru sebebi ile kişilik hakkı saldırıya uğrayan kişiye manevi tazminat verilmesine hükmedilmiştir.¹⁵² Daha önce bu gibi olaylar doğrultusunda kişilerin rızası bulunmaksızın başkalarının öğrenmesini istemediği kişisel verilerinin sürekli olarak ve gereği yokken internette bulunması ve silinmemesi sebebi ile kişi hakkında toplum tarafından suizanların oluşmasına ve kişinin onurlu bir hayat yaşamamasına sebep olacaktır.

4.6. Bilgiye Erişim Özgürlüğü

Daha önce de ifade edildiği gibi unutulma hakkı Google İspanya kararı ile ilk defa hukuki olarak gündeme gelmiştir. Daha sonra Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü ile yasallaşmıştır. Unutulma hakkının ilk zamanlarda dijital dünyadaki

¹⁴⁹ Allyson Haynes Stuart, "Google Search Results: Buried If Not Forgotten", *North Carolina Journal Of Law & Technology*, C.15, S.3 (2014): 463.

¹⁵⁰ Victor Salgado, "Can I delete my data from Google?", <http://www.privacy-europe.com/blog/can-i-delete-my-data-from-google/> [19.09.2023].

¹⁵¹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2014/4-56, K. 2015/1679, T. 17.6.2015, <https://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm> [14.12.2023].

¹⁵² Akgül, Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, 88.

mahrem alanın korunması amacıyla kişilere pozitif etki yarattığı düşünülse de daha sonra kişilerin bilgiye ulaşma hakkına hanel getirdiği anlaşılmıştır. Bu bakımdan kişilerin iletişim ve ifade özgürlüğünün engelleneceği şüphesiz açıktır. Zira haklar arasındaki dengenin korunması gerekmektedir. Avrupa Birliği nezdinde getirilen yasal çalışmalar ile beraber unutulma hakkının çerçevesi çizilmiştir. Aynı zamanda bu hakkın istisnaları olarak ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı gösterilmiştir. Fakat unutulma hakkı, ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı uluslararası alanda farklı şekilde algılanmaktadır. Söz konusu hakların dengesinin kurulması teori kısmından uygulama kısmına geçtiğinde durum içinden çıkılmaz hale gelebilmektedir. Bununla beraber kişisel verilerin korunması hakkında ABD’de ayrı Avrupa Birliği’nde ayrı görüşlerin bulunması; unutulma hakkı, ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı arasındaki denge kurulurken kıtalar arasında da çatışma meydana gelebilmektedir.¹⁵³

Avrupa Adalet Divanı, Google İspanya kararı doğrultusunda 95/46/EC sayılı direktifin hükümleri çerçevesinde unutulma hakkını tanımlamıştır. Bu tanımlamayı yaparken istisnaların mümkün olabileceğini ve söz konusu karar kapsamında verilen hükmün mutlak hüküm olmadığını, benzeşen olaylar için uygulanmayacağını ifade etmiştir.¹⁵⁴ Yine 95/46/EC sayılı direktifin reformu doğrultusunda meydana getirilen taslak metinde ve direktifin lağvedilmesi ile uygulanmaya başlanan Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nde de unutulma hakkının istisnaları yer almıştır. Unutulma hakkının nerelerde uygulanması gerektiği ve bu hakkın istisnalarının ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı olduğu Avrupa Komisyonu taslak metninde yer almaktadır. Taslakta unutulma ve silme hakkı çerçevesinde yer alan kriterlerin oluşması halinde kişinin verilerinin silinmesini talep edebileceği ifade edilmiştir. Fakat yine taslağa göre ifade özgürlüğünü korumak amacıyla söz konusu veriler bilimsel, tarihsel, istatistiksel tetkik için kullanılırsa veri sorumlusu bu veriyi saklama hakkına sahip olabilecektir. Bir diğer veri saklama hakkı ise kamu menfaatini alakadar eden bir durumda ilgili

¹⁵³ Halise Şerefoğlu Henkoğlu, “Unutulma Hakkı: Dijitalleşme Sürecinde Bilgiye Erişim Özgürlüğünü Tehdit Eder mi?”, 1 bs. (Ankara: Ankara Üniversitesi, 2017), 200.

¹⁵⁴ “Judgment of the Court (Grand Chamber), 13 May 2014. Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González”, https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ013_1 [21.09.2023].

verilerin silinmesinin kamu yararını tehdit edeceği hallerdir. Avrupa Birliği Genel Veri koruma tüzüğü de unutulma hakkının uygulanma şeklinin mutlak olmadığını belirtmiştir. Buna göre kişinin silinmesini istediği verilerin istisnai hallerde saklanacağını ve işleneceğini vurgulamıştır.¹⁵⁵

4.7. Lekelenmeme Hakkı

Kendisine karşı suç isnadında bulunulan kişi hakkında uygulanan soruşturma ve kovuşturma nedeni ile kişinin onuruna, şerefine ve haysiyetine zarar gelmemesi, toplumdaki itibarına gölge düşürülmemesi, hakkında henüz kesin hüküm açıklanmadan masumiyetine zarar gelecek, onu toplumda suçlu konumuna getirecek yayınlardan sakınma şeklinde tanımlanabilir.¹⁵⁶ Böylece kişinin suçluluğu kanıtlanıncaya dek masum olduğu varsayılır.

Unutulma hakkı ve lekelenmeme hakkı arasındaki bağlantıya ilişkin gerçek hayatta oldukça fazla örnek bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi ve ülke gündemini meşgul etmiş olan Bilal Akyıldız olayıdır. Bilal Akyıldız'ın ülkemizdeki küçük yaşta bulunan çocuklara cinsel tacizde bulunulduğu sanılıp gözaltına alınarak hapse mahkum edilmesi, lekelenmeme hakkının ihlaline ve unutulma hakkının uygulanmamasına örnek verilebilir.¹⁵⁷ Nitekim iki hak arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Bilal

¹⁵⁵ Henkoloğlu, *Unutulma Hakkı: Dijitalleşme Sürecinde Bilgiye Erişim Özgürlüğünü Tehdit Eder mi?*, 200-201.

¹⁵⁶ Dilara Yüzer, "Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.15, Özel Sayı (2013): 1678.

¹⁵⁷ Bilal Akyıldız 2002 yılında çok fazla kız çocuğuna cinsel istirmarda bulunmuş olan ve o zamanlar "Ümraniye Sapığı" diye tabir edilen kişiye benzetildiği için gözaltına alınmıştır. Akyıldız gözaltında iken DNA testi yapılmış ve gerçek zanlının o olmadığı görülmüştür. Fakat kaçırılmak istenen iki çocuğun teşhisi ile adliyeye sevk edilmiş ve tutuklanmıştır. Akyıldız kendisinin sapık olmadığını ve sadece ona benzetildiğini ifade etmesine rağmen bu dikkate alınmamıştır. Akyıldız cezaevinde iken gerçek sapık Yaman Özçelik teşhisin ve yapılan testlerin ardından tutuklanmıştır. Ve Yaman Özçelik asıl aranan kişinin kendisi olduğu yönünde itirafta bulunmuştur. Akyıldız davasına ait ilk celsede beraat etmiştir. 27 gün cezaevinde kalmış olan Akyıldız gözaltı süreci boyunca kendisine kötü davranıldığını ileri sürmüştür ve dava açmıştır. Davada kendisine tazminat verilmesine karar verilmiştir. Daha sonra Akyıldız AİHM'e kendisinin yeterli şüphe olmamasına rağmen tutuklanması sebebi ve kimlik belirlemede yaşanan karışıklıktan ötürü Türkiye aleyhinde şikayet

Akyıldız 28 gün tutuklu kalmıştır. Daha sonra DNA testi ile masum olduğu anlaşılmıştır. Asıl suçlu yakalanmış olsa dahi Bilal Akyıldız ile ilgili çıkan haberler kişinin gerek iş yaşamını gerekse de özel yaşamını olumsuz etkilemiştir. Bilhassa internet ortamında bu haber uzun süre yer almıştır. Bunun neticesinde kişinin annesi rahatsızlanmıştır. Bilal Akyıldız da çıkan haberlerden olumsuz etkilenmiştir. Zira, kendisine Sapık Bilal diye geri dönüşü mümkün olmayan bir damga vurulmuştur. Olay üzerinden onca yıl geçmesi karşısında internet arama motoruna Bilal Akyıldız adı yazıldığında olayla ilgili bilgilere halen erişilmektedir.¹⁵⁸ Bu durum da kişinin lekelenmeme hakkının ihlal edildiğini göstermektedir ta ki unutulma hakkı uygulanıncaya dek.

Lekelenmeme hakkı masumiyet karinesi ile de bağlantılıdır. Masumiyet karinesi suç işlediği iddia edilen kişilere karşı yargı organlarının tarafsız olduğunun teminatını vermektedir. Aynı zamanda bu karine ile kişi suçu ispatlanana dek suçlu muamelesi görmeyecektir.¹⁵⁹ Unutulma hakkının söz konusu olmasıyla beraber lekelenmeme

talebinde bulunmuştur. AİHM, bunun üzerine asıl failin Akyıldız'a çok benzediğini, DNA testlerinin lehine çıkmış olduğunu belirtmiş fakat iki çocuk mağdurun teşhis olarak Akyıldız'ı işaret ettiğini göz ardı etmemiştir. İki çocuğun robot resminin teşhisi için Bilal Akyıldız'ı doğrulamasını makul şüphe olarak değerlendirmiştir. Bu yüzden AİHS'nin 5. Maddesi nezdinde özgürlüğün ve güvenlik hakkının ihlalinin söz konusu olmadığına karar vermiştir. Akyıldız'ın diğer şikayetleri olan gözaltında kendisine kötü davranıldığına dair başvuruyu süresinde olmadığı ve mahkeme kararı ile ödenen tazminatın yeterli olmadığına dair başvuruyu ise dayanaktan yoksun bularak kabul etmemiştir. <https://www.haberturk.com/aihm-umraniye-sapigi-sanilarak-tutuklanan-akyildiz-in-basvurusunda-hak-ihlali-tespit-etmedi-2810179> [18.09.2023].

¹⁵⁸ Ülhak Çimen, "Lekelenmeme Hakkı Ve Unutulma Hakkı İlişkisi Bağlamında Dijital Bellekten Silinmenin İmkansızlığı Üzerine Bir Değerlendirme", *Birinci Uluslararası Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Sempozyumu (USBAS)*, 1 - 04 Temmuz 2020, (Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon-Ortahisar Belediyesi, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, 2020): 192-209.

¹⁵⁹ Naim Karakaya, "Lekelenmeme Hakkı", *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C.3, S.2 (2015): 311-317.

hakkı ihlali korunabilmektedir.¹⁶⁰ Kişi ile alakası olmayan, vurgulanan veya gerekli olmayan bilgilendirmeler olduğunda unutulma hakkının araya girmesi gerekir.¹⁶¹ Olayların habersel nitelikte olması, bu haberlerin gerçekçi olması, haberlerin aktarılmasının objektif kriterlere uygun olması ve haberlerin sunumunda öz ve biçim arasındaki dengenin olması gibi ölçütler masumiyet karinesinin korunması ve basın özgürlüğünün değerini bulabilmesi için gereklidir.¹⁶² Anlatılanlar ışığında denilebilir ki; unutulma hakkının varlığı lekelenmeme hakkının ve masumiyet karinesinin ihlalini önleyebilmektedir. Söz konusu ihlaller önlenemez ise dahi daha sonra unutulma hakkı talebinin olumlu sonuçlanması üzerine lekelenmeme hakkı ve masumiyet karinesinin ihlali ile sebep olunan olumsuz sonuçları bertaraf edebilmektedir.

Lekelenmeme hakkının unutulma hakkı ile sıkı bağlantısı yanında teknoloji ile de bağının olduğu açıktır. İnternetin ve büyük verilerin gelişimi fonksiyonlu, çapraz ve akıllı sorgulamalar yapılmasını sağlamaktadır. Bilhassa internetin ulaşılabilir olmasıyla lekelenmeme hakkı daha da karmaşık bir hal almıştır. Lekelenmeme hakkını salt hukuki konular ile özdeşleştirmemek gerekir. Nitekim internet hafızası hiçbir şeyi unutmamakta ve bir sebeple insanlar bu hafıza ile karşı karşıya gelmektedir. İnsanlar kendilerine atfedilen suçlardan arınsa dahi haberin ortaya nasıl çıktığı ve bu haberlerin akışı kişilerin bu suçlarla sürekli olarak karşı karşıya gelmesine sebep olmaktadır. Örneğin; cinsel saldırı suçu ile suçlanan ve bu sebepten yargılanan kişi beraat etse dahi internet sitelerine ismi yazıldığında kişi ile ilgili tecavüzcü yakalandı, sapık ele geçirildi gibi haberler herkesin karşısına çıkabilmektedir. Yine benzer biçimde yüksek bir yerden düşen ve hayatını kaybeden kişi hakkında intihar ettiğine dair haberler yapılmaktadır. Halbuki henüz soruşturma, kovuşturma, adli tıp raporu beklenmeden böyle haberlerin yapılması kişinin şerefine, haysiyetine, manevi değerlerine zarar

¹⁶⁰ Canan Akyüz Bilge, “Unutulma Hakkı ve Türk Hukukundaki Görünümü”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 133.

¹⁶¹ Patricia Sánchez Abril , Jacqueline D. Lipton , “The Right to be Forgotten: Who Decides What the World Forgets?” , *Kentucky Law Journal*, C.103, S.3 (2014): 363-389.

¹⁶² Dilara Yüzer, “Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.15 (2013): 1653-1694.

vermektedir.¹⁶³ İşte bu açıdan unutulma hakkı kişinin manevi değerlerini koruyan bir görev üstlenmekte ve kişinin psikolojisini rahatlatmaktadır.

Rehabilitasyon hakkı ile unutulma hakkı arasındaki farka değinmek gerekirse; unutulma hakkı kapsamında rehabilitasyon hakkı, önceki yaşamında suçlu olan bir kişinin yeni bir hayat başlangıcı yaparak özgür biçimde kişiliğini geliştirmesi ile bağlantılıdır. Lekelenmeme hakkı ise daha çok hukuki konularla ilgili muhatap kaldığı haksız suçlamalar nedeni ile damgalanmaması ile ilgilidir.

¹⁶³ Ülhak Çimen, “Lekelenmeme Hakkı Ve Unutulma Hakkı İlişkisi Bağlamında Dijital Bellekten Silinmenin İmkansızlığı Üzerine Bir Değerlendirme” , Birinci Uluslararası Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Sempozyumu (USBBAS), 1 - 04 Temmuz 2020, (Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon-Ortahisar Belediyesi, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, 2020): 202.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YARGI KARARLARINDA UNUTULMA HAKKI

2014 yılında ABAD tarafından verilen Google İspanya kararı neticesinde unutulma hakkı uluslararası sahada tanınır hale gelmiştir. Aşağıda bu karar detaylı bir biçimde anlatılmıştır. Bunun haricinde bu bölümde diğer uluslararası düzenlemeler ışığında unutulma hakkının nasıl olduğu anlatılmaya çalışılmıştır.

5.1. Genel Olarak

Kişinin dijital alandaki verilerinin silinmesi, servis sağlayıcılar aracılığıyla kişisel verilere erişimin imkansızlaşması unutulma hakkının anlamlarından biridir. Dijitalde bulunan kişinin fotoğrafı, kimlik ve adres bilgilerine kişiye ait içeriklerin o kişinin talebi halinde bir daha geri dönüşü olmayacak şekilde ortadan kaldırılma serüvenidir. Kabca unutulma hakkı, bireyin bireylerin internet ortamında yer alan şahsına ait verilerinin arama motorlarından adlarıyla ilişkisinin kalmamasını istemesidir.¹⁶⁴

The right to obligation ve the right to be forgotten terimleri uluslararası alanda unutulma hakkı olarak kullanılan terimlerdir. Unutulma hakkı, genelde, kişinin kendi elinde ya da başka kişilerin elinde var olan kişisel verilerini tasarruf edebilme ve mümkünse silme hakkı olarak tanımlanabilir. Avrupa Birliği'ne üye olan 28 devlet tarafından unutulma hakkı uygulanmaktadır. Aynı zamanda Avrupa Birliği'nin yargı yetkisini tanımış olan 4 devlette unutulma hakkı uygulama alanı bulmaktadır.¹⁶⁵

5.2. ABAD Kararı

Unutulma hakkı kapsamında hakkını arayan ilk kişi Mario Costeja Gonzales adında ispanyol olan bir avukattır. Costeja, kendisi ile ilgili bir haberin, uzunca bir süre

¹⁶⁴ Can Yavuz, *İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması: Unutulma Hakkı*, 2 bs. (Ankara: Seçkin, 2016), 42.

¹⁶⁵ Şaban Cankat Taşkın, “Unutulma Hakkı ve Bu Hakkın Türk Hukukunda Uygulanması”, *İzmir 4. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı, Bildiriler Kitabı*, (İzmir:2016): 157-167; Şaban Cankat Taşkın, “İnternete Erişim Yasakları ve Hukuka Aykırılıklar”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015), 157-167.

geçmesine rağmen halen arama motorunda yer almasından dolayı unutulma hakkına başvurma talebinde bulunmuştur. Haberin konusunu, uzun yıllar öncesinde Gonzales'in vergi borçlarından ötürü evini satması oluşturmaktadır. Söz konusu haber içeriği uzunca zaman dijitalde yer alınca bu durum avukatın, gerek özel hayatını gerekse de mesleki hayatını kötü etkilemiştir. Bunun üzerine Gonzales, Google'a haberin kaldırılması için talepte bulunmuştur. Özel hayatının gizliliğini korumak amacıyla yaptığı bu başvuru olumsuz sonuçlanmıştır. Ardından Avrupa Birliği Adalet Divanı'na konu ile ilgili başvuru yapmıştır. Adalet Divanı konu ile alakalı incelemelerde bulunmuş ve Gonzales'i haklı bulmuştur. Adalet Divanı'nın haber içeriğini kaldırması ile ispanyol avukat Mario Costeja Gonzales yeni bir hak olan unutulma hakkına başvuran ve bu hakka sahip olup kayıtlara geçen ilk insan olmuştur.¹⁶⁶

Yukarıda bahsedildiği üzere Gonzales unutulma hakkı ile ilgili ilk hakkını arayan kişi olarak ABAD'ın verdiği karar ile kayıtlara geçmiştir. Unutulma hakkının çerçevesinin belli olmasında Avrupa Birliği'nin en üst mahkemesi ABAD'ın vermiş olduğu kararların rolü büyüktür. ABAD'a göre unutulma hakkı, kişisel verilerin içeriğinin silinmesi demek değildir. Arama sonuçlarından ortaya çıkan bilgilerin karartılması ve bu bilgilere link veren sonuçların silinmesidir.¹⁶⁷

Yukarıda özet şeklinde verdiğimiz kararı ayrıntılı incelemek gerekirse söz konusu ihtilaf bir ispanyol avukat olan Gonzales'in hakkında çıkan haberdir. Buna göre Gonzales'in¹⁶⁸ hakkında çıkan haber kendisi için çekilmez bir hal almıştır. Söz konusu

¹⁶⁶ Güney Nair ve Emine Balta, "Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında Sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı", *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C.41, S.2 (2017): 119-120.

¹⁶⁷ Tuba Yıldız, "Kişilik hakları Açısından Unutulma Hakkı" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 98.

¹⁶⁸ Geçmişin üzerine singer çekmek için kullandığımız unutulma hakkı, ABAD Google davasında mevzu bahis olmuş ve silme hakkına alternatif olarak GDPR'de yerini almıştır. Davaya konu olay 1998'de yaşanmış ve ABAD'a kadar gelmiştir. İspanyol olan avukat Gonzales, ekonomik açıdan sancılı dönemler yaşayınca sosyal güvenlik borçlarını karşılayamamış ve evi haczedilerek satışa çıkarılmıştır. Bu mesele tirajı yüksek olan bir gazetedede yayınlanmıştır. Gonzales'in maddi durumu iyiye gitmeye başlamış fakat 2010'da Google'da arama motorunda adının yazılması neticesinde gazetede yer alan

haber ispanyada dağıtılan bir gazetede yayımlanmıştır. Haber, 1998 senesinde borçları sebebi ile ispanyol avukatın gayrimenkullerinin haczedildiğine dairdir. Bahsi geçen olaydan seneler sonra Google'nın internet sitelerinde buna dair haberler çıkmaya devam etmiştir. Hacizlerin ortadan kalkmış olmasına ve olayın soğumasına rağmen halen ilgili haberin milyonların önüne çıkma olasılığının bulunması ispanyol avukatı olumsuz etkilemiştir. Haberin dijital dünyadan kaldırılması için İspanyol Veri Koruma Kurumu'na başvurmuştur. Kurum ise arama motorları açısından ayırım yapmıştır. Buna göre bilginin yayılması kişisel verilerin korunması hakkını ve kişinin onurunu tehlikeye sokacaksa, arama motoru işletmecileri ilgili verilerin kaldırılmasından sorumlu olacaktır. Zira, arama motoru işletmecileri veri işleme faaliyetini yürütmektedirler.¹⁶⁹ Kurum arama motorlarını 95/46/EC sayılı AB direktifi

borçları dolayısıyla evinin satışının yapıldığı haberleri ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durum sonucunda Gonzales, İspanyol Veri Koruma Ajansına başvurmuştur. Haberin yayınlandığı La Vanguardia gazetesi, Google İspanya ve Google A.Ş. ile ilgili şikayet taleplerinde bulunarak, söz konusu arama neticesinde ortaya çıkan listelerin gizlenmesini veya kaldırılmasını istemiştir. Veri Koruma Ajansı gazete ile alakalı şikayeti kabul etmemiş diğer şikayetleri kabul etmiştir. Daha sonra bu kararı Google İspanya ve Google A.Ş. temyize götürmüş ve ABAD'a danışmak için başvurulmuştur. ABAD kararında; internet kullanıcılarının arama motoruna Gonzales'in adını yazdıklarında arama sonuç listelerinde avukatın borçları sebebi ile taşınmazının açık arttırma yoluyla satışa çıkarıldığı haberlerinin kişinin özel yaşamını olumsuz etkilediğini ve haberin 16 yıl öncesine ait olduğu ve bu bilgiyi öğrenmede toplumun menfaatinin olmadığı değerlendirildiğinde kişinin isminin söz konusu haberle bağlantılı olmaması yönünde görüş bildirmiştir. Ayrıca ABAD, 95/46 sayılı Direktif'in 12/b ve 14/a hükümleri gereğince haber konusunun güncellik değerinin kalmadığı ve kişinin özel yaşamının kamunun bilgi alma hakkından daha üstün olduğu sonucuna varmıştır. Neticede Gozalaes adı ile yapılan aramalarda çıkan sonuçların söz konusu haber ile bağlantılı olmamasına dair hüküm verilmiştir. Bu karar unutulma hakkına öncülük etmiş ve böylece Avrupa ülkelerinde emsal karar olarak uygulanmaya başlanılmıştır. Muhammed Emin Karakaş, “ Dijital Geçmişin İnternet Erişiminden Kaldırılması “Unutulma Hakkı” ve Türk Hukukunda Görünümü”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.3, S.2 (2020): 267-268.

¹⁶⁹ Case C-131/12, Judgment of the Court (Grand Chamber), Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González., para. 16-17.)(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content>)erişim tarihi

kapsamında veri işlemcisi olarak görmüş Gonzales'in talebini kabul etmiştir. Olay Yüksek Mahkeme'ye intikal etmiştir. Bu gibi ihtilafların çıkmasına sebep olan teknolojik ilerlemelerin Veri Koruma Direktifi'nden sonra görülmesi ve bu yüzden Direktif'in teknolojik ilerlemeler altında değerlendirilmesinin zaruri olduğunu Yüksek Mahkeme ifade etmiştir. Bu yüzden bu ihtilafı bekletici mesele yapmıştır. ABAD'a ise ön karar için birtakım sorular sorma ihtiyacı hissetmiştir.¹⁷⁰ Bu sorular Direktif'in değerlendirmesine bağlı olarak kişisel veriye ait bilgilerin arama motorlarında yer alması durumunda bu bilgilerin hukuka uygun yayınlanması durumunda dahi arama motorlarının kaldırma yükümlülüğünün olup olmayacağına dairdir.¹⁷¹

Google savunmasında birtakım kişisel verilerin silinmesinin, toplumun bilgi edinme hakkının engellenmesine sebep olacağını belirtmiştir. Fakat Mahkeme, özel hayatın gizliliği hakkının bilgi edinme hakkından önce geldiği yönünde görüş belirtmiştir. Bu durumun ancak kamuoyunun söz konusu bilgiyi öğrenmede menfaati var ise geçerli olmayacağını ifade etmiştir. Böylece Google'nın savunmasını kabul etmemiştir. Özet olarak, kişinin adı ile alakalı bir durum başka kişilerce internette kanunlara uygun bir biçimde işlenmiş ve yayınlanmış olabilir. Bu durumda bu kişisel veriler geçersiz ise, eksik ise, alakasız ya da sonradan alakasız hale gelmiş ise arama motorlarının internete yüklemiş oldukları ve işleme amacının aşılması ile bu kişisel verilerin ve buna dair arama sonucu listesinde gözükten bilgilerin silinmesine ilişkin ifade kararda yer almıştır. Böylece, eğer ki bilgi, veri işleme amacı yönünden yanlış, eksik, elverişsiz, ölçüsüz ise arama motorlarından kişisel verileriyle bağlantılı linklerin kaldırılmasını isteyebilecektir. Kararda belirtilen ifadeye göre; unutulma hakkı mutlak değildir. Ve kişisel verilerin korunması hakkı ile düşünce ve basın özgürlüğünün somut olaylar yönünden yarıştırmamasını ifade etmektedir. Dikkate alınması gerekenler; bireyin özel yaşamı ile ilgili veriler ile toplumun haber alma hakkı ve bireyin toplum içindeki konumudur.¹⁷²

ABAD, kararını 95/46/EC direktifini baz alarak vermiştir. Kanaatimce, bu durumda

¹⁷⁰ Case C-131/12, Judgment of the Court (Grand Chamber), para. 18-19) .

¹⁷¹ Case C-131/12, para. 20.

¹⁷²Yeşim Çelik, "Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması Ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C.8, S.32 (2017): 402-403.

karar Avrupa Birliği'ne üye ülkeler ve bu ülkelerle ilişki içerisinde bulunan ülkeler için bağlayıcı olmalıdır. Nitekim, ülkemizde henüz yeni bir hak olarak tanınan unutulma hakkına emsal kararlar bulmak güç olup uluslararası alanda verilmiş olan kararlarda yaşanan somut olaylar ve korunmak istenen değerler ülkemize yabancı olmadığından dolayı bunda bir sakınca görülmemelidir. Verilen karar ile artık arama motorları kendilerine karşı ilgili kişilerin unutulma hakkı talebinde bulunabileceklerini kabul etmiş sayılmaktadır. Bu bağlamda karar günümüzde sıkça kullanılan internetin kişisel verileri ihlal eden olumsuz etkilerine karşı kişileri korumaktadır.

5.3.“KPMG Ortağı” Davası ve “Arthur van M”. Davası

Dava Hollanda'da görülen bir davadır. KPMG büyük bir firmadır. Davacı ise bu firmanın ortağıdır. Firmanın faaliyet alanı vergi denetimliği ve danışmanlığıdır. KPMG ortağı müteahhit ile anlaşma imzalar ve kendisi için bir ev yapılmasını ister. Ve bu evin yapımı bitene kadar inşaat bitişinde yer alan evde ve eklentisi olan prefabrik evde ailesi ile yaşamaktadır. Yapılan bu anlaşmanın uygulanmasında anlaşmazlık olur bu durum medyaya yansır. 2012 yılında bu durum Hollanda'nın en büyüklerinden olan bir basın kuruluşunda haber konusu olur ve diğer haber sitelerinde de 2014 yılına kadar yayınlanır. Bu durum üzerine KPMG ortağı, 2014 yılında adı ile yapılan arama sonuçları listesinden bu içeriğin kaldırılmasını Google'dan talep etmiştir. Google ise bu talebi reddetmiştir. Bunun üzerine KPMG ortağı, Google'akarşı Veri Koruma Direktifi'nin 12. maddesindeki¹⁷³ silme ve 14.

¹⁷³ “VERİ ÖZNELERİNİN VERİLERE ERİŞME HAKKI

Madde 12 - Erişim hakkı

Üye Devletler, her veri öznesinin denetleyiciden (aşağıdakileri) temin etme hakkını garanti edecektir:

(a) aşırı gecikme veya masraf olmaksızın ve makul aralıklarla, sınırlama olmaksızın:

— kendisine dair verilerin işlenip işlenmeyeceği hususunda onay ve en azından, verilerin açıklandığı alıcı kategorileri veya alıcıları ve ilgili verilerin kategorileri, işleme amaçları hususunda bilgi,

— kaynakları hususunda herhangi bir mevcut bilginin ve işleme tabi tutulan verilerin anlaşılır biçimde ona iletilmesi,

— en azından Madde 15 (1)'de atıfta bulunulan otomatik kararlar durumunda, kendisine ilişkin verilerin otomatik işlenmesiyle ilgili mantık bilgisi; (b) Özellikle verinin eksik veya yanlış yapısı yüzünden, bu Direktifin hükümlerine uymayan işlemede, verilerin engellenmesi veya

maddesindeki¹⁷⁴ veri işlenmesinin itirazı haklarını gerekçe göstererek Google'a dava açmıştır. Hollanda Mahkemesi ise davayı, arama sonuçlarının hukuka uygunluğu konusunda değerlendirmiştir. Davanın esas konusu olan yayının içeriğini değerlendirme konusu yapmamıştır. Zira içerik hakkındaki dava için Google yerine verinin bulunduğu ana kaynağa karşı başvurunun yapılmasını ifade etmiştir. Aynı zamanda Mahkeme arama motorlarının kişilerin her türlü bilgilere erişmesine vesile olan temel mekanizma olduklarını belirterek sistematik işleyişinin öneminden bahsetmiştir. Mahkeme kanaatine göre; özel hayatın gizliliği ve bilgi edinme özgürlüğü olarak iki menfaat bulunmaktadır. Olayda KPGM ortağının kısmen bağlantı kaldırma talebi reddedilmiştir. Gerekçe ise medyanın olayla ilgilenmesi, olayın halen haber niteliği taşıması, karalama amacının olmaması ve arama sonuçlarının veri öznesi ile alakalı olmasıdır.

Bir başka dava olan Arthur van M. davası da Hollanda mahkemelerinde görülüp karara bağlanmıştır. Arthur'un adının ve soyadının baş harfleri ile hakkında bir televizyon yayınında haber yapılmıştır. Davacı Arthur'un derdest olan ceza dosyasında bu haber aleyhine delil olarak sunulmuştur. Daha sonra bu olay kitap haline getirilmiş ve basılmıştır. Arama motorlarında Arthur'un adı ile arama yapıldığında haberi yapan

silinmesi, uygun olarak düzeltilmesi; (c) Bunun imkansız olduğu gösterilmezse veya orantısız çabayı gerektirmezse, (b) bendine uygun olarak yapılan herhangi bir düzeltme, silme veya engelleme hakkında, verilerin açıklandığı üçüncü şahıslara bildirim". <https://kisiselveri.com/9546ec-turkce> [10.09.2023].

¹⁷⁴ "Madde 14 - Veri öznesinin itiraz hakkı

Üye Devletler aşağıdaki hakları veri öznesine vereceklerdir:

(a) En azından Madde 7 (e) ve (f)'de atıfta bulunulan durumlarda, ulusal mevzuat tarafından aksinin belirtilmesi haricinde, kendisine dair verilerin işlenmesinde, özel durumuna ilişkin zorlayıcı kanuni gerekçelere her zaman itiraz etmek. Gerekçeli bir itiraz olduğunda, denetleyici tarafından başlatılan işleme, artık bu verileri kapsamayabilir; (b) Denetleyicinin doğrudan pazarlama amaçları için işlenmesini öngördüğü, kendine ait kişisel verilerin işlenmesine ücretsiz ve istek üzerine itiraz etme (hakkı) veya kişisel veriler üçüncü şahıslara ilk kez ifşa edilmeden veya doğrudan pazarlama amaçları için üçüncü şahıslar adına kullanılmadan önce bilgilendirilme (hakkı) ve bu tür ifşalara veya kullanımlara ücretsiz itiraz hakkının açık şekilde sunulması;

Üye Devletler, (b)'nin ilk alt paragrafında atıfta bulunulan hakkın varlığından veri öznesinin haberdar olmasını temin etmek için gerekli tedbirleri alacaklardır".A.g.e.

muhabir kendi adının da bu arama sonucunda çıkması için çabada bulunmuştur. Zira arama motorlarının otomatik tamamlama işlevi bulunmaktadır. Tüm bunlar Arthur'un dava açma sebepleridir. Arthur, google arama sonucunda kendi adı ve muhabirin adının çıktığı ve hakkında yazılmış olan kitaba ilişkin bağlantıların kaldırılmasını istemiştir. Arthur bu yüzden unutulma hakkına dayanarak Google'a ve sonra yerel mahkemeye başvurmuştur. Google ve Mahkeme Arthur'un unutulma hakkı talebini reddetmiştir. Amsterdam Temyiz Mahkemesi, Arthur hakkındaki ceza davasının gerçekten de olduğunu, kamunun Arthur ile alakalı haberleri öğrenmesinde yararı bulunduğunu belirlemiştir. Aynı zamanda ceza yargılaması ile ilişkilendirilen suçun ağır bir suç olması da değerlendirilmiş ve davacı Arthur'un kaldırmak istediği internet bağlantılarına katlanması gerektiğine karar vermiştir.¹⁷⁵ Kanaatimce verilen karar yerinde değildir. Nitekim ikili bir ayrıma gidilmesi gerekirken salt toplumun bilgi alma hakkı üzerinden değerlendirme yapılmış ve karara varılmıştır. Oysa haberi yapan muhabirin söz konusu haberi kendi kariyerinde basamak olarak kullanıp adının duyulmasını sağlamaya çalışması ile bilgi alma hakkı arasında nedensellik bağı bulunmamaktadır. Bu durumun konu ile alakasız görülmesinden ötürü Google arama sonuçlarından ilgili muhabirin adının listelenmesinin kaldırılması gerekirdi.

5.4. Wikipedia Davası

Bazılarına göre wikipedia davası unutulma hakkı ile ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı arasındaki çelişkiyi yansıtmaktadır. Bazılarına göre ise kişisel ve toplumsal yararların çatışmasını yansıtmaktadır. Söz konusu dava Wolfgang Werle ve Manfred Lauber Wikipedia arasında bir hukuk savaşı olarak bilinmektedir. Davanın konusu alman bir aktör olan Walter Sedlmayr'ı öldüren ve hapis cezasına çarptırılan iki kardeşin wikipedia üzerindeki unutulma haklarını kullanmak istemesidir. Walter Sedlmayr'ı öldüren Wolfgang Werle ve Manfred Lauber tahliye edildikten sonra Wikipedia'dan adlarının silinmesi için hukuk yoluna başvurmuşlardır. Bu iki kardeş Wikipedia sitesinin içerik ve yer sağlayıcısı olan Wikipedia Foundation Inc.'a 27 Ekim 2009 tarihinde ihtarneme göndermişlerdir. İhtarda adlarının Walter Sedlmayr cinayeti ile birlikte yer almamasını zira bunun kendilerinin aleyhine olduğunu ve yeni bir yaşam kurmalarını zorlaştırdığını beyan etmişlerdir. Söz konusu ihtarneme ile iki

¹⁷⁵ Tuba Yıldız, "Kişilik hakları Açısından Unutulma Hakkı" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 215-217.

kardeş alman yasalarına dayanmışlardır. Çünkü alman yasaları kişi mahremiyetini korumaktadır. Bir başka dayanak noktaları ise 1973 tarihli bir davadır. Bu davaya göre kişiler cezalarını çektikten sonra hakkında hüküm giyilen olaylarla ilgili kendilerinin haber konusu olmamalarını isteme hakkına sahiptirler. Wolfgang Werle ve Manfred Lauber işledikleri cinayet olayının anonimleştirilmesi ve wikipedia makalelerinde kendilerinin adlarının kaldırılması için söz konusu davayı emsal göstermişlerdir. Somut olayda, Hamburg Mahkemesi Wolfgang Werle ve Manfred Lauber'in adlarının wikipedia'dan kaldırılmasına hükmetmiştir. Mahkemeye göre iki kardeş de işlemiş oldukları suçun cezasını çekmiştir ve adlarının anılması bu kişilerin özel hayatının ihlaline sebep olmaktadır. Bunun üzerine Alman Wikipedia sitesi konu ile alakalı içerikten iki kardeşin de adını kaldırmıştır. Fakat ingilizce yayın yapan merkezi Amerika'da olan Wikipedia sitesi aynı talebe red yanıtını vermiştir. İki wikipedia sitesi arasındaki görüş ayrılığını Wikipedia Foundation Inc. yetkilileri değerlendirmiştir. Yetkililer, özel hayatın gizliliği ve kamunun bilgiye erişim hakkı arasındaki çatışmada Alman Wikipedia sitesinin kişinin mahremiyetine önem vererek özel hayatın gizliliği hakkını koruduklarını ve buna saygılı olduklarını belirtmişlerdir. Fakat ingilizce yayın yapan wikipedia sitesinin iki kardeşin adlarını kaldırmayıp ifade özgürlüğü kapsamında verdikleri kararda özgür olduklarını ve site editörlerini destekleyeceklerini beyan etmişlerdir. İngilizce yayın yapan Wikipedia sitesi iki kardeşin adının içerikten kaldırılmasının ifade özgürlüğünü, toplumun haber alma ve bilgi edinme haklarını ihlal edeceğini belirtmiştir. Bu sebeplerden iki kardeşin talebini reddetmişlerdir. Alman Wikipedia sitesi söz konusu talebi özel hayatın gizliliği ve mahremiyet hakkı olarak değerlendirip kabul etmiş ise de Alman Anayasa Mahkemesi Hamburg Mahkemesi'nin bu kararını ifade özgürlüğünü ihlali olarak görmesi ile kararı bozmuştur. Bunun üzerine Alman Wikipedia sitesi kararı tekrardan erişime açık hale getirmiştir.¹⁷⁶

AİHM, Alman Federal Mahkemesi'nin kararının bozulmasının onaylamıştır. AİHM'e göre; haberin sitede yayımlandığı tarihte hukuk açısından doğruluğu kesin olan haberlerin erişilebilir olması oldukça önemlidir. AİHM, iki kardeşin başvurusunun kabul edilmemesinin özel hayata saygı hakkını ve AİHS'nin 8. maddesini ihlal

¹⁷⁶ Jean-Charles Schwartz , “Two German Killers Demanding Anonymity Sue Wikipedia’s Parent” , <http://www.nytimes.com/2009/11/13/us/13wiki.html> [24.05.2023].

etmediğini ifade etmiştir. Kısacası, kamunun internet arşivindeki bir haberin yani bilgiye erişim hakkının unutulma hakkı ile kıyaslandığında öncelikli olduğuna hükmedilmiştir.¹⁷⁷

Wikipedia davası daha önce bahsettiğimiz unutulma hakkının coğrafi bakımından uygulanması açısından güzel bir örnektir. Çünkü farklı coğrafi ülkelerin unutulma hakkına bakış açısı da farklı olmaktadır.

5.5. Asım BAYAR ve Veysel Bayar Kararı

Söz konusu olay 16 Şubat 2007 yılında yayınlanmıştır. Haber konusu olay Kayseri’de Melikgazi ilçesinde Belediye Meclisi’nde AK Parti Başkan Vekili Mimar Veysel Bayar ve kardeşi Asım Bayar DYP İlçe Yönetim Kurulu Üyesi olan Makine Mühendisi Y.Ç. arasında meydana gelen iş ilişkisinden kaynaklı tartışmanın kavgaya dönüşmesi ile ilgilidir. Haberin gerçek olmadığı iddia edilmemiştir. Haber içeriğinin amacı siyasi kimlik taşıyan kişilerin yaşadığı olayın kamuoyunu bilgilendirmek için sunulmasıdır. Zira kamuoyunun toplum önünde belli bir kimliğe sahip olan kişilerin yaşadığı olaylara dair haber alma hakkı bulunmaktadır.

Haberin yayım tarihi olan 16 Şubat 2007 tarihinden 6 yıl 11 ay geçtikten sonra başvuruolar söz konusu habere erişimin engellenmesi için mahkemeye başvurmuşlardır. Mahkeme bu başvuruyu reddetmiştir. Reddetme gerekçeleri ise; haberin yazım tarzının başvuruoları küçük düşürme niteliğinde olmadığı, habere konu olayın gerçek olmadığı iddia edilmemesi ve güncelliğini kaybetmiş haberlerin yayından kaldırılması gerektiğine dair 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun’da bir madde bulunmamasıdır. Bunun üzerine başvuruolar verilen karara itiraz etmişlerdir. İtiraz üzerine Mahkeme, yayınlanan haberin haber niteliği taşıdığı, kamuoyunun bilgi alma hakkına hizmet ettiği, haberde yer alan kişilerin haklarının ihlal edilmediği yönünde görüş belirterek itiraz

¹⁷⁷ Mehmet Bedii Kaya, “ Unutulma Hakkı: AIHM’in Unutulma Hakkına Yaklaşımı AIHM M.L. ve W.W. v. Almanya Kararının İncelenmesi”, <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulma-hakki-aihm-insan-haklari-hukuku.pdf> [24.05.20223].

talebini reddetmiştir. Daha sonra başvurucular, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru talebinde bulunmuşlardır.

Bireysel başvurunun yapıldığı tarihte haberin yayınlanmasının üzerinden 7 yıl 1 aylık süre geçmiştir. Bu da gösterir ki haber içerisindeki kişilerin statüleri de düşünüldüğünde haber halen güncel ve toplumun habere ilgisi de halen tazedir. Tüm bunlar düşünüldüğünde haberin toplumsal açıdan ilgi görmesi, haberin ulaşılabilirliği, haberin yayında kaldığı süre, haberin içeriksel değeri karşısında unutulma hakkının değerlendirilmesine sebep olan kriterlerin bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca bireysel başvuru talebinin karara bağlanmasından bu yana başvurucuların ve haber içeriğinde adları yer alan diğer kişilerin kişisel verileri gizlenmiştir ve bu şekilde yayınlanmıştır.

İfade ve basın özgürlüğü, toplumun haber alma ve bilgiye ulaşma hakları hep beraber göz önüne alındığında somut olayda ifade ve basın özgürlüğü ile manevi bütünlüğü koruma hakkı arasında adil bir dengenin oluşturulduğu görülmektedir. Böylelikle derece mahkemesi kararının yerinde olduğu anlaşılmaktadır.¹⁷⁸

5.6. Fürst-Pfeifer/Avusturya Başvurusu¹⁷⁹

ABAD'ın vermiş olduğu Google-İspanya kararından sonra unutulma hakkından bahseden ilk AİHM içtihadı, 17 Mayıs 2016 tarihli Fürst-Pfeifer/Avusturya kararıdır. Somut olayda başvurucu psikiyatristtir. Başvurucunun ruhsal sağlığı ile ilgili birtakım bilgiler yerel bir gazetede yer almıştır. Bu yüzden başvurucu psikiyatrist bilirkişi görevini üstlendiği dosyaları iade ettiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda kendisine açılmış olan soruşturmaların mesleki saygınlığını olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Mahkeme söz konusu olayı ölçülülük prensibi kapsamında ele almıştır. Mahkeme tarafından ilk göze çarpan durum; gazetede yayınlanan haberin başvurucunun özel hayatıyla ilgili olduğu ve bu durumun geniş kitleye ulaşması başvurucuyu toplum nezdinde dışlanmasına sebep olduğudur. Başvurucu hakkında gazetede yayınlanan iddiaların mahkeme tarafından gerçek olduğu tespit edilmiştir ve başvurucunun psikiyatrist olması sebebi ile toplumla yakından ilişki içinde olmasına bağlı olarak

¹⁷⁸<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/4141?KelimeAra%5B%5D=unutulma+hakk%C4%B1> [24.05.2023].

¹⁷⁹ AİHM, Fürst-Pfeifer/Avusturya, Başvuru No. 33677/10 ve 52340/10, 17.05.2016.

mahkeme başvurucunun talebini reddetmiştir. Çünkü AİHM, başvurucunun bilirkişilik yapan bir psikiyatrist olması nedeniyle ruh sağlığının mesleğinin onuruna yakışır vaziyette olmasının toplumsal menfaat için gerekli olacağını saptamıştır. Mahkeme tüm bu ölçütleri gözönünde bulundurmuştur ve derece mahkemelerinin kararını yerinde görüp AİHS'nin 8. maddesine hanel gelmediğini ifade etmiştir. AİHM'nin kararına katılmaktayız. Zira toplumsal menfaat ve kişinin menfaat arasındaki denge kişinin psikiyatrist olması ve yaptıklarının toplum aleyhine olması sebebi ile unutulma hakkı kapsamında toplumsal menfaat ağır basmaktadır.

5.7. Fuchsmann/Almanya Başvurusu¹⁸⁰

İlk kez bir başvuru kişinin ABAD'ın Google-İspanya kararını emsal göstererek unutulma hakkı kapsamında müdahalenin son bulmasını talep etmesi bakımından 19 Ekim 2017 tarihli Fuchsmann/Almanya kararı önem taşımaktadır. Başvurucu, medya alanında neredeyse dünyaca tanınılan bir girişimcidir. Eski New York Belediye Başkanı Amerika ve Rusya arasındaki iletişimi arttırdığı için kendisini 2010 yılında şereflendirmiştir. Olay başvuru hakkında, ABD Federal Soruşturma Bürosu (FBI) ve Avrupa istihbaratınca düzenlenen kaynaklarda bulunan ve Rus organize çetesi ile irtibatının olduğu ve rüşvet içerisinde bulunduğuna yönelik iddialardan ibarettir. Bu söylemler The New York Times gazetesinde ve internet sitesinde yayınlanmıştır.

AİHM, başvurucunun karşı karşıya kaldığı suçlamaların ağır olması nedeniyle haberin kamuoyunun menfaatine katkı sağlayacağını düşünmüş ve bu durumda kamu yararının olduğunu ifade etmiştir. Nitekim AİHM bazı içtihatlarında, olayın siyasi konu ve suçlarla ilgili olduğunu ve bu durumda kamunun alakasının söz konusu olduğu hallerde, haber içeriğinin kamu menfaatine yarar sağladığını belirtmiştir. Haber içeriğinde başvurucuya yöneltilen zimmete para geçirme, altın kaçakçılığı ve organize suç iddiaları, başvurucunun şeref ve itibarının korunması hakkı ile özel hayata saygı hakkından faydalanamayacağı boyutundadır. Haber başvuru kişinin adı ile anılmaktadır. Aynı zamanda haber arşivde bulunmaya devam etmektedir. Söz konusu olayda özellikle arşivcilik bakımından kamu menfaatinin bulunduğuna karar verilmiştir.

¹⁸⁰ AİHM, Fuchsmann/Almanya, Başvuru No. 71233/13, 19.10.2017

ALTINCI BÖLÜM

UNUTULMA HAKKINI KORUMAYA YÖNELİK BAŞVURULACAK HUKUKİ YOLLAR

6.1. 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Kapsamında Koruma

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamında kişinin kişilik hakkı ihlal edilirse, bu durumun bilinen hukuki ve cezai davalarla çözülmeye çalışılması ile süratli bir sonuç elde edilemeyecektir. Bundan dolayı klasik hukuk yollarına ek olarak kişilik hakkının internete karşı süratli ve etkili bir biçimde korunabilmesi için 5651 Sayılı Kanun'un 9. maddesi ile özel bir koruma getirilmiştir.¹⁸¹

Söz konusu madde ile gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşların kişilik hakları saldırıya uğrarsa başvuracakları iki yöntem bulunmaktadır. Bunlar uyar kaldır metodu ve yargı yoludur.¹⁸² 5651 sayılı Kanunun 9. maddesi, kişinin kişilik haklarının ihlaline yol açan içeriklerin erişiminin engellenebileceğini ve hatta yayından kaldırılmasını sağlamaktadır.¹⁸³

¹⁸¹ Kemal Gözler, “Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanunun 9’uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi,” Rona Aybay’a Armağan Legal Hukuk Dergisi 1, Özel Sayı (2014): 1060.

¹⁸² Bülent Kent, Türkiye’de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi (Ankara: Adalet Yayınevi, 2019), 98-99.

¹⁸³ 5651 sayılı Kanuna ilişkin 2020 senesinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Değişiklikten önce yayından içerik kaldırmak içerik ve yer sağlayıcıdan istenebilirken, sulh ceza hakimliğinden ise yalnızca erişimin engellenmesi istenebilirdi. Bu durum Sulh Ceza Hakimliği’nin 23.07.2018 tarihli ve 2018/103 değişik iş numaralı değişik iş kararında;dava dilekçesinde içeriğin yayından kaldırılması istendiğini ve bu konudaki istemlerin içerik veya yer sağlayıcısından istenebileceğini, bu durumda kendisinin yetkisinin olmadığını ve bu sebepten başvurunun 5651 sayılı Kanun’un 9/4 hükmü gereği reddedilmesine dair görüş belirtmiştir. Bülent Kent, Türkiye’de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi (Ankara:

6.1.1. Uyar/Kaldır Yöntemi

5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi sayesinde kişinin kişilik hakkı internetteki bir yayın içeriğinden dolayı ihlal edilirse, kişilik hakkı saldırıya uğrayan gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar korunabilecektir. Bu sayede kişilik haklarının zarara uğradığını iddia edenler içerik sağlayıcısına,¹⁸⁴ buna ulaşılmaması durumunda yer sağlayıcısına¹⁸⁵ başvurabilir. Bu durumda uyar/kaldır yöntemi yoluyla içeriğin yayından kaldırılmasını talep edebilirler. İçerik veya yer sağlayıcılar kendilerine yapılan bu başvuruyu 24 saat içinde cevaplandırması gerekmektedir. Fakat yer sağlayıcısı sosyal ağ sağlayıcısı ise bu durumda başka bir hüküm esas alınır. 7253 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Ek 4. maddesinin 3. fıkrası kapsamında ile içerik ve yer sağlayıcısının 24 saat olan cevaplama süresi, sosyal ağ sağlayıcısı için 48 saattir. İçerik kaldırma başvurusuna karşı sosyal ağ sağlayıcısı 48 saat içerisinde olumlu veya olumsuz cevap vermelidir ve cevabın olumsuz olması halinde gerekçeli olması zaruridir.¹⁸⁶

6.1.2. Sulh Ceza Hakimine Başvuru

Kişilik hakkının ihlalinin internette yer alan bir yayın içeriği dolayısıyla saldırıya uğradığı iddiasında bulunan gerçek veya tüzel kişiler, içerik sağlayıcısına ya da yer sağlayıcısına bununla ilgili talepte bulunmadan, içeriğin kaldırılması ya da erişimin

Adalet Yayınevi, 2019), 98. Ceren Küpeli, “Şiddet Mağduru Kadınların Unutulma Hakkı” . Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.22, S.1 (2016): 229.

¹⁸⁴ “İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder”. “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (5651 S.K.)”, Resmi Gazete, 26530 (Mayıs 2007): 9.

¹⁸⁵ “Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder”. “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (5651 S.K.)”, Resmi Gazete, 26530 (Mayıs 2007): 9.

¹⁸⁶ Alper Işık, “Anayasa Mahkemesi'nin 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Bağlamında İnternette Erişimin Engellenmesine Dair Değişen Yaklaşımının Değerlendirilmesi” , Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 30, S. 3, (2022): 967-998.

engellenmesi için doğrudan sulh ceza hakiminden talepte bulunabilirler. Söz konusu bu talepler bereber ya da ayrı ayrı yapılabilmektedir.

Önüne gelen başvuruyu sulh ceza hakimi duruşma yapmaksızın dosya üzerinden en geç 24 saat içerisinde karara bağlamaktadır. Sulh ceza hakiminin konu ile ilgili başvuruları en geç 24 saat içinde ve duruşma olmaksızın dosya üzerinden karara bağlaması, silahların eşitliği ve adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirildiğinde eleştiriye konu olmaktadır.¹⁸⁷

6.1.3. AYM ‘nin 9. Madde İle İlgili Pilot Kararı

Anayasa Mahkemesi’nin 27 Ekim 2021 tarihinde vermiş olduğu Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri kararında¹⁸⁸ 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesine dayanarak yapılmış olan başvurular için pilot karar yönteminin¹⁸⁹ uygulanmasına oybirliği ile karar kılınmıştır.

¹⁸⁷ Kemal Gözler, “Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanunun 9’uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi”, Legal Hukuk Dergisi, Özel Sayı, S. 1, (2014): 1064–1066.

¹⁸⁸ “Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve diğerleri [GK], B. No: 2018/14884, 27/10/2021, §...”, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/14884> [11.06.2023].

¹⁸⁹ “Pilot Karar Usulü

Madde 75 - (1) Bölümler, bir başvurunun yapısal bir sorundan kaynaklandığını ve bu sorunun başka başvurulara da yol açtığını tespit etmeleri ya da bu durumun yeni başvurulara yol açacağını öngörmeleri hâlinde, pilot karar usulünü uygulayabilirler. Bu usulde, konuya ilişkin Bölüm tarafından pilot bir karar verilir. Benzer nitelikteki başvurular idari mercilerce bu ilkeler çerçevesinde çözümlenir; çözümlenmediği takdirde Mahkeme tarafından topluca görülerek karara bağlanır.

(2) Bölüm, pilot karar usulünü resen, Adalet Bakanlığının ya da başvuruçunun istemi üzerine başlatabilir.

(3) Pilot karar uygulaması için seçilen başvuru, gündemin öncelikli işleri arasında sayılır.

(4) Bölüm pilot kararında, tespit ettiği yapısal sorunu ve bunun çözümü için alınması gereken tedbirleri belirtir.

Anayasa Mahkemesi hukuki bağlantı olması sebebi ile söz konusu bireysel başvuruyu ve 9 adet bireysel başvuru dosyası ile beraber görmüştür. Tüm bu dosyalar internet ortamındaki sözler sebebiyle şeref ve itibarlarına saldırı olduğunu ifade eden kişiler tarafından açılmış dosyalardır. Bu kişiler sulh ceza hakimliklerine şikayette bulunarak 129 adet URL adresine erişimin engellemesi adına başvurmuşlardır.

Anayasa Mahkemesi'ne göre 5651 sayılı Kanun ile getirilmiş olan içerik kaldırma ve erişim engelleme kararları doğrultusunda takip edilen yöntem koruma tedbiri niteliğindedir. Yine Anayasa Mahkemesi'ne göre söz konusu kanun internet ortamında işlenmiş suçlara karşı verilen uğraşın daha verimli yapılabilmesi, özel yaşamı ve kişilik hakkını daha iyi bir biçimde korunabilmesi için öngörülen hususi ve hızlı bir şekilde neticeye varılacak şekilde çıkarılmış bir kanundur. Fakat kanun uygulamasında erişimi engellemeye dair verilen kararlara karşı itiraz talebinde bulunulduğunda talebin reddedilmesi halinde verilen karar kesinleşmektedir. Bir eleştiri olarak süre belirtilmeyen sınırlamaların özgürlüklerin kullanılmasını ölçüsüz bir biçimde ortadan kaldırdığını söyleyebiliriz. Anayasa Mahkemesi;

İfade ve basın özgürlüğünün ihlaline yönelik iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

Etkili başvuru hakkının ihlaline yönelik iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

Anayasa'nın 26. ve 28. maddeleri ile teminat altına alınmış olan ifade ve basın özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

Anayasa'nın 40. Maddesi ile teminat altına alınmış etkili başvuru hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

Tüm bu ihlallerin yapısal meseleden kaynaklanmış olduğu görüldüğünden PİLOT KARAR USULÜNÜN UYGULANMASINA,

(5) Bölüm pilot kararlarla birlikte, bu karara konu yapısal soruna ilişkin benzer başvuruların incelenmesini erteleyebilir. İlgililer erteleme kararı hakkında bilgilendirilirler. Bölüm, gerekli gördüğü takdirde ertelediği başvuruları gündeme alarak karara bağlayabilir". AYM İç Tüzüğü, Resmi Gazete, 28351 (Temmuz, 2012): 75.

Söz konusu yapısal meselenin çözüme kavuşturulması için durumun Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne BİLDİRİLMESİNE,

Aynı konu hakkında yapılmış olan ve karardan sonra yapılacak başvuruların incelenmesinin söz konusu kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren 1 YIL SÜRE İLE ERTELENMESİNE,

Hangi başvuru sahiplerinin dosyalarının pilot karar kapsamında değerlendirileceğini internet sitesinde bu dosyaların başvuru numaraları ilan edilerek ilgili kişilerin BİLGİLENDİRİLMESİNE dair hüküm açıklamıştır.¹⁹⁰

6.2. 6698 Sayılı Kanun Kapsamında Koruma

6.2.1. Veri Sorumlusuna Başvuru

Veri sorumlusuna¹⁹¹ yöneltilecek başvurulara dair usul ve esaslar, Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ¹⁹² ile düzenlenmiştir. Söz konusu tebliğin 5. maddesi ilgili kişinin veri sorumlusuna yapacağı başvurunun usulünü düzenlemektedir. Düzenlemeye göre başvuru, KVKK'nda yer alan haklar ile ilgili başvurularını, yazılı veya kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, elektronik imza, mobil imza aracılığıyla veri sorumlusuna gönderir. Ya da başvuru kişi veri sorumlusuna önceden bildirdiği ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı olan e posta adresini kullanarak ya da başvuru amacına dair geliştirilen yazılım ya da sistem ile veri sorumlusuna iletebilir.¹⁹³ Başvurudan sonra

¹⁹⁰ “Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve diğerleri [GK], B. No: 2018/14884, 27/10/2021, § ...”, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/14884>, [10.06.2023].

¹⁹¹“Madde3- 1) Veri sorumlusu: Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder”. “Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)” . *Resmi Gazete*, 29677, Nisan 2016.

¹⁹² VERİ SORUMLUSUNA BAŞVURU USUL VE ESASLARI HAKKINDA TEBLİĞ

“Amaç ve kapsam (1) Bu Tebliğ, veri sorumlusuna başvuru ve işlemin ayrıca bir maliyet gerektirmesi hâlinde alınacak ücret ile ilgili usul ve esasları belirlemek üzere hazırlanmıştır”. RG. 10.03.2018, S. 30356.

¹⁹³ “Başvuru usulü

veri sorumlusu, başvuru konusunu ile ilgili taleplerini, talebin kapsamı doğrultusunda kısa süre içinde ve en geç otuz gün içinde sonuçlandırmalıdır. Veri sorumlusu bu başvuruyu 4 şekilde sonuçlandırabilir. Bunlar kabul, ret, yetersiz cevap verme veya cevap vermemedir.¹⁹⁴

MADDE 5 – (1) İlgili kişi, Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen hakları kapsamında taleplerini, yazılı olarak veya kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla veri sorumlusuna iletir.

(2) Başvuruda;

- a) Ad, soyad ve başvuru yazılı ise imza,
 - b) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için T.C. kimlik numarası, yabancılar için uyruğu, pasaport numarası veya varsa kimlik numarası,
 - c) Tebligata esas yerleşim yeri veya iş yeri adresi,
 - ç) Varsa bildirim esas elektronik posta adresi, telefon ve faks numarası,
 - d) Talep konusu,
- bulunması zorunludur.

(3) Konuya ilişkin bilgi ve belgeler başvuruya eklenir.

(4) Yazılı başvurularda, veri sorumlusuna veya temsilcisine evrakın tebliğ edildiği tarih, başvuru tarihidir.

(5) Diğer yöntemlerle yapılan başvurularda; başvurunun veri sorumlusuna ulaştığı tarih, başvuru tarihidir”.

¹⁹⁴ “Veri sorumlusuna başvuru

Madde 13- (1) İlgili kişi, bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili taleplerini yazılı olarak veya Kurulun belirleyeceği diğer yöntemlerle veri sorumlusuna iletir.

(2) Veri sorumlusu başvuruda yer alan talepleri, talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırır. Ancak, işlemin ayrıca bir maliyeti gerektirmesi hâlinde, Kurulca belirlenen tarifedeki ücret alınabilir.

(3) Veri sorumlusu talebi kabul eder veya gerekçesini açıklayarak reddeder ve cevabını ilgili kişiye yazılı olarak veya elektronik ortamda bildirir. Başvuruda yer alan talebin kabul edilmesi hâlinde veri sorumlusunca gereği yerine getirilir. Başvurunun veri sorumlusunun hatasından kaynaklanması hâlinde alınan ücret ilgiliye iade edilir”.

6.2.2.Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na Başvuru

İlgili kişi, KVKK hükümlerinin ihlal edilmesi ile veri sorumlusuna karşı Kurul'a şikâyet başvurusunda bulunabilir. Veri sorumlusuna başvuru reddedilmişse başvurucevabının yeterli bulunmaması ya da başvurunun süresi içinde cevaplanmaması hallerinde kişi Kurul kapsamında şikâyette bulunabilir.¹⁹⁵ Veri sorumlusu yoluna başvurulmadan Kurul Veri sorumlusuna başvuru yolu tüketilmeden Kurul nezdinde şikâyete başvurulması halinde şikâyet reddedilecektir. Fakat Kurula şikâyet zorunlu değildir, ihtiyaridir. Veri sorumlusuna başvuru reddedilir ise kurul nezdinde şikâyet yoluna gidilmeyip doğrudan dava yoluna da gidilebilir.

Kurul önüne gelen bir olayda, giyim firması internet yoluyla ticaret yapmaktadır. Alışveriş yapmak isteyen müşteri üyelik forumunu doldurarak giysinin teslim edileceği adresi, adını, cep numarasını alışveriş yapmak amacıyla giyim firmasının internet sitesi ile paylaşmıştır. Bu kişisel bilgiler söz konusu siteden alışveriş yapmak isteyen diğer kişilerce erişilebilir konuma gelmiştir. Bilgileri paylaşılan kişi bu nedenle veri sorumlusu olan firmaya başvurmuştur. Fakat ilgili kişi veri sorumlusu firmadan aldığı cevabı yetersiz bulunca Kurul'a şikâyette bulunmuştur. Veri sorumlusu olan firma şikâyete konu durumun sistematik bir yanlışlıktan ötürü olduğunu belirtmiştir. Kurul ise 2018/91 nolu, 26 Temmuz 2018 tarihli beyanı ile söz konusu şikâyeti kabul ederek, firmanın sisteminden ilgili kişinin kişisel verilerinin silinmesine, yok edilmesine, ulaşılamaz hale getirilmesine karar

¹⁹⁵ “ Kurula şikâyet: (1) Başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hâllerinde; ilgili kişi, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren otuz ve her hâlde başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde Kurula şikâyette bulunabilir. (2) 13 üncü madde uyarınca başvuru yolu tüketilmeden şikâyet yoluna başvurulamaz.

(3) Kişilik hakları ihlal edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkı saklıdır”. (6698 Sayılı Kanun m.13).

vermiştir. Aynı zamanda firma hakkında idari para cezası uygulamasına karar vermiştir.¹⁹⁶

6.3.TMK ve TBK Kapsamında Kişiliğin Korunması

Unutulma hakkı kanunda bir hak olarak düzenlenmemiştir. Unutulma hakkı ihlal edildiği takdirde , açılacak davaların hukuki dayanağı TMK 24. Maddesidir. Söz konusu madde hükmü sayesinde kişiliğe yönelik saldırılar korunma altına alınır. Unutulma hakkı ihlal edildiği takdirde, gidilecek yargı yolu, unutulma hakkının ihlali kişilik hakkının ihlali olarak değerlendirileceğinden, TMK'nın 25. maddesinde belirtilen durumlar kapsamında değerlendirilir.

Yukarıda da anlatıldığı üzere unutulma hakkı; veri sorumlusuna başvuru, bu başvurunun reddi halinde KVK Kurul'una yapılacak şikayet yoluyla kullanılabilir. Ayrıca 6698 Sayılı Kanun'un 14/3. Maddesi gereğince TMK ve TBK hükümleri uyarınca tazminat isteminde de bulunulabilir.¹⁹⁷ KVK Kurulu'na şikayet yoluna gidilmemesi hallerinde de manevi tazminat talep edilebilir.

TMK 24. maddede kişilik hakkı ihlali halinde koruma isteme hakkı, devamındaki maddede de söz konusu dava türlerine yer verilirken madde 24/2 de ise hukuka uygunluk nedenleri düzenlenmiştir.

6.3.1. Hukuka Uygunluk Nedenleri

Türk Medeni Kanunu'un 24/2 hükmünde numerus clausus olarak belirtilmiştir. Buna göre hukuka aykırılığı ortadan kaldıran nedenler; “ Hakkı zedelenen kişinin rızası, Üstün nitelikli kamu menfaati, Üstün nitelikli özel menfaat, Kanun verdiği yetkinin kullanılması” dır.

Yine aynı şekilde Türk Borçlar Kanunu'nun 63/2 hükmünde hukuka uygunluk nedenlerine numerus clausus olarak yer verilmiştir. Hukuka aykırılığı kaldıran haller;

¹⁹⁶ “Kişisel verilere hukuka aykırı erişilmesini önleme yükümlülüğünü yerine getiremeyen veri sorumlusu hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 26/07/2018 Tarihli ve 2018/91 Sayılı Karar Özeti”, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5365/2018-91> [14.06.2023].

¹⁹⁷ “Kişilik hakları ihlal edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkı saklıdır”. “ Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)”, *Resmi Gazete*, 29677, (Nisan 2016): 13/2.

“zarar görenin rızası, üstün nitelikli kamu menfaati, üstün nitelikli özel menfaat, kanuni yetkinin kullanılması, meşru savunma, zorunluluk hali, kamu makamlarının müdahalesinin zamanında sağlanamayacağı hallerde kişinin kendi hakkını koruması” dır. Tüm bu hukuka uygunluk sebeplerinden birinin varlığını iddia eden kimse bunu ispat etmek zorundadır.¹⁹⁸

a)İlgili Kişinin Rızası

Hukuka aykırılık durumunu kişilik hakkı zarara uğrayan kişinin rızası bertaraf eder. Tabi ilgili kişinin rızasının hukuka aykırılık durumunu bertaraf edebilmesi bir takım kriterlerin olmasına bağlıdır. Ancak bu rızanın hukuka aykırılığı ortadan kaldırabilmesi bazı şartların var olması gerekir.¹⁹⁹ İlk önce, verilecek rıza kişinin serbestçe tasarruf edebileceği bir hakka ilişkin olmalıdır. İlgilinin rıza açıklamaya ehliyeti olmalıdır. Verilen rıza, ahlaka aykırı olmamalıdır. Bilinçli bir şekilde ve özgürce verilmiş olmalıdır.

Rıza, açık veya örtülü şekilde verilebilir.²⁰⁰ Rıza en geç müdahalenin yapıldığı esnada verilmelidir. Verilmiş olan rıza her daim geri alınabilecektir. Müdahale sonunda rıza geri alınmışsa, son bulan müdahale hukuka aykırı hale gelmeyecektir.²⁰¹ Çünkü müdahaleye başlanmadan verilen rıza müdahaleyi hukuka uygun hale getirir. Bir müdahaleye rıza verilmiş ise bu müdahalenin rıza çerçevesinde kalması hukuka uygunluğu için şarttır. Örnek vermek gerekir ise; bir kişi özel hayatına dair bir bilgiyi açıklarken bununla ilgili rızasını sadece belirli kesim için sınırlamış ise bu sınırın aşılması halinde rıza hukuka aykırı hale gelir.

¹⁹⁸ Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku*, 16 bs, (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2016), 208.

¹⁹⁹ Serap Helvacı, *Gerçek Kişiler* (İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017), 148.

²⁰⁰ Kemal Oğuzman, *İsviçre ve Türkiye’de Medeni Kanun ve Borçlar Kanununda Şahsiyetin Hukuka Aykırı Tecavüze Karşı Korunması ve Özellikle Manevi Tazminat Bakımından Yapılan Değişiklikler*, (Ankara: 1990), 12.

²⁰¹ Bilge Öztan, *Şahsın Hukuku, Hakiki Şahıslar*, (Ankara: Turhan Kitabevi), 148.

b)Üstün Nitelikli Özel Yarar

Üstün nitelikte özel yararın kişilik hakkı zedelenen kişiye ait olma zorunluluğu yoktur. Faile ya da üçüncü bir kişiye ait olabilir.²⁰² Genellikle acil tıbbi müdahaleler söz konusu olduğunda üstün nitelikli özel yarardan söz edilir. Hasta hayati tehlike içindeyse ve acil müdahale gerekiyorsa ya da narkozun etkisinde bilinci açık olmayan bir hastaya başkaca tıbbi müdahale ihtiyacı doğduğunda burada hastanın üstün nitelikteki özel yararı söz konusu olur ve vücut bütünlüğüne yapılan müdahaleler hukuka aykırı olmaz.

Üstün nitelikte özel yarar hakkının hukuka aykırılığı kaldırması için bu hakkın kötüye kullanılmaması gerekir. Yargıtay da bir kararında, bu hakkın kullanımının sınırlı olduğunu ve birine zarar verme kastı ile bu hakkın kullanılmasının hukuka aykırı olduğunu ifade etmiştir.²⁰³

c)Üstün Nitelikte Kamusal Yarar

Üstün kamu yararı ilkesi gereğince, kişilik hakkına yapılan bir müdahalede, kişinin rızasının olmadığı hallerde bile hukuka aykırılık ortadan kalkar. Burada önemli olan

²⁰² Mustafa Dural ve Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku, Kişiler Hukuku* (İstanbul:Filiz Kitabevi, 2017), 150.

²⁰³ Kişinin hak arama hürriyeti ve kişilik haklarının çatıştığı durumda hukuk dünyası iki hakkı teminat altına alamayacaktır. Bir hak diğerine göre daha üstün durumda olacak ve o hakkın korunması gerekecektir. Kişinin hak arama hürriyetini başka kişinin hakkını ihlal edecek derecede kullanmaması gerekir. Hak arama hürriyetini korumak ve usulüne uygun şekilde kullanıldığını doğrulamak için şikayet edilen kişinin cezaya mahkum olması gerekmez ya da suçlu kategorisine sokulması için yeteri derecede delilin varlığı da aranmaz. Şikayetin yerinde olduğunu belirtecek düşük ihtimal de olsa birtakım izlerin olması yeterli olacaktır. Bu husular gereğince başka kişilerin de aynı olayda davalı tarafta olma ihtimalini düşünerek şikayet hakkının kullanılması uygun görülecektir. Aksi taktirde söz konusu şikayetin hak arama hürriyetinin sınırlarını aşarak kullanılmış olduğunu, kişilik haklarına saldırı oluşturduğunu kabul etmek gerekecektir. “Yargıtay 4.HD, 8.5.2014 Tarih ve E.2014/2561, K. 2014/7433 Sayılı Karar”, <http://kazanci.com.tr/gunluk/4hd-2014-8510.htm> [19.06.2023].

nokta, özel yarardan ziyade kamu yararının söz konusu olmasıdır.²⁰⁴ Üstün kamu yararına dayanarak kişilik hakkına yapılan müdahale kanundan doğan yetkinin kullanılmasıdır. Suç işleyen kişilerin cezaevine konmasında, Covid-19 salgını sürecinde aşı vurulmanın zorunlu tutulmasında, trafik seyriden güvenliği sağlamak için alkol testinin yapılmasında kamu yararı bulunmaktadır.

Üstün nitelikli kamusal yararda bir diğer hukuka uygunluk sağlanan alan ise basın özgürlüğüdür. Kamunun ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri öğrenmesinde basının rolü büyüktür. Bu sebeple basının yerine getirdiği görevin temelinde kamunun üstün yararı yatmaktadır. Tabi basının görevini yerine getirmesi sebebi ile kişilik hakkına yapılan müdahalelerin kamunun üstün menfaati sebebi ile hukuka uygun hale gelmesinin bazı şartları vardır. Yargıtay'ın da kararında belirttiği üzere bunlar; “haber gerçek ve doğru olması, kamusal yararının bulunması, toplumun ilgisine mazhar olması, güncel olması ve haberin verilişinde dengenin sağlanması gerekliliği” dir.²⁰⁵

d) Kanun Emri

Kişilik hakkının ihlal edilmesinde başka bir hukuka uygunluk sebebi ise kanun tarafından verilen yetkinin uygulanmasıdır. Kamu görevlilerinin kanundan doğan yetkilerini kullanması kişilik haklarına yapılan müdahaleleri hukuka uygun hale getirir. Örneğin; Anayasa m.20'deki usullerle yapılan kişinin üstünün, konutunun, iş yerinin aranması ve bunlara el konulması hukuka aykırılık teşkil etmeyecektir. Bunun yanı sıra özel hukuk kaynaklı bir hakkın kullanımını da söz konusu müdahaleyi hukuka uygun duruma getirmektedir. Örneğin kişinin meşru müdafada bulunarak karşısındaki insanın kişilik hakkına yapılan müdahale ve zorunluluk halleri özel hukuktan doğan hakkın kullanılması olup yapılan müdahale hukuka uygundur. Tabi burada önemli olan husus kişilik hakkına yapılan saldırının yetkili kamu mercileri müdahalesi ile yapılmış olmasıdır. Müdahale yetkisiz kişi tarafından yapılıyor veya yetkili kişi tarafından yetkinin sınırı aşılarak müdahale yapılıyor ise hukuka uygunluk

²⁰⁴ Aydın Zevkliler, *Giriş, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku* (Ankara: 1999), 516.

²⁰⁵ “Yargıtay 3.HD, 14.2.2012 Tarih ve E.2011/19952, K. 2012/3379 Sayılı Kararı”, Kazancı Bilişim İçtihat Bilgi Bankası [20.06.2023].

söz konusu olmaz. Örneğin; bir vatandaşın trafikte bir aracı durdurup ceza kesmesi hukuka uygunluk nedeni sayılmayacaktır.

e)Meşru Müdafaa

Kişinin kişilik hakkı ihlal edilmiş ya da ihlal edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalmış ise hakkını hukuk düzeni içerisinde bizzat koruyabilmektedir. Meşru müdafaa TBK'nın 63. ve 64. maddelerinde, TCK da ise m.25'te hüküm altına alınmıştır. Meşru müdafaa kişinin kendisi ya da bir başkasının namus, can, mal veya herhangi bir hakkına haksız yere yapılan saldırıyı orantılı bir biçimde def etmesidir.

Kendisinin ya da başkasının hakkına karşı gerçekleşmiş, gerçekleşme ya da tekraren gerçekleşme ihtimali olan haksız saldırıyı anında, duruma göre saldırıyla orantılı şekilde defetmek için kişilik hakkına müdahalede bulunanın hukuki ve cezai sorumluluğu bulunmaz.

Meşru müdafanın, kişi ile ilgili gerçekçi olmayan ya da şerefini ve haysiyetini ihlal edecek sözler söyleyen ya da davranışlarda bulunan kişiye karşı kendini savunması meşru müdafaa kapsamında değerlendirilir.

f)Zorunluluk Hali

Zorunluluk hali kanunlarımızda TBK'nın 64. maddesi, TMK'nın 753. maddesi ve TCK'nın 25. maddesinde düzenlenmektedir. Zorunluluk hali, TCK m.25/2' ye göre; "Kişinin kendisi ya da başkasına yönelmiş bir tehdit karşısında zararı def edebilmek için başkasının malına zarar verdiği halde sorumlu olmayacağı ancak hakkaniyet hükümlerinin saklı olduğu" durumu ifade eder.

Zorunluluk hali ile meşru müdafaa karıştırılmamalıdır. Meşru müdafada bir saldırı varken zorunluluk halinde bir tehlike bulunmaktadır. Zorunluluk halinin meşru savunmadan ayrıldığı temel şey tehlikenin kaynağının insan davranışı olabileceği gibi herhangi bir şey de olmasıdır. Örneğin; doğa olayları (deprem, sel, çığ) da olabilir.

TMK' da düzenlenen haliyle kişinin zarar ve tehlikeyi, başkasının taşınmazına müdahale ile defetmesi düzenlenmiş olduğundan bu durumun unutulma istemine konu olabilecek kişilik haklarına yönelik saldırılarda gündeme gelebilmesi ihtimal dâhilinde bulunmamaktadır.

g) Hakkın Kullanılması

TCK 26/1 hükmünde kişiye hakkını kullandığı için ceza verilmeyeceği ve hakkın kullanılmasının hukuka uygunluk nedeni olduğunu belirtilmektedir. Yine TBK'nın 64/3 hükmüne göre; hakkını kendisi korumak zorunda olan kişi, hal ve şartlara göre o anda kolluk güçleri müdahalede bulunamayacaksa ve hak kaybına uğramaması ya da hakkını kullanmasını kolaylaştıracak başka çare yoksa, vermiş olduğu zarardan sorumlu değildir. Hakkın kullanılmasının hukuka uygun olabilmesi için kullanılan hakkın korunan ve tanınan bir hak olması gerekir. Ayrıca hiçbir merciye başvurmadan doğrudan kullanılabilir olması gerekir.

Zorunluluk halinde bahsedildiği üzere, bu halde de unutulma hakkına konu bir kişilik hakkına saldırı dolayısıyla kendi hakkını koruma gereğinin meydana gelmesi mümkün olmayacaktır.

6.3.2. Manevi Tazminat Davası

TBK'nın 58. maddesine göre; kişilik hakkı zedelenen kişi uğramış olduğu manevi zarara dair manevi tazminat kapsamında bir miktar para isteme hakkına sahiptir.

Hakim tazminat yerine başka bir zarar giderme metodu öngörebilir ya da bunu tazminata ek olarak kararlaştırabilir. Bilhassa söz konusu saldırıyı kınayacak karar ve bu kararın yayımlanmasını isteyebilir.

TBK'nın 58. maddesi kapsamındaki manevi tazminat istemi ise, özel yaşam; şeref ve haysiyet; resim ve ses gibi maddi nitelik taşımayan kişisel değerlere yönelik saldırılara ilişkindir.²⁰⁶ Türk Borçlar Kanunu m.56 kapsamında düzenlenen husus ise beden bütünlüğünün zedelenmesi, ağır biçimde bedensel zarar veya ölüm haline ilişkindir.

TMK 25/3 hükmünde²⁰⁷ ilgilinin manevi tazminat isteminde bulunabileceği, başka bir özel düzenleme mevcut olmadığından kişilik hakkının zedelenmesi başlıklı Türk

²⁰⁶ Ahmet Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22 bs, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2018), 392.

²⁰⁷ “Davacının, maddî ve manevî tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekâletsiz iş görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır”. (TMK m.25/3).

Borçlar Kanunu m.58 uyarınca genel hükümler dairesinde manevi tazminat davası açılabilmektedir.

Manevi tazminat talebi ile kişi manevi/iç dünyasında yaşamış olduğu elem ve üzüntü sebebi ile tazminat talebinde bulunmaktadır.²⁰⁸ Bu yönüyle mağdurda bir huzur ve rahatlama yaşatma amacı taşır. Kişinin bu ihlale maruz kalmadan önceki haline aynen iade imkânı sağlamamaktadır. Aynı zamanda manevi tazminat haksız eylemi gerçekleştiren açısından cezai bir müeyyide amacı taşımaz. Nitekim Yargıtay'ın da muhtelif kararlarında “manevi tazminatın ceza maksadı taşımadığına” ilişkin kararları bulunmaktadır.²⁰⁹Fakat karşı görüşler de mevcuttur.²¹⁰

Kişilik hakkı zedelenen kişinin manevi tazminat talebinde bulunabilmesi için kişilik hakkı ihlaline neden olan eylemin hukuka aykırı olması, manevi zararın söz konusu olması ve hukuka uygun olmayan eylem ile manevi zarar arasında illiyet bağı olması gerekir. Fakat yukarıda bahsedilen hukuka uygunluk sebeplerinden birinin varlığı halinde dava açılmayacaktır.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin manevi tazmin maksatlı bir miktar para talep etmek üzere manevi tazminat adı altında dava açabilmesi için, kendisine yönelen eylemin hukuka aykırı olması, manevi bir zarar meydana gelmesi ve bu manevi zarar ile hukuka aykırılık arasında illiyet bağı olması gerekmektedir. Olayda hukuka uygunluk sebeplerinden birinin bulunması halinde hukuka aykırılık şartı gerçekleşmeyeceğinden dava açabilmek mümkün olmayacaktır.

²⁰⁸ Hasan Tahsin Gökcan, *Haksız Fiil Hukuku ve Maddi-Manevi Tazminat Davaları*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık 2008), 669.

²⁰⁹ YHGK, E. 2004/13-291, K. 2004/370, 23.06.2004; Yargıtay 4. HD E. 2002/10731, K. 2003/1451, 6.02.2003; Yargıtay 4. HD E. 2002/3928, K. 2002/9940, 24.09.2002; Yargıtay 4. HD E. 2004/15251, K. 2005/11929, 26.10.2005; Yargıtay 11. HD. E. 2004/6071, K. 2005/2628, 22.03.2005; Yargıtay 4. HD E. 2002/3928, K. 2002/9087. 24.09.2002; Yargıtay 4. HD E. 2002/4788, K. 2002/9087, 11.09.2002; Yargıtay 4. HD E. 2001/1557, K. 2001/5453, 24.05.2001.

²¹⁰ Çiğdem Kırca, “Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği ”, *Yargıtay Dergisi*, C. 25, S. 3 (1999): 242.

Manevi tazminatın yaygın olan uygulama biçimi, zarar verenin, kişilik hakkı zedelenene bir miktar para olarak nakden ödeme yapmasıdır.²¹¹ Manevi tazminat kapsamında en büyük mesele, para olarak ne kadar tazminat ödenmesi gerektiğidir. Hükmedilecek tazminat miktarı, kişilik hakkı zedelenen kişi için haksız zenginleşme sebebi olmamalıdır. TBK'nın 56. maddesinde bununla ilgili "uygun bir miktar para"nın manevi tazminat olarak ödenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Yargıtay kararları ise hükmedilecek miktarın çok düşük ya da çok yüksek olmaması gerektiği konusunda birleşmektedir.²¹²

TBK'nın 58/2 hükmünde hakimin manevi zararın tazmin edilebilmesi için bir miktar para yerine başkaca tazmin şekline karar verebileceği yer almaktadır. Nitekim, hâkim, zarar gören kişice talep edilen tazmin şekline göre karar vermemektedir. Zarar gören kişi talepte bulunduğu tazminat tutarının ödenmesini kabul etmiş ise başkaca tazmin şeklinin eklenmesi söz konusu olamaz. Para dışındaki başka tazminat türlerine örnek vermek gerekirse; hakkı zedelenen kişiden özür dilemek, zarar veren kişice kişilik hakkını zedeleyen sözlerin geri alınması, mahkemenin hükmü ile zarar veren kişinin davranışını kınamak ve kararı yayınlamak manevi tazminat kapsamındaki parayı üçüncü kişiye ödemek gösterilebilir.²¹³

TBK'nın 72. maddesi zamanaşımını düzenlemektedir. Bu madde manevi tazminat hususunda da geçerlidir. Manevi tazminat talebi zarar gören ve zararın öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl; her halde fiilin meydana geldiği tarihten itibaren 10 yıllık zamanaşımına tabidir.

6.3.3. Maddi Tazminat Talebi

Kişilik hakkı zedelenen kişi, bu sebeple uğramış olduğu maddi zararın tazminini talep edebilir. Bu dava, niteliği itibarıyla TBK'nın 49. maddesi nezdinde, maddi tazminat

²¹¹ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 18 bs. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2015): 797.

²¹² YHGK E.2016/4-224, K.2011/10460, 10.05.2016; Yargıtay 2.HD E. 1983/7617, K.1983/8056, 31.10.1983.

²¹³ Dilşad Keskin, *Objektif Manevi Zarar Açısından Manevi Tazminat*, 8 bs. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2016): 289.

davası niteliğinde bir davadır.²¹⁴ TMK'nın 25/3 hükmü kapsamında dava açabilmek için bazı şartlar aranır. Bunlar; kişilik hakkının saldırıya uğramış olması; kişilik hakkı sedelenen kimsenin maddi zarara uğraması; saldırı ile meydana gelen zarar arasında illiyet bağı olması ve failin kusurlu olması veya kusursuz sorumluluk hallerinden birinin olması gerekir.

Söz konusu dava saldırıya son verilmesi, saldırının hukuka aykırılığının tespiti, manevi tazminat ve saldırı sonucu elde edilen kazancın geri verilmesi davaları ile beraber açılabilir. Fakat, öneleme davası ile beraber açılmaz. Çünkü ortada mevcut bir saldırı bulunmamaktadır.

Maddi zarar ile kast edilen kişinin hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırı öncesindeki mevcut mali durumu ile saldırı sonrasındaki mali durumu arasında meydana gelen azalma olarak tanımlanabilir. Ancak sadece aktifteki azalma akla gelmemelidir. Kişinin kazanç kayıpları, mahrum kalınan kâr, pasifindeki artış da bu kapsama girmektedir.²¹⁵ İnternette yer alan unutulma hakkına konu içerik dolayısıyla kişinin işini kaybetmesi, yapmayı planladığı ticari anlaşmayı yapamaması ve bu anlaşma için yapmış olduğu masraflar bu minvalde sayılabilecek maddi zarar kalemleri arasındadır.

Maddi tazminat davasında zamanaşımı, manevi tazminatta belirtildiği gibi Türk Borçlar Kanunu'nun zamanaşımını düzenleyen 72. maddesine kapsamındadır. Buna göre, dava haksız fiille ilgili hükümlere dayandığı takdirde, zarar görmüş olan kişinin zararı ve zarar veren kişinin öğrenildiği zamandan başlanarak iki yıl ve her halde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yıl ve borca aykırılık kapsamında ise 10 yıldır. Ancak manevi tazminat talebinden farklı olarak maddi tazminat hakkı sağlararası bir hukuki işlem ile başka bir kişiye devredilebilir. Hak sahibi öldüğü takdirde ise bu hak mirasçılara geçebilecektir.²¹⁶

Borçlar Kanunu'nun 50. maddesine göre bu maddi zararın ispatı zarar gören tarafa

²¹⁴ Mehmet Ayan ve Nurşen Ayan, *Kişiler Hukuku*, 8 bs. (Konya: Seçkin Yayınevi, 2016): 129.

²¹⁵ Ahmet Kılıçoğlu, *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk*, 2.bs, (Ankara: Turhan Kitabevi, 1993), 224-225.

²¹⁶ Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 248.

aittir. Zarar görenin ispat edebildiği ölçüde maddi zararın miktarı ve daha sonra tazminatın miktarı belirlenir. Bu miktar manevi tazminatta belirtildiği üzere taraflardan biri için cezai nitelikte diğeri için ise zenginleşme aracı olmayacaktır. Tazminat miktarı hakkaniyete uygun olmalıdır. Nitekim, TBK'nın 51. maddesi hâkime geniş bir takdir hakkı tanımıştır. Ödeme türünün ise durum gereği ve kusur ağırlığı da gözetilerek belirleneceği düzenlenmiştir. Ödeme biçimine dair açıkça bir düzenleme olmaması bu durumun hakimin takdirine göre değerlendirileceğini gösterir. Kanaatimizce hakkaniyete uygun olan, kişilik hakkı ihlal edilmesi nedeniyle oluşan zararın nakden tanzim biçiminde ödenmesidir.

TBK'nın 52/2 maddesine göre: "Tazminat yükümlüsünün zarara sebebiyet veren kusurunun derecesi "hafif" ve tazminatı ödediğinde de yoksulluğa düşecek durumda ise hakkaniyetin gerektirmesi halinde hâkim, tazminat miktarından indirim yapabilecektir". Hâkim kusurun ağırlığını da takdir eder. Hukukumuzda aslolan kusur sorumluluğudur. Fakat kusursuz sorumluluk hallerinde de maddi tazminat talep edilebilecektir. Bu durum özen yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirilir. Bu doğrultuda internette yer ve içerik sağlayıcının kural olarak paylaşılan içerik hakkında doğrudan sorumluluğu bulunmamakla beraber özen yükümlülüğünün ihlali sonucunda sorumlu tutulmaları mümkün olabilmektedir.²¹⁷

6.3.4. Saldırı Tehlikesinin Önlenmesi Davası

Kişilik hakkına karşı hukuka aykırı bir saldırının henüz mevcut olmadığı fakat saldırının gerçekleşeceğine dair ciddi ve yakın bir tehlikenin bulunduğu hallerde saldırı tehlikesinin önlenmesi davası açma hakkı TMK'nın 25. maddesi ile tanınmıştır. Söz konusu dava ile amaçlanan saldırının oluşmasını ve failin kişilik hakkına saldırı oluşturacak hareketi engellemektir.²¹⁸

Söz konusu dava ile saldırı tehlikesi altında olan kişi, hâkimden, davalının saldırı oluşturacak hareketini, yasaklamasını talep eder. Olağan bir saldırı tehlikesinin varlığı bu davanın açılabilmesi için yeterli değildir. Tehlikenin ciddi olması yani olabilecek bir tehlikenin varlığı gerekir. Aynı zamanda tehlikenin yakın olması yani kısa sürede

²¹⁷ Mine Kaya, *Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme- İnternet- Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015), 340.

²¹⁸ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 160.

içerisinde gerçekleşecek olması gerekir.²¹⁹ Saldırı tehlikesinin bulunduğu süre boyunca davanın açılmasında sakınca yoktur.

Unutulma hakkı kapsamında saldırı tehlikesinin önlenmesi davasına örnek verilecek olursak; kişinin yayınlandığı zaman büyük bir itibar kaybı yaşayacağı mahrem bir fotoğraf ya da ticari sırrı yayınlanacağı bilgisine dair çok ciddi emareler olması...İlgili kişi tarafından tehlikenin yakın ve ciddi olduğunun ispatı halinde de bu fotoğraf ya da ticari sır bilgisinin yayınlanması yasaklanabilecektir.

Saldırının önlenmesi davası devam ettiği sürece saldırının meydana gelmesi ihtimali de mevcut olduğundan hem önleme hem de durdurma taleplerinin önleme davasının başında terditli olarak ileri sürülmesi, zarar gören açısından daha avantajlıdır.²²⁰ Saldırının önlenmesi davası sonucunda verilen karar İcra İflas Kanunu m.30²²¹ ve m.343²²² hükümleri uyarınca tatbik olunur.

²¹⁹ Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 242.

²²⁰ Serap Helvacı, *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, (İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2001) ,81.

²²¹ “ Bir işin yapılmasına mütedair ilam icra dairesine verilince icra memuru 24üncü maddede yazılı şekilde bir icra emri tebliği suretiyle borçluya ilamda gösterilen müddet içinde ve eğer müddet tayin edilmemişse işin mahiyetine göre başlama ve bitirme zamanlarını tayin ederek işi yapmağı emreder. Borçlu muayyen müddetlerde işe başlamaz veya bitirmez ve iş diğer bir kimse tarafından yapılabilecek şeylerden olur ve alacaklı da isterse yapılması için lazımgelen masraf icra memuru tarafından ehli-vukufa takdir ettirilir. Bu masrafın ilerde hükme hacet kalmaksızın borçludan tahsil olup kendisine verilmek üzere ifasına alacaklı muvafakat ederse alınıp hükmolunan iş yaptırılır. Muvafakat etmezse ayrıca hükme hacet kalmadan borçlunun kafî miktarda malı haciz ile paraya çevrilerek o iş yaptırılır. İlam, bir işin yapılmamasına mütedair olduğu takdirde icra dairesi tarafından ilamın hükmü borçluya aynı müddetli bir emirle tebliğ olunur. Bu emirde ilam hükmüne muhalefetin 343 üncü maddedeki cezayı müstelzim olduğu yazılır. (Ek son fıkra: 17/7/2003-4949/9 md.) Bir işin yapılmasına veya yapılmamasına dair olan ilâm hükmü yerine getirildikten sonra borçlu, ilâm hükmünü ortadan kaldıracak bir eylemde bulunursa, mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmadan, önceki ilâm hükmü tekrar zorla yerine getirilir”. “ İcra ve İflas Kanunu (2004 S.K.)”, Resmi Gazete, 2128 (Haziran 1932): 30.

²²² “ Yalnız kendisi tarafından yapılacak olan bir işin yapılması veya bir işin yapılmaması yahut bir irtifak hakkının tesisi veya kaldırılması hakkındaki ilâm hükümlerine makbul mazerete

6.3.5.Saldırının Durdurulması (Saldırıya Son Verilmesi) Davası

Saldırının durdurulması davası, kişinin kişiliğine yönelmiş olan hukuka aykırı olan bir saldırı var ise söz konusu dava ile sona erdirilmesi amaçlanır.²²³ Ancak Kişiliğe yöneltilen saldırı anlık başlayıp bitmişse davanın açılmasına olanak yoktur. Vücudun tamlığına yönelen anlık olup biten bir saldırdır. Örneğin, birine yumruk atmak vücut tamlığına saldırdır fakat saldırı fiili anlık başlayıp bitmiştir. Saldırının durdurulması davasının açılmasının en önemli koşulu devam etmekte olan ya da devamlı surette mevcut olan hukuka aykırı bir saldırı fiilinin mevcudiyetidir.²²⁴ Saldırıya son verilmesinin saldırının etkisini ortadan kaldırmayacağı açıkça belli ise ilgili kişi, TMK'nın 25/2 hükmüne göre mahkeme kararının üçüncü kişilere bildirilmesini veya kararın yayımlanmasını hakimden talep edebilir.

Saldırının mahkeme tarafından hukuka aykırı bulunması halinde ise failin bu hukuka aykırı saldırısının durdurulması kararına hükmedecektir. Davanın eda davası olma sebebi budur ve yukarıda da zikredildiği şekilde bu dava da İcra İflas Kanunu'nun 30. ve 343. maddeleri gereğince icra edilebilir. Kural olarak söz konusu dava kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardandır ve mirasçılara intikal etmez fakat bu saldırı mirasçılara da zühur ediyorsa mirasçılar da kendilerine karşı yapılan saldırının durdurulması için dava açabilirler.²²⁵

Davayı açabilmek için mağdurun zarar uğraması, saldırının hukuka aykırılık teşkil etmesi ve failin kusurlu olması şartı gerekmez. Saldırı devam ettiği müddetçe bu dava açılabilir. Bu dava ile birlikte şartları mevcut ise maddi ve manevi tazminat talebinde de bulunulabilir.

Söz konusu internet ortamında gerçekleşirse saldırının sona erdiğini söylemek doğru olmayacaktır. Zira saldırıya konu içerik internet ortamında silinmedikçe varlığını

müstenit olmayarak muhalefet eden borçluların, lehine hüküm verilmiş kimsenin şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir. Hapsin tatbikine başlandıktan sonra ilâmın gereği yerine getirilirse, borçlu tahliye edilir". (İİK m.343).

²²³ Selahattin Sulhi Tekinay, *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*, 6 bs. (İstanbul: Filiz Kitabevi,1992), 268.

²²⁴ Zevkliler, *Giriş, Başlangıç Hükmeleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku*, 526.

²²⁵ Age.,241.

sürdürmeye devam edecek ve bu müddet boyunca kişilik hakkına yönelik saldırı da devam edecektir.

Unutulma hakkı kapsamında bu davanın gündeme geldiği takdirde; hukuka uygunluk sebeplerinden biri olmadığı halde internette yer alan, kişinin toplum tarafından bilinmesini istemediği bir içeriğin, kişilik değerlerini ihlal etmesi halinde bu içerik, internette yer almaya devam ettiği müddetçe kişilik haklarına yönelik saldırı da devam edecektir. Bu durumda ilgili kişi tarafından saldırının durdurulmasını dava etmekte hukuki yararının olduğunu kabulü edilecektir.

6.3.6.Tespit Davası

Kişilik hakkına yapılan saldırının hukuka aykırı olduğunun tespiti davası, genel olarak bilinen tespit davasının, TMK 25. maddesi ile kişilik hakkı nezdinde düzenlenen özel halidir.²²⁶ Manevi tazminat davası açılmışsa ayrıca tespit davası açılmaz. Fakat tespit davası ile birlikte şartları mevcut ise manevi tazminat talep edilebilir.

Kitle iletişim araçları vasıtasıyla yapılmış saldırılar için saldırının hukuk aykırılığına dair tespiti ilgili kişi açısından tatmin edici olmayacaktır. Fakat tespit davası hükmünün ilan edilmesi saldırı etkilerini bertaraf edebilmektedir. Nitekim TMK'nın 25/2 maddesi ilgili kişiye hükmü üçüncü kişilere ilan edebilmeyi isteme hakkı vermiştir.

Kişilik hakkının ihlali basın yoluyla gerçekleşmişse, söz konusu dava ile ihlalin etkilerini bertaraf etmek mümkün olmamaktadır. Fakat tanınan diğer hak olan hükmün üçüncü kişilere yayımı ile bu durum mümkün olabilmektedir. Kararın yayınlanması ile tespit davasından değil bir eda davasından bahsedilecektir.²²⁷

Kanaatimizce kararın yayınlanması ile unutulma hakkının amacına hizmet eden kişi hakkındaki olumsuz verilerin kaldırılması eylemi işlevini yitirmiş olacaktır. Zira kişinin unutmak istediği hadise mahkeme kararı dolayısıyla tekrardan yayımlanmış olacaktır. Bu yüzden mahkeme kararında kişinin unutmak istediği hadiseye yer

²²⁶ Oğuzman, Seiliçi ve Oktay-Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 241.

²²⁷ Ahmet Kılıçoğlu, *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırlardan Hukuksal Sorumluluk*, 4 bs, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2013), 320.

vermeyip içeriğin haksız olduğunu ve kişilik hakkının ihlaline sebep olduğu bilgisinin ilan edilmesinin ilgili kişi açısından daha iyi bir yol olacağını düşünmekteyiz.

Kişilik hakkını korumaya yönelik önleme, durdurma ve tespit davalarında davacının veya davalının yerleşim yeri mahkemesi yetkili mahkemedir.

6.3.7. Cevap ve Düzeltme Hakkı

Bu hak kişiye dair doğru olmayan ya da şeref ve haysiyetine dokunan yayınlar yapan kişilere karşı tanınan bir haktır. Dolaylı olarak kişilik hakkını koruyan bir haktır.²²⁸ Bu sayede geniş alana yayılan kişilik hakkı ihlallerinde, hakkı ihlal edilen kişi savunma hakkı elde eder.

Bu hak Anayasa'nın 32. maddesinde²²⁹, Basın Kanunu'nun 14. Maddesinde²³⁰ düzenlenmiştir.

²²⁸ Abdullah Güzel, *Cevap ve Düzeltme Hakkı*, 1 bs. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2010), 14.

²²⁹ “ Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir. Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir”. (Anayasa m.32).

²³⁰ “ Süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayımın yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır. Düzeltme ve cevapta, buna neden olan eser belirtilir. Düzeltme ve cevap, ilgili yazıdan uzun olamaz. Düzeltme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hallerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçemez. Süreli yayımın birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır. Düzeltme ve cevabın birinci fıkrada belirlenen süreler içinde yayımlanmaması halinde yayım için tanınan sürenin bitiminden itibaren, birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren on beş gün içinde cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar

Bu hak ile ilgili kişi hakkında gerçek dışı basın açıklaması yapıldığı için, bu gerçek dışı açıklamayı yapan aynı basın aracı ile bir ihlale sebep vermeyecek açıklamada bulunabilir. Ancak yapılan bu açıklama ihlale sebep olan açıklamanın uzunluğun geçemeyecektir. Cevap ve düzeltme hakkını kontrol eden mercii sulh ceza hakimliğidir fakat hakkın temelini kişilik hakkı ve kişilik hakkını koruyucu nitelikte olması hakkın özel hukuka ait olduğunu gösterir.

Cevap ve düzeltme metnini gönderen ilgili kişinin bazı hususlara dikkat etmesi gerekmektedir. Metnin herhangi bir suç unsuru içermemesi gerekir ve başka kişilerin haklarının ihlal edilmemesi gerekir. Metni yayınlayacak yayın sorumlusu müdürün ise herhangi bir düzeltme yapmaması ve ihlale sebebiyet veren ihlale konu yazının yer aldığı punto ve sütunda yayımlaması gerekir.

Cevap ve düzeltme hakkı daha çok ifade ve basın özgürlüğü ile kişilik haklarının korunması hakkı arasındaki dengeyi sağlamakta etkili olmaktadır. Kitle iletişim araçları aracılığıyla ifade ve basın hürriyeti adı altında kişilik hakkına yapılmış olan saldırılarda cevap ve düzeltme hakkı mahkemelerin yükünü azaltmaktadır.

verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu istemi  gün içerisinde, duruşma yapmaksızın, karara bağlar. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı acele itiraz yoluna gidilebilir. Yetkili makam  gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. Yetkili makamın kararı kesindir. Düzeltme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, birinci fıkradaki süreler, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse yetkili makamın kararının tebliği tarihinden itibaren başlar. Düzeltme ve cevap hakkına sahip olan kişinin ölmesi halinde bu hak, mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, birinci fıkradaki iki aylık düzeltme ve cevap hakkı süresine bir ay ilave edilir”.

YEDİNCİ BÖLÜM

UNUTULMA HAKKINA GETİRİLEN ELEŞTİRİLER

Unutulma hakkına yönelik getirilen eleştiriler daha çok kapsam ve uygulama konusundadır. Aşağıda bazı eleştirileri görmüş olacağız. Bu eleştirilerden kanaatimce en önemlisi unutulma hakkı ve temel hak ve özgürlükler arasında dengeyi kurma çabasıdır.

Daha önce de ifade ettiğimiz üzere kişinin kişisel verilerinin korunması hakkı yani dolaylı yoldan unutulma hakkı ile temel hak ve özgürlükleri arasındaki dengenin korunması gerekir. Unutulma hakkına getirilen eleştiriler çoğunlukla bu konu ile ilgilidir. Çünkü bir taraftan toplumun bilgi alma hakkı, düşündüklerini ifade etme hakkı var iken bir tarafta da her bir bireyin verilerinin korunmasını, yayılmamasını, alakasız ve geçerli olmayan verilerin ise kaldırılmasını isteme hakkı vardır. Bundan dolayıdır ki unutulma hakkı için getirilebilecek en önemli eleştirilerden biri kişilerin talep ettiği unutulma hakkı kapsamında karar verilirken haklar arasındaki dengeyi göz önüne almayarak gerçekleştirilecek hak kayıplarıdır. Google, unutulma hakkı ile ilgili talepleri alırken bahsedilen dengeyi korumak için kişilerin verilerinin yayılmamasının sağladığı menfaaat ile toplumun bilgiye ulaşmasındaki menfaati dengelemeye çalıştığını belirtmiştir. Bu çalışmada ise bilginin doğru ve güncel olması, kamunun menfaati gibi konulara dikkat edeceğini belirtmiştir. ABAD ise kararlarında genellikle toplumun bilgi almak hakkı ile kişinin mahremiyeti başta olmak üzere kişilerin hak ve özgürlükleri arasındaki dengeye dikkat çekmiştir.²³¹

Unutulma hakkının kapsamı geniş olduğu için temel hak ve özgürlüklerin zarar görme ihtimali vardır. Bir nevi unutulma hakkının temel hak ve özgürlüklere zarar verdiği söylenebilir. Bazı unutulma hakkı talepli olaylarda kamunun bilgi alma hakkına öncelik vermek gerekebilir. Bu durumlarda unutulma hakkı talebinin kabul edilmemesi gerekir. Bu gibi durumlarda unutulma hakkının sınırının Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na üstün kamu menfaati olacağını belirtmiştir. Yukarıda da ifade edildiği üzere üstün kamu menfaati hukuka uygunluk nedenidir. Zira basının toplumu

²³¹ Halise Şerefoğlu Henkoğlu, “Unutulma Hakkı: Dijitalleşme Sürecinde Bilgiye Erişim Özgürlüğünü Tehdit Eder mi?” , 1 bs. (Ankara: Ankara Üniversitesi, 2017), 200.

İlgilendiren olayla hakkında topluma bilgi vermesindeki gerekçe kamu yararadır. Üstün kamu menfaatinin unutulma hakkının önüne geçeceği durum, basın görevini yaparken güncellik işlevi olan, gerçekçi ve doğru olan, haberin esasına uygun bir şekilde haberin yapılması durumudur. Bu da demek oluyor ki kamu menfaati kişi menfaatine üstün geliyorsa unutulma hakkının meşruluğu ortadan kalkar. Tabii ki unutulma hakkını talep eden kişinin toplumdaki konumu da bu açıdan önemlidir. Bu anlamda siyasilerin, sanatçıların unutulma hakkı ile ilgili talepleri toplum nezdinde kendilerine olan ilgiden ötürü red edilebilmektedir.²³²

Bir diğer eleştiri sebebi ise; arama motorları şirketlerine unutulma hakkı ile ilgili talepte bulunulduğunda, şirketin bu konuda karar verecek tek yetkili mercii olmasıdır. Çünkü şirketin yararının da bulunduğu bir konuda tarafasız kalamayacağı ve kendi lehine karar verebileceği şüphesizdir. Aynı zamanda bu konuda karar verecek şirket çalışanlarının yeterli hukuki bilgi donanımına sahip olup olmamaları da tartışma konusudur. Nitekim belirsiz olan konulardan biri de veri denetçileri tarafından verilen unutulma hakkına yönelik kararların denetiminin olup olmayacağı, denetimin kim tarafında yapılacağıdır.²³³ Arama motorları kapsamında getirilen diğer eleştiri ise unutulma hakkı sebebi ile arama motorlarının iş yükünün artacağı ve bu durumda dengelerin göz önünde tutulmasının zorlaşmasıdır. Söz konusu durum ise arama motorlarının talepleri otomatik değerlendirip karar vermesine neden olacaktır. Genellikle arama motorları hem unutulma hakkı için hem de telif haklarının ihlal edilmesi nedeniyle arama sonuç listelerinden içerik kaldırma talepleri almaktadır. Görüldüğü üzere arama motorlarının iş yükünün fazla olması doğru kararlar verilmesine engel olacaktır.

Kişinin gizlilik hakkı ve ifade özgürlüğü daha önceden de belirtildiği üzere unutulma hakkı nezdinde en çok çakışan iki hakkıdır. Bu çatışma aradaki adil dengenin sağlanması üzerine çözülebilir. Öğretide Rosen, unutulma hakkının ifade özgürlüğünü tehdit ettiğini ifade etmektedir. İfade özgürlüğü ve gizlilik hakkı arasındaki ilişkiye bakış açısı Avrupa ve ABD’de farklıdır. Rosen, unutulma hakkının bu farklılığı

²³² Özge Yenice Ceylan, “Unutulma Hakkının Basın Özgürlüğü Karşısındaki Durumu”, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, C.3, S.2 (2021): 10.

²³³ Hasan Elmalıca, “Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.65, S.4 (2016): 1621.

arttıracığı yönünde görüş bildirmiştir. Unutulma hakkının Kıta Avrupası ile Anglo-Amerikan hukuk sistemlerinde farklı olmasının temel sebebi ifade özgürlüğüdür. Bu bakımdan ABD, ifade özgürlüğünü hukuksal olarak koruduğu için bu hakla çatışabilecek unutulma hakkına uzak durmaktadır ve ifade özgürlüğünü üstün görmektedir. Fakat Kıta Avrupası sisteminde gizlilik hakkı daha baskındır. ABD’ de gizlilik hakkına çok önem verilmemektedir. Daha önce anlattığımız Wikipedia olayında da silme talebini almanca yayın yapan Wikipedia kabul etmişti. Fakat ingilizce yayın yapan ABD merkezli Wikipedia’na sanıkların isimlerinin kaldırılması yönünde baskı yapılmamıştı.

Unutulma hakkına getirilen bir diğer eleştiri ise devletin karşısında kişiye ait verilerin tehlikede olması durumudur. Nitekim, verileri elinde bulunduran kişilerin bu verileri amaçları dışında kullanmaları ve yaymaları veri sahibi kişi için endişe verici bir durumdur. Fakat devletin toplamış olduğu verileri kendi için kullanması devlet aklının en üst akıl olması olmasından dolayı yasal olarak kabul edilecektir. Devlet, güvenliği sebebi ile topladığı bilgileri, risk halinde ya da kendisinin sorgulanır hale geldiği durumlarda kişiye karşı kullanabilir. Söz konusu durum kişiye güven vermemektedir. Nitekim devlete göre daha güçsüz ve savunmasız olan kişi, devlet karşısında kendisini aciz hissedecektir ve böylece ifade özgürlüğü kısıtlanacaktır. Devlet aklının üstün tutulduğu sistemlerde, kişinin hak ve özgürlükleri teminat altında olamaz . Bu sebepten devlet akli ve dolaylı olarak unutulma hakkı sürekli çatışır.²³⁴

Eleştirilmesi gereken bir diğer konu da unutulma hakkı sahibinin bu hakkının mirasçısına devredilip devredilmeyeceğidir. Çünkü bu konu hakkında hukukumuzda bir açıklık bulunmamaktadır. Yukarıda bahsedilen “Mephisto” kararında evlatlık olan çocuk babası öldükten sonra romandaki karakterin babasının kişilik hakkına zarar verdiği gerekçesi ile dava açmıştır. Ve dava kabul edilerek romanın basılmamasına dair karar verilmiştir. Söz konusu davayı unutulma hakkına uyarlayacak olursak kişinin ölmüş olan üst soyundan bir kişi hakkında unutulma hakkına başvurmasının kabul edilebilirdir olduğu düşünülebilir. Burada önemsenecek noktanın unutulma hakkını kullanacak olan kişinin iradesi olacağından kanaatimizce unutulma hakkının devredilmesi mümkün olmamalıdır. Nitekim unutulma hakkının kişiye sıkı sıkıya

²³⁴ Sevil Şılan Kum, “Unutulma Hakkının İstihbari Kaynaklı İdari İşlemler Açısından Değerlendirilmesi”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1 (2021): 140.

bağlı olan bir hak olarak görmekteyiz. Unutulma hakkı evrensel bir hak olup her ülkeye göre farklı yorumlanabilir. Fakat hukukumuz açısından unutulma hakkı yine hukukumuz açısından kişilik hakları ile bağdaştırılabilir. Bu konuda farklı ülkelerce verilmiş olan kararlarının birebir ülkemizde uygulanmaması gerekir.

SONUÇ

Unutulma hakkının hukuk dünyasına girişi kişisel verilerin korunması hakkına dayanmaktadır. Unutulma hakkı, internette yer alan bir haberin üçüncü kişilerce ulaşılmasının istenmemesi ve buna bağlı olarak bu kişisel verilerin silinmesi talebine dayanır. Bu nedenle unutulma hakkının ana dayanağı kişisel verilerin korunmasıdır. Bu yüzden tez içerisinde unutulma hakkı ile sıkı bağlantılı olan kişisel verilerin korunması hakkı üzerinde çokça durulmuştur.

Esasında bakılırsa “unutulma hakkı” diye tabir edilen hakkın bir hak olup olmadığı da tartışılır. Nitekim mevzuatımızda doğrudan unutulma hakkı başlıklı bir hak yoktur. Söz konusu tezde unutulma hakkının diğer haklarla bağlantısına yer verilmiştir. Bu da demek oluyor ki unutulma hakkı bağımsız bir hak olarak düşünülemez. Diğer temel haklardan ayrı olarak var olamaz. Nitekim örnek olarak sunduğum yargı kararlarına da bakacak olursak bir takım temel hak ve özgürlüklerin ihlali sonucu unutulma hakkı var olmuştur. Kanaatimce unutulma hakkı temel hakların ihlali sonucu ortaya çıkan yeni bir insan hakkıdır.

Hukukumuzda TCK, TTK, TMK, TBK, FSEK ve 5651 sayılı kanunlarda dolaylı da olsa unutulma hakkı ile ilgili düzenlemelere yer verildiğinden sayılan kanunlar aracılığıyla da unutulma hakkı ile elde edilmek istenen neticelere ulaşmak istenebilir. Tabi bu neticeler bizzat unutulma hakkı ile amaçlanan sonuçlar kadar etkili olmayabilir ve yetersiz görülebilir. Bununla ilgili KVKK’da da unutulma hakkına açıkça yer verilmemiştir. Unutulma hakkına yakın sonuçlara KVKK 7. madde ile de ulaşılabilir. Bu maddede kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesi ile alakalı düzenlemeler mevcuttur.

Kanunlarımızda unutulma hakkına yer veren hükümler bulunmamaktadır. Fakat yukarıda da bahsettiğimiz YHGK E. 2014/4-56, K. 2015/1679, T. 17.06.2015 ve Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru numarası 2013/5653, K. 03.03.2016 kararları hukukumuzda var olan temel iki önemli kararlardır.

Söz konusu yargı kararlarında unutulma hakkının mutlak yani değişemez olduğu belirtilir. Her bir somut olaya göre unutulma hakkı farklı değerlendirilir. Örnek vermek gerekirse bir somut olayda kamunun bilgi edinme hakkı ve kişisel veri arasında denge gözetilir ve kamunun bilgi edinme hakkı üstün gelerek unutulma hakkı talebi

reddedilebilir. Ya da başka bir somut olayda ise kişinin bilgileri yayılması ve ifade özgürlüğü arasındaki denge gözetilerek kişinin bilgilerinin gizliliğine karar verilerek unutulma hakkı gereği silinmesine hükmedilir. Bu açıdan her somut olayda haklar arasındaki denge ve bu dengenin kriterleri gözetilmelidir.

Daha önce de değinildiği üzere hukukumuzda unutulma hakkına açıkça yer verilmemiştir. Unutulma hakkı tartışmalarında Türk hukuku söz konusu hakkı doğrudan kanunlarımızda düzenleme eğiliminde değildir. Fakat çeşitli kanunlarımızda unutulma hakkının yansımalarına rastlayabilmekteyiz. Örneğin; Anayasa 20/3 hükmü ve KVKK'nun 7. maddesi ile kişisel verilerin silinmesine yer verilmiştir. 5651 sayılı kanunun çeşitli maddelerinde de unutulma hakkına yakın ifadeler yer alır. Bu da hukukumuzda benzeşen haklar var ise birinin açıkça düzenlenmesinin yeterli olduğu düzenlenmiş olan hakka dayanarak ve o hakkın yorumlanması demek hukukumuzda yer almayan bir hakka meşruiyet kazandırmak demektir. Çünkü unutulma hakkının tanımı, usul ve esasları, sınırlarına yönelik herhangi bir düzenleme söz konusu değildir. Bu durum kanaatimizce Türk Hukuku açısından büyük bir eksikliktir.

KAYNAKÇA

- Abril, Patricia Sánchez and Lipton, Jacqueline D. “The Right to be Forgotten: Who Decides What the World Forgets?”. *Kentucky Law Journal*. C. 103, S. 3 (2014): 363-389.
- Ahi, Şebnem. “Kişilere Kişisel Verileri Üzerinde Kontrol Yetkisi Veren Hak”. *Bilişim Dergisi*. C. 42, S. 161 (2014): 99-118.
- AİHM, “Rotaru/Romanya, Başvuru No: 28341/195, Karar Tarihi: 04.05.2000”. https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Data_TUR.pdf [02.12.2022].
- Akgül, Aydın. “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” Ve AB Adalet Divanı’nın “Google Kararı” . *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. S. 116 (2016): 11-38.
- Akgül, Aydın. *Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması*, 2 bs. İstanbul: Beta Basım Yayım, 2016.
- Akyüz Bilge, Canan. “Unutulma Hakkı ve Türk Hukukundaki Görünümü” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Akpınar, Güliz Müge; Vurgun, Şanser. “Blok Zincir Teknolojisi ve Unutulma Hakkı”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. C. 13, S. 74 (2020): 493.
- Akkurt, Sinan Sami. “7.06.2015 TARİH, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı Ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde Unutulma Hakkı” . *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: 65, S. 4 (2016): 2605-2635.
- Alman Federal Anayasa Mahkemesi’nin 24 Şubat 1971 Tarihli, BVerfGE 30, 173 Karar Sayılı Kararı”. <https://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=56> [24.09.2022].
- Alman Federal Anayasa Mahkemesi’nin, 13.06.2007 Tarihli, 1 BVR 1783/05 K. Sayılı Kararı”. https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2007/06/rs20070613_1bvr178305en.html [24.12.2022].
- Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 2013/5653 Numaralı Bireysel Başvuru Hakkında Verdiği 03.03.2016 Tarihli Kararı”. Kişinin Manevi Varlığını Koruma

ve Geliştirme Hakkı <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653>
[23.11.2022].

Anayasa Mahkemesi Genel Kurul Karar N.B.B. Başvurusu Başvuru Numarası:
2013/5653 Karar Tarihi: 03.03.2016 R.G. Tarih ve Sayı: 24/8/2016-29811”.
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/> [07.08.2022].

Atak, Songül. “Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Avrupa Birliği Yönergesinin
Temel Özellikleri”. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli
Hukuk Dergisi*. (2009): 200–222.

Ausloos, Jef. “The Right to Be Forgotten-Worth remembering?”. *Computer Law &
Security Review Dergisi*. C. 28, S. 2 (2012): 143.

Avrupa Birliği Adalet Divanı, Google Spain SL, Google Inc/İspanya Kişisel Verilerin
Korunması Kurumu, Mario Costeja Gonzales, C-131/12, 13/5/2014.

AYM İç Tüzüğü (6216 S.K.)”. Resmi Gazete.28351, Temmuz, 2012.

Ayan, Mehmet ve Ayan, Nurşen. *Kişiler Hukuku.v8* bs. Konya: Seçkin Yayınevi,
2016.

Bankacılık Kanunu (5411 S.K.). *Resmi Gazete*. 25983, Kasım 2005.

Başar, Mükerrerem Onur. “Akıllı Sözleşmeler ve Özel Hukuk Uygulamasında Ortaya
Çıkması Muhtemel Sorunlar”. *İstanbul Hukuk Mecmuası*. C. 80, S. 4 (2022):
1067-1103.

Bygrave, Lee. *Data Protection Law: Approaching Its Rationale , Logic and Limits*,
Newyork: Kluwer Law International, 2002.

Castaneda, Carlos. *Journey to Ixtlan: The lessons of Don Juan*, 1 bs. Washington:
Square Press, 1991.

Çalışkan, Ayla. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin
Korunması”. *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 5, S. 1 (2020):
771-805.

Çekin, Mesut Serdar. “Borçlar Hukuku ile Veri Koruma Hukuku Açısından
Blockchain Teknolojisi ve Akıllı Sözleşmeler: Hukuk Düzenimizde Bir
Paradigma Değişimine Gerek Var Mı?”. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 77,S. 1
(2019): 315–341.

- Çelik, Yeşim. “Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması Ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. C. 8, S. 32 (2017): 402-403.
- Çimen, Ülhak. “Lekelenmeme Hakkı Ve Unutulma Hakkı İlişkisi Bağlamında Dijital Bellekten Silinmenin İmkansızlığı Üzerine Bir Değerlendirme”. *Birinci Uluslararası Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Sempozyumu (USBBAS)*, 1-04 Temmuz 2020. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon-Ortahisar Belediyesi, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, 2020, 192-209.
- Değirmencioğlu, Burcu ve Salihpaşaoğlu, Yaşar. “Unutulma Hakkının Bir “İnsan Hakkı”na Dönüşme Yolculuğu”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 24, S. 2 (2020): 377.
- Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council” . <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046> [30.11.2021].
- Doğan, Baran. “İnternette Unutulma Hakkı”. <https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/internetten-unutulma-hakki-ve-icerigin-haberin-kaldirilmesi.html> [21.12.2022].
- Dural Mustafa ve Öğüz, Tufan. *Türk Özel Hukuku, Kişiler Hukuku* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- Dülger, Murat Volkan. “İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 5, S. 1 (Bahar 2018): 71.
- Elmalica, Hasan. “Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı”. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 65, S. 4 (2016): 1603-1636.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 18 bs. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Gizlilik ve Bilgi Teknolojisi”. <https://plato.stanford.edu/entries/it-privacy/> [01.01.2023].
- Gomes de Andrade, Nuberto Nuno. “ Oblivion: The Right to Be Different from Oneself Reproposing the Right to Be Forgotten”. *IDP Revista D’Internet Dret I Politica Revista De Internet, Derecho Y Politica*. S.13 (2012): 125.

- Gökcan, Hasan Tahsin. *Haksız Fiil Hukuku ve Maddi-Manevi Tazminat Davaları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Gören, Zafer. “Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının Ana İlkesi: Dokunulmaz İnsan Onuru” . *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C. 6, S. 12 (2007): 24.
- Gözler, Kemal. “Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanunun 9’uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi”. *Rona Aybay’a Armağan Legal Hukuk Dergisi 1. Özel Sayı*, (2014): 1060.
- Gülener, Serdar. “Dijital hafızadan silinmeyi istemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. S.102 (2012): 219-240.
- Gümüş, Ali Tarık. “Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 13, S. 2 (2005): 133-172.
- Güray, Dağ. *Kişisel Verilerin Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Olarak Kullanılması*, İstanbul, 2011.
- Gür, İkbâl. *Kişisel Verilerin Korunması Hususunda AB ile ABD arasında Yaşanan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları*, 1 bs. Ankara: Vedat, 2010.
- Gülener, Serdar. “Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. S. 3 (2012): 226.
- Güzel, Abdullah. *Cevap ve Düzeltme Hakkı*, 1 bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Helvacı, Serap. *Gerçek Kişiler*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.
- Helvacı, Serap. *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2001.
- Henkoğlu, Türkey. *Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Yetkin, 2015.
- Herlocker, Jack. “Stacy Snyder and the Untruth That Won’t Die”, <https://medium.com/@jherlocker/stacy-snyder-and-the-untruth-that-won-t-die549c2f525661> [21.02.2023].
- <https://hukukbook.com/avrupa-birligi-genel-veri-koruma-tuzugu-gdpr/> [22.02.2023].

Hukuka Aykırı Veri Toplama Faaliyetleri ve İlgili KVKK Kurul Karar Özetleri”.
<https://kvksis.com/blog-detay/hukuka-aykiri-veri-toplama-faaliyetleri-ve-ilgili-kvkk-kurul-karar-ozetleri> [11.08.2021].

https://www.anayasa.gov.tr/media/3542/aihs_tr.pdf [03.02.2023].

<https://www.cnnturk.com/turkiye/5-gun-gecmesine-ragmen-mucize-yasaniyor-cocuklari-enkazdan-kurtaran-gercek> [22.02.2023].

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/4141?KelimeAra%5B%5D=unutulma+hakk%C4%B1> [24.05.2023].

Işık, Alper. “Anayasa Mahkemesi’nin 5651 Sayılı Kanun’un 9. Maddesi Bağlamında İnternette Erişimin Engellenmesine Dair Değişen Yaklaşımının Değerlendirilmesi”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 30, S. 3 (2022): 967-998.

Işık, Alper. “Fransız Veri Koruma Otoritesinin (CNIL) Google Kararı Ve Türk Hukuku Bağlamında Çerezler”. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. S. 2 (2022): 777-780.

İcra ve İflas Kanunu (2004 S.K.)”. Resmi Gazete, 2128, Haziran 1932.

İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/> [22.03.2022].

İlgili Kişinin Oturmakta Olduğu Binaya, Komşusu Tarafından Kamera Yerleştirilerek Kayıt Ve İzleme Gerçekleştirilmesi Hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 27/02/2020 tarihli ve 2020/187 sayılı Karar Özeti”. <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6891/2020-187> [09.01.2023].

İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731> [12.01.2022].

İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (5651 S.K.)”. Resmi Gazete, 26530, Mayıs 2007.

- Kabaoğlu, İbrahim. Ö. *Anayasa Hukuku Dersleri: Genel Esaslar*, 7 bs. (İstanbul: Legal, 2011), 25.
- Kançal, Ezgi. “Ulusal Ve Uluslararası Hukuk Boyutuyla Unutulma Hakkı” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021
- Karataş, Ebru. “The Right To Be Forgotton” . *Journal of Justice Dergisi*. C. 4 , S. 1 (2021): 80-114.
- Karakaş, Muhammed Emin. “Dijital Geçmişin İnternet Erişiminden Kaldırılması ‘Unutulma Hakkı ve Türk Hukukunda Görünümü’”. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 3, S. 2 (2020): 271-272.
- Karakaya, Naim. “Lekelenmeme Hakkı”. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*. C. 3, S. 2 (2015): 311-317.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [20.02.2023]
- Kaya, Mehmet Bedii. “Avrupa Birliği Adalet Divanı’ nın 13 Mayıs 2014 Tarihli Google Unutulma Hakkı Kararı”. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1671800> [28.09.2022].
- Kaya, Mehmet Bedii. “Unutulma Hakkı: AİHM’in Unutulma Hakkına Yaklaşımı AİHM M.L. ve W.W. v. Almanya Kararının İncelenmesi”, <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulma-hakki-aihm-insan-haklari-hukuku.pdf> [24.05.20223].
- Kaya, Cemil. “Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi”. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. C. 9, S. 1-2 (2011): 317-334.
- Kaya, Mine. *Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme- İnternet- Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Kayıhan Şaban ve Ünlütepe Mustafa. *Medeni Hukuk Bilgisi*. Ankara: Seçkin, 2016. <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulmahakki.pdf> [12.12.2022].
- <http://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm> [21.02.2023].
- Kent, Bülent. *Türkiye’de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.

Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve diğeri [GK], B. No: 2018/14884, 27/10/2021, § ...” , <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/14884> [11.06.2023].

Keskin, Dilşad. *Objektif Manevi Zarar Açısından Manevi Tazminat*, 8 bs. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.

Kılıçoğlu, Ahmet. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22 bs. Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.

Kılıçoğlu, Ahmet. *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk*, 2 bs, Ankara: Turhan Kitabevi, 1993.

Kılıçoğlu, Ahmet. *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk*, 4 bs, Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.

Kırca, Çiğdem. “Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği”. *Yargıtay Dergisi*. C. 25, S. 3 (1999).

Kişisel Verileri Koruma Kanunu (6698 S.K.)”. *Resmi Gazete*, 29677, Nisan 2016.

Kişisel Verileri Koruma Kurulundan Unutulma Hakkına İlişkin Karar”. <https://www.ersoybilgehan.com/tr/yayin-detay/kisisel-verileri-koruma-kurulundan-unutulma-hakkina-iliskin-karar> [27.09.2022].

Kişisel verilere hukuka aykırı erişilmesini önleme yükümlülüğünü yerine getiremeyen veri sorumlusu hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 26/07/2018 Tarihli ve 2018/91 Sayılı Karar Özeti”. <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5365/2018-91> [14.06.2023].

Korap Özel, Elif. Şadiye Deniz ve Şükran Pakkan, “Çocuğu ‘Haber’den Silmek: Çocuk Haberlerinde Gazetecilik Etiği İçin Yeni Bir Fırsat Olarak Unutulma Hakkı”. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*. S. 61 (2021): 135.

Kontoğlu, Sena. “Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu Avrupa Adalet Divanı’nın 13 Mayıs 2014 Tarihli Google Unutulma Hakkı Kararının Uygulanması Hakkında Yönerge (Avrupa Adalet Divanı’nın ‘Google İspanya Ve Google Inc Karşı Agencia Espanola Deproteccion De Datos (AEPD) Ve Mario Costejagonzalez Tarafından Açılan’ Davada Verilen C-131/12 Kararının

- Uygulanması Hakkında Yönerge”. *Küresel Bakış Çeviri Hukuk Dergisi*. C.6, S.21 (2016): 1-2.
- Korkmaz, İbrahim. *Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması*, Ankara: Seçkin, 2017.
- Kum, Sevil Şilan. “Unutulma Hakkının İstihbari Kaynaklı İdari İşlemler Açısından Değerlendirilmesi”, *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 1 (2021): 129-150.
- Kuntoğlu, Ömer Faruk. “Elektronik Ticarete Kişisel Verilerin Korunması”. *Bilişim Hukuku Dergisi*. C.3, S.1 (2021): 177-229.
- Küpelı, Ceren. “Şiddet Mağduru Kadınların Unutulma Hakkı” . *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 22, S. 1 (2016): 229.
- Küzeci, Elif. *Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Turhan Kitabevi,2010.
- Küzeci, Elif. *Kişisel Verilerin Korunması*, 4 bs. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Maigret, Eric. *Medya ve İletişim Sosyolojisi*, çev. H. Yücel. İstanbul: İletişim Yayınları, 2016 .
- Marx, Garry T. “What’s New About the New Surveillance?. Classifying for Change and Continuity”. *Surveillance & Society*, C. 1, S. 1 (2002): 9-29.
- Mantelero, Alessandro. “The EU Proposal for a General Data Protection Regulation and the roots of the ‘right to be forgotten’”. *Computer Law & Security Review*. C. 29, S. 3 (2013) : 229–235
- Nair, Güney; Balta, Emine. “Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında Sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı”. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*. C.41, S.2 (2017): 114-115.
- Nakamoto, Satoshi. “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System” <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> [22.02.2023].
- Nalbantoğlu, Seray. “Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. C. 9, S. 35 (2018) : 600-601.
- N.B.B. [GK], B. No: 2013/5653, 3/3/2016”, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> [22.02.2023].

- Ocak, Ayşenur. “Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. C. 9, S. 33 (2018) : 521-522.
- Oğuzman, Kemal. *Kişiler Hukuku*, 17 bs. İstanbul: Filiz, 2018.
- Oğuzman, Kemal. *İsviçre ve Türkiye’de Medeni Kanun ve Borçlar Kanununda Şahsiyetin Hukuka Aykırı Tecavüze Karşı Korunması ve Özellikle Manevi Tazminat Bakımından Yapılan Değişiklikler*, Ankara: 1990.
- Oğuzman, Kemal, Seliçi Özer ve Özdemir, Saibe Oktay Özdemir. *Kişiler Hukuku*, 16 bs. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2016.
- Ozawa, Rıki. “In Japan, Silent Camera Apps Open Door For Unsavory Photos”. http://www.mercurynews.com/business/ci_19647736 [19.11.2022].
- Özbek, Veli Özer, vd. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 15 bs. Ankara: Seçkin, 2020.
- Öz Demetoğlu, Gizem. “Türk Ve Avrupa Birliği Veri Koruma Hukuku Bağlamında Blok Zincir Teknolojisinde Unutulma Hakkı” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Özdemir, Hayrunnisa. “Haberleşmenin Gizliliği ve Kişisel Veriler”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 13, S. 1-2 (2009): 285-303.
- Özpinar/Türkiye, B. No :20999/04, 19/10/2010, § 45 [20.02.2023].
- Öztan, Bilge. *Şahsın Hukuku, Hakiki Şahıslar*, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Parlak Börü, Şafak. “Esra Kararı Işığında Bir Hassas Denge Değerlendirmesi: Kişilik Haklarının Korunması vs. Sanat Özgürlüğü”. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 8, S. 2 (2017): 270-271.
- Reding ,Viviane. “Making Europe the Standart Setter for Modern Data Protection Rules in the Digital Age Innovation Conference Digital, Life, Design Munich”. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_12-26 [01.12.2021].
- Right To Be Delisted: The CNIL Restricted Committee Imposes A €100,000 Fine On Google” <https://www.cnil.fr/en/rightbedelistedcnilrestrictedcommitteeimposes-eu100000-fine-google> [03.12.2022].

- Ritter, Jeffrey; Mayer, Anna. "Regulating Data As Property: A New Construct For Moving Forward". *Duke Law & Technology Review Dergisi*. C. 16, S. 1 (2018): 248.
- Salihpaşaoğlu, Yaşar. "Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir Değerlendirme". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 14, S. 3 (2013): 235.
- Salgado, Victor. "Can I delete my data from Google?". <http://www.privacy-europe.com/blog/can-i-delete-my-data-from-google/> [19.09.2023].
- [Schwartz, Jean-Charles "Two German Killers Demanding Anonymity Sue Wikipedia's Parent", http://www.nytimes.com/2009/11/13/us/13wiki.html](http://www.nytimes.com/2009/11/13/us/13wiki.html) [24.05.2023].
- Schönberger Viktor, Mayer. *Delete-The Virtue of Forgetting In The Digital Age*, ABD: Princeton University Press, 2011.
- Singleton, Shaniqua. "Balancing a Right to Be Forgotten with a Right to Freedom of Expression in the Wake of Google Spain v. AEPD". *Georgia Journal of International and Comparative Law Dergisi*. C. 44 (2015): 169.
- Sözüer, Eren. *Unutulma Hakkı İnsan Hakları Perspektifinden Bir İnceleme*, 1 bs. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Sözüer, Eren. "İnsan Hakları Hukukunda Unutulma Hakkı" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Stuart, Allyson Haynes. "Google Search Results: Buried If Not Forgotten". *North Carolina Journal Of Law & Technology*. C. 15, S. 3 (2014): 463-518.
- Şerefoğlu Henkoğlu, Halise. *Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar*, 1 bs. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2017.
- Şimşek, Oğuz. *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, İstanbul: Beta, 2008.
- Taşkın, Şaban Cankat. "Unutulma Hakkı ve Bu Hakkın Türk Hukukunda Uygulanması, İzmir 4. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı, Bildiriler Kitabı", İzmir, 2016.
- Taşkın, Şaban Cankat. "İnternete Erişim Yasakları ve Hukuka Aykırılıklar", (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

Tekinay, Selahattin Sulhi. *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*, 6 bs. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1992.

Turhan, Ayşe Melek. “Kişiliğin Korunması ve Veri Koruma Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medipol Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.

T.C. Anayasası (2709 S.K.)”. *Resmi Gazete*, 17863, Ekim 1982.

Türk Medeni Kanunu (4751 S.K.)”. *Resmi Gazete*, 24607, Kasım 2001.

Turgut, Cemile. “Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı” Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.

Tüfek, Ömer Faruk. *Basın Yoluyla Kişilik Haklarının İhlali ve Bu İhlallere Karşı Özel Hukuk, Ceza Hukuku ve İ.H.A.S.Koruması*, 2 bs. Ankara: Seçkin, 2007.

Unutulma Hakkı ve Hukuki Dayanakları” .
<https://okyayevren.com/yayinlar/unutulma-hakki-ve-hukuki-dayanaklari/>
[15.12.2022].

Unutulma hakkı kapsamında ilgili kişinin arama motorunda adı ve soyadı ile bağlantılı sonuçların kaldırılması talebi’ne ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 08/12/2020 tarihli ve 2020/927 sayılı Karar Özeti” .
<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6871/2020-927> [12.12.2022].

Unutulma Hakkı: Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi” .
<https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11b6fd99-d42a-45b1-a009-21f2d36ded21.pdf> [08.04.2022].

Unutulma Hakkı”. Unutulma Hakkının Kapsamı Nedir?,
<https://aebhukuk.com/unutulma-hakki> [11.03.2021].

[Unutulma Hakkı'na Genel Bakış”. Unutulma Hakkı Nedir?.](https://support.google.com/legal/answer/10769224?hl=tr)
<https://support.google.com/legal/answer/10769224?hl=tr> [11.01.2021].

Unutulma Hakkı”. Unutulma Hakkının Kapsamı Nedir? .
<https://aebhukuk.com/unutulma-hakki> [14.03.2021].

Unutulma Hakkı Konusunda Bilinmesi Gereken En Önemli İki Husus”.
https://www.alpoztekin.av.tr/pg_181_unutulma-hakki-konusunda-bilinmesi-gereken-en-onemli-iki-husus [13.04.2022].

Unutulma hakkı kapsamında ilgili kişinin arama motorunda adı ve soyadı ile bağlantılı sonuçların kaldırılması talebi”ne ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 08/12/2020 tarihli ve 2020/927 sayılı Karar Özeti”,
<https://kvkk.gov.tr/Icerik/6871/2020-927> [15.06.2023].

What is the Right to be Forgotten?”.
<https://support.google.com/legal/answer/10769224?hl=en> [02.05.2022].

Yavuz, Can. *Unutulma Hakkı: İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması*, 2 bs. Ankara: Seçkin, 2018.

Yavuz, Can. “Bilişim Çağında Yeni Bir İnsan Hakkı: Unutulma Hakkı”. *İstanbul Barosu Dergisi*. C. 89, S. 2 (2015): 278-279.

Yavuz, Can. “Unutulma Hakkı” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.

Yavuz, Can. “Sosyal Medya Ebeveynliği Ve Çocukların Unutulma Hakkı” . *İzmir Barosu Dergisi*. C. 85, S. 1 (2020) : 36.

Yarg. 2. CD. T. 03.03.1998, E. 1998/2325, K. 1998/2271” .
<https://legalbank.net/arama> [01.11.2021].

Yarg. 4. HD. T. 12.02.2009, E. 2008/7383, K. 2009/2019” .
<https://legalbank.net/arama> [01.11.2021].

Yargıtay 4.HD, 8.5.2014 Tarih ve E.2014/2561, K. 2014/7433 Sayılı Karar”.
<http://kazanci.com.tr/gunluk/4hd-2014-8510.htm> [19.06.2023].

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun Esas 2014/4-56,Karar 2015/1679 Sayılı ve 17.06.2015 Tarihli Kararı” . <http://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm> [10.01.2022].

Yargıtay 19. Ceza Dairesi E. 2018/7735 K. 2018/13080 T. 10.12.2018” .
<http://kazanci.com.tr/gunluk/19cd-2018-7735.htm> [02.05.2022].

Yargıtay 3.HD, 14.2.2012 Tarih ve E.2011/19952, K. 2012/3379 Sayılı Kararı” .
Kazancı Bilişim İçtihat Bilgi Bankası [20.06.2023].

- Yarayan, Ali. Türk Medeni Hukuku Temel Bilgiler: Türkçe Almanca Hukuk Terimleri Sözlüğü Ekli Olarak, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2013.
- Yenice Ceylan, Özge. “Unutulma Hakkının Basın Özgürlüğü Karşısındaki Durumu”. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*. C. 3, S. 2 (2021): 8.
- Yetim, Servet. “Siber zorbalık, Türkiye ve ABD karşılaştırması (ABD V. Drewdosyası)”. *Türkiye Barolar Birliği*. S.120 (2015): 325-384.
- Yıldırım, Canberk. “Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında Unutulma Hakkı”. *İstanbul Barosu Dergisi*. C. 93, S. 5 (2019): 64.
- Yıldız, Tuba. “Kişilik hakları Açısından Unutulma Hakkı” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çankaya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Yılmaz, Çiğdem. “Kişiliğin Korunmasında Unutulma Hakkı” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi. Lisansüstü Programlar Enstitüsü, 2019.
- Yılmaz, Çiğdem Mine. “Mephisto” Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunması”. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C. 20, S. 41 (2021): 886.
- Yüzer, Dilara. “Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 15, (2013): 1653-1694.
- Zevkliler, Aydın. *Giriş, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku*, Ankara: 1999.
- 4.HD 10.04.2008, E. 2007/9966, K. 2008/5096” .
<https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?t=97952> [28.02.2023].
- 7.CD 2013/15921 E. 2014/2185 K”. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>
[28.02.2023].

ÖZGEÇMİŞ

Sevda VANÇİN

A.EĞİTİM

Yüksek Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ana Bilim Dalı ve Hukuk Bölümü, 2024, İstanbul

Lisans: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Bölümü, 2018, Ankara

B. MESLEKİ DENEYİM

2019-Devam ediyor: Serbest Avukatlık